༄༅། །རྒྱལ་ཡ་ཀླུ་མཆོག་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི
ཡིག་ཆེ་གསོ་བརྡུན་མའི་འགྲེལ་པ་
[illegible] རྒྱུན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་བཞུགས་སོ། །

[illegible]

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ་- རྒྱལ་བ་ཀླུ་མཆོག་མེད།

འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོ་- སློབ་དཔོན་[illegible]།

[illegible]

Buddha Era -2538 C.E. 1994

क्रम =

༄༅། །རྒྱལ་སྲས་ཐོག་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མའི་འགྲེལ་པ་དཔལ་ལ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་རིང་ལུགས་སོ།

རྩ་བ་མཛད་པ་པོ:- རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད།
འགྲེལ་པ་མཛད་པ་པོ:- སློབ་དཔོན་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ།

Buddha Era -2538 C.E. 1994

GYALSE NGULCHU THOKMES̄

GYALSE LAKLEN SODUNMA

WITH

COMMENTARY OF ACHARYA SEMPA DORJEE

Published By.

21st Nyingma Students Welfare Committee
Cen.Ins. of Higher Tipetan Studies
(Post Graduat Teachings & Research)
Sarnath, Varanasi 221007

Second Edition - 500 Copies

Printed by Dorjee Tsering
at Jayyed Press
5228 Ballimaran, Delhi - 110006 (India)

སྙིང་བརྗོད་

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་ནས་མཛད་པའི་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་གྱི་འགྲེལ་པ་དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་པ་འདི་དང་དེའི་རྩ་བ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་འདི་གཉིས་སུ་འགྱུར་བདེ་དོན་སྐབས་བཅོ་ལྔ་པ་ནས་དེང་དུས་ཀྱི་བློ་གསར་དོན་གཉེར་ཅན་ཀུན་ལ་ཕན་ཆེད་སྤར་བསྐྲུན་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་སྤྲོ་ནས་དགའ་པོ་བྱུང་། གཞུང་འདི་ལ་འགྲེལ་བ་ཁག་འགའ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་ཐལ་ཆེ་བ་ཚིག་འགྲེལ་བསྡུས་ཙམ་ལས་རྒྱས་པར་མི་སྣང་ཡང་འགྲེལ་པ་འདིས་ནི་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་བཀྲལ་འདུག་པས་ཀུན་ནས་བསྔགས་འོས་དང་ཡིད་རྟོན་བྱ་འོས་པ་མ་ཟད། ཚིག་རྗོགས་ཉུང་ལ་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྟེན་དེང་དུས་ཀྱི་བློ་གསར་ཀུན་ལ་ཕན་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡོང་བའི་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ཁྱད་པར་དུ་གཞུང་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཟབ་མོ་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པ་ལྟར་འདི་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་རིམ་བཞིན་འཇུག་ནས་འགྲོ་ཀུན་རང་བདེའི་དཔལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་རེ་སྨོན་ཡང་ཞུ་བཞིན་ཡོད།

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སེམས་དཔའ་རྡོ་རྗེ་མཆོག་ནས་འབད་པ་དུ་མས་འགྲེལ་པ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲུར་གནང་བ་ལ་སྙིང་ནས་དགའ……གུས་ཀྱིས་ཡི་རང་དང་བཀའ་དྲིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཆེ་ཞུ།

ཞེས་མཁན་རིག་འཛིན་རྡོ་རྗེས་ ༨༨ ཟླ ༡ ཚེས ༢༥ ཉིན་སྒྲུར་བ་དགེའོ།། །།

དཀར་ཆག

སྔོན་བརྗོད

གླེང་གཞི

འགྲེལ་པ་དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ

མཚན་དོན 2

མཆོད་བརྗོད 3

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་བ 5

གཞུང་དོན་དངོས 7

དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ 8

ཡུལ་ངན་སྤོང་ཚུལ 22

དབེན་པའི་ཕན་ཡོན 26

མི་རྟག་པ་སྒོམ་ཚུལ 28

གྲོགས་ངན་སྤོང་ཚུལ 31

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ 34

སྐྱབས་འགྲོ 40

ཐུན་མོང་གི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ 46

སེམས་བསྐྱེད 52

སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་ཚུལ 55

བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་སྒོམ་ཚུལ 56

སྐྱིད་པའི་ཐར་ཆད་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 61
གནོད་བྱེད་ཀྱི་གནོད་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ 62
ཚིག་ངན་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ 64
སྐྱོན་མཚང་འདྲུ་བལ་སོགས་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 65
ལོག་སྒྲུབ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 67
བརྙས་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 68
ཀྱུད་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 69
འབྱོར་བ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 71
རང་གི་ཁྲོ་བ་སྤོང་བ་དང; གཞན་ཁྲོས་རང་ལ་
ཁྲོ་བ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་ 73
འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་ལྡོག་ཚུལ་ 75
སྣང་ཡུལ་ལ་མངོན་ཞེན་བཀག་སྟེ; ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ཚུལ→ ༨༥ 85
སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་ཚུལ་ 89
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན 92
བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན 95
བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ 97
བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་ལེན་ 99
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ 102
རང་གི་འཁྲུལ་བ་ལ་བརྟག་སྟེ་སྤོང་ཚུལ་ 106
བྱང་སེམས་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མི་སྨྲིང་བར་འདོམས་པ་ 108
སྦྱིན་བདག་དང་མཛའ་བཤེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པ་སྤོང་བ 111

ཚིག་རྩུབ་སྤྱོང་བ་ 112
ཉོན་མོངས་ལ་འཐུར་འཛེམ་བྱེད་དགོ་པ 113
གཞུང་དོན་ཆ་དོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ 115
དགེ་རྒ་ལ་བསྙོ་བས་རྒྱ་འདེབས་ཚུལ་ 117
གཞུང་འདི་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ 122
ནང་བཤགས་ 123
སྨོན་པ་ 125
མཛད་བྱང་ 126
ཟུར་བཀོལ=परिशिष्ट–1 131

གླེང་གཞི 1

ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་སྙིང་རྗེའི་ཆུས་བརླན་ཞིང་། །
ཀུན་ཏུ་འཛུམ་པའི་མཁྱེན་པའི་བརློ་རྒྱས། །
རབ་འཚེར་འཕྲིན་ལས་འོད་དཀར་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོས། །
འགྲོ་མགོན་བླ་མ་ཧྲི་ཡི་ཞབས་བཏུད་ནས། །
རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཟབ་ཡང་ཆུ་གཏེར་ལས། །
སྙིང་པོར་བསྡུས་པ་སོ་བདུན་ལག་ལེན་གྱི། །
ཚིག་དོན་སྣང་རྩེའི་ཏོག་པ་ལྷུག་པོ་རུ། །
བཀྲོལ་བའི་གླེང་གཞི་འདི་ནས་ཅུང་ཟད་སྤྲོ། །

དེ་ལ་འདིར་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན··· རང་དགའ་བ་ཐ་ན་འབུ་སྲིན་ཕྲན་ཆད་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་ལ་སྡུག་བསྔལ་མི··· འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་ཅིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང་། དེ་དག་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་། ཐ་ན་ལུས་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཕྲ་མོ་ཕྲན་ཆད་ཀྱང་དགོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་པའི་སྒོ··ནས་འདོད་དོན་བདེ་བ་སྒྲུབ་ཐབས་སུ་མ་སོང་བ་མེད་པ་ལྟར་བྱས་ཁལ་ཡང་། ཐབས་དང; བསམ་པ་ལ་རྨོངས་ཏེ་དེ་དག་བདེ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མ་སོང་བས; དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་བར; བར་མ་ཆད་དུ··འབད་ཅིང་། ད་དུང་བདེ་བ་རྡུལ་གཅིག་མ་ཐོབ་པའི་ཁར; སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ

མཚོ་ཤིན་དུ་གཏིང་ཟབ་ལ་མཐའ་དཔྱ་བྲལ་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་དེ; སྐྱེ་རྒ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་སྲིན་གདུག་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཟུས་ཟིན་པས; བར་མཚམས་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་བཞིན་དུ་ཟུས་ཡོད། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས; སོགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སོ་ཏ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་འགར་ཟག་བཅས་འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་ཙུང་ཟད་རེ་ཐོབ་རུང་། དེ་དག་ཀྱང་མཛེ་ཅན་དྲག་དུ……འཕྲུགས་པ་ལས་བདེ་སྣང་བྱུང་བ་ལྟར; བདེ་མིན་ལ་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པའི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི; དོན་དུ་བདེ་བ་ག་ལ་ཡིན་དེ། རྒྱུན་དང་སྐྲད་ནས་དུས་གཉིས་པར་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་བར་མཐོང་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་བས་ན་ད་རེ་སླང་དོར་ཅོ་ཤེས་པ་དང; དེ་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད……ནུས་པའི་ནང་བློ་འི་ནུས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཕྱིའི་རྐྱེན་འཛོམས་པའི་སྐབས་འདིར་གོང་སློས་སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་བཅས་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཤིག་ཉེས་པར་དུ་བྱེད་དགོ་སོས། །ཐབས་དེ་ཡང; ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསུང་རབ་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་ན་སར་འདོད་པས་ཆུ་བགྲོག་པ་ལྟར་བསྟན་པ་དང་སྟོན་པ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་བཅས་ལས་ཐར་མི་ནུས་སོ།། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་དེ་ཡང་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་གཉིས་ཁོ་ན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།[1]

དམ་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུས་ན; སྡིག་སྤོང་དགེ་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། སྤང་བྱའི་སྡིག་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལས་ཉོན་གཉིས་སུ་

1. སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ།། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ།། མཛོད་–༨:༣༩

འདུས་ཤིང་། བསླབ་བྱའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་སུ་འདུས་པས; ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡིག་སྤྱོང་དགེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐབས་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་གཞན་མ་ཞིག་ལ་འབད་བརྩོན་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་རྒྱུད་ཚོད་དང་བསྟུན་དེ་ཆོས་ལག་ཏུ་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། རང་ལ་···ཉུས་པ་མེད་བཞིན་དུ་དམ་སྒོམ་ལེན་པ་ལ་སྙིང་ཁྲམས་ཆེ་ན; ‘སྡིག་འཚོང་སར་ལྷ་འཇོར་བས་ལྷའི་རྐེད་པ་ཆག’ ཟེར་བ་ལྟར; ཆོས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཉམས་ཤིང་ཆུད་ཟོས་སུ་སོང་སྟེ་ཆོས་མགོ་མི་ཐོན། དེས་ན་ཆོས་གང་བྱེད་རང་གི་རྒྱུད་ཚོད་དང་བསྟུན་ཏེ་བྱེད་དགོས། རྒྱ་མཚན་དེའི་དབང་གིས་བཅོམ་··ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས····ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གདམས་པ་རྗེས་སུ······བསྟན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་ཁྲུང་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལམ་གྱི་ཙ་བ་ནི; ངེས་འབྱུང་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ཡང་སྨིན་བྱེད་དང་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གཉིས་སུ་འདུས། ཉན་ཐོས་ཞི་བ་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན; ངེས་··འབྱུང་གི་ལམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྨིན་བྱེད་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ནི་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ལ། ཐེག་ཆེན་ལ་སོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོང་སློས་དེ་གསུམ་ཀ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་སོ། རིགས་མ་ངེས་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་རིམ་མ་ངེས་ཀྱང་ཐེག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་ཡོ་ད་བར་ངེས་སོ།

གཞུང་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ—

དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཇུག་སྒོ་དང་; ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་ཉམས་ལེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུང་ཤིང་སྙེ་སྒྲོག་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སློབ་པའི་ཚུལ་ནི; སེམས་དེ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དང་། སྐྱེས་པ་མི་ཉམས་པར་སྐྱོང་བའི་ཚུལ་དང་། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་གསུང་རབ་དང་; སྔ་སྟོད་ཀྱི་གཞུང་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེར་བཞུགས་ཡོད་པ་ལས། གང་ཟག་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚེགས་མེད་པར་ ཉམས་སུ་ལེན་ནུས་པ་དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་རྣམས་མ་ལུས་པར་བསྡུས་ཏེ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ལག་ལེན་རྣམས་ལག་ཏུ་བླང་བདེ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ལ་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ་ཉིད་ནས; 'ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ' ར་གྲགས་པའི་ལེགས་པར་བཤད་འདི་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུ—

དེ་ཡང་དངུལ་ཆུ་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ; ཞེས་མཚན་སྙན་གྱི་གྲགས་པས་ཡོངས་སུ་མཛེས་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་དང་པོ་སྐུ་འཁྲུངས་བསྐྱངས་པའི་ཚུལ་ནི; བོད་ཡུལ་དོ་ཛེ་གདན་དུ་གྲགས་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐྱའི་ཆོས་སྡེ་ནས་ལྷོ་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་མི་རིང་བ་ན་ 'ཕུར་འབྱུར' ཞེས་བའི་སའི་ཆར; སཱ་ཤི་ཁའི་འདས་ལོ་ ༡༢༩༥ སངས་རྒྱས····

1 ཐེ་སེམས་བསྐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཀྱི་གཞུང་ཤིང་སྙེ། །རྒྱལ་སྲས་ཆེན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་དང་རྗེས། །ལམ་ངེས་པ ༤༡ །

ཞི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་འདས་ལོ་ ༡༨༣༠ བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་བའི···
‘སྨོས་བྱེད’ ཅེས་པ་ཤིང་ལུག་ལོར; ཡབ་སྟོད་སྨས་ ‘དཀོན་མཆོག་དཔལ
དང་། ཡུམ་ ‘ཚག་ཟ་འབུམ་སྒྲོན’ ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས།
ཚ་བསྟོན་སོགས་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ། མཚན་དཀོན་མཆོག་བཟང་པོར···
གསོལ་ལོ།།

ཆོས་སྐོར་ཁྲུགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ—

དེ་ལ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་ལ་མི་དགའ་པའི་འདུ་ཤེས་རང་ཆས་སུ···
ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་གྱི་བསྐྱལ་མ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པ་ནི་གཞོན་ནུ་དོན···
གྲུབ་རྡོ་རྗེ་སྟེ། རྗེ་འདི་བ་ལ་ཡང་ཚུལ་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་བྱུང་···
བ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་འདི་སྐུ་བལྟམས་ནས་བདེ་བར་འཚོ་བའི་རྐྱེན་དང་ལྡན་པའི་
སྒོ་ནས་ཤུལ་རིང་དུས་ཀྱི་ལམ་ཆེན་ལ་འཚོ་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གོམ་འགྲོ···
བོར་བཞིན་དགུང་གྲངས་གསུམ་པར་སོན་ཆེ; སྐྱིད་པའི་ཡུམ་ལྷ་ལམ་དུ···
གཤེགས། དེ་ནས་ཕས་ཟ་མ་གཉིས་ཀའི་བྱམས་སྐྱོང་གི་འཁྲིར་འཁྲེར་ཏེ་
བདེ་བར་འཚོ་བཞིན་དགུང་གྲངས་ལྔ་པར་སོན་ཚེ་ཕ་ཡང་དག་ཞིང་དུ···
གཤེགས། དེ་ནས་དགུང་གྲངས་དགུ་བ་བར་ ‘ཨ་ཕྱི་ཆོས་ཉིད་འདྲེན’···
གྱིས་བསྐྱངས། དེ་ལོ་ཨ་ཕྱི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་སོང་། དེའི་རྗེས···
དགུང་ལོ་དགུ་པ་ནས་བཅུ་བཞི་བར་ཨ་མའི་སྤུན་ཁུ་བོ་ (ཨ་ཞང) ···
‘རིན་ཆེན་བཀྲ་ཤིས’ མཆོག་ནས ལེགས་པར་བསྐྱངས། ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག···
སོགས་ལེགས་པར་བསླབས། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཆས་རྐྱེན་རྣམས་སྒྲུར་ཏེ།
དགུང་གྲངས་བཅུ་བཞི་པར་སོན་པའི་ཚེ; དབེན་གནས་བསམ་གླིང་གི······
གཙུག་ལག་ཁང་དུ; བསམ་གླིང་པའི་གདུང་རྒྱུད་བླ་མ་ ‘དཔལ་འབར’ ··

བས་མཁན་པོ་མཛད། དེའི་ཆུང་བོ་ 'རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང' གིས་སློབ··· དཔོན་མཛད། དབུ་མཛད 'རྡོ་རིན' བས་གྲིབ་ཚོད་མཁན་མཛད་དེ། སྤྱི་ལོ··· ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ཚེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱི་དྲོའི་ཆ་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལེགས··· པར་བཞེས; མཚན་ 'བཟང་པོའི་དཔལ' ཞེས་གསོལ་ལོ།།

དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ལ་ 'དཔལ་ཨེ' འི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ; བྱང་སེམས་ 'རིན་ཆེན་མགོན' གྱི་མཁན་པོ་དང་། ཟླ་མ 'ནམ་མཁའ་སངས-རྒྱས' ཀྱིས་ལས་སློབ་མཛད། ཟླ་ཟ 'ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན' གྱི་ས་གསང་སྟོན་དང་། གྲིབ་ཚོད་སློབ་དཔོན་ 'ཤཱཀྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་མཛད་ཅིང་། དང་པའི་དགེ་འདུན་ 'རྒྱལ་མཚན་འབུམ' ལ་སོགས་པས་མཛད་དེ། ཕག་ལོ··· ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེ་དྲུག་གི་སྤྱི་ཆ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་ལེགས··· པར་བཞེས་སོ།།

ཐོས་བསམ་སོགས་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་གི་མཛད་པ—

དེ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་བསླབ་པ་པའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན; འཇམ་དབྱངས་ཁོན་སྟོན··· སོགས་ནས་དབུ་སེམས་ལུགས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་སོགས; ཐེག་ཆེན་ཐུན··· མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་ལུང་མན་ངག་སོགས··· ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། མདོར་ན་སྐབས་དེར་བོད་ཡུལ··· དུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་གཞན་ཡོངས་སུ······ རྫོགས་པ་དང་། ཉིང་རྒྱུད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐོར་རྣམས་ལ་ཡང་ཐོས··· བསམ་ཟང་ཟད་མཛད་པ་ [illegible] ཞུགས་ཤིང་། གང་ཅན་གྱི་བསྟན་ [illegible] དག་པར་གྱུར་ཏོ།།

ཁྲིད་པར་དཀྱུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་ལོན་པའི་ཚེ; དཔལ་ཨེཝཾ་ཆོས་གྲྭ་ཆེན……
པོར་སློབ་དཔོན་ 'ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན' པའི་དྲུང་ནས་མངོན་པ་ཀུན……
བཏུས་སོགས་ལ་ཐུགས་སྦྱོང་མཛད་སྐབས། ཉིན་གཅིག་རིགས་གྲྭ་ལ……
བྱོན་པས; མཁས་པ་ཆེན་པོ་ 'འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན' པས—
"མངོན་པ་ན་ཟང་ཟིང་མེད་པའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ" ཅེས་གསུངས་པ་དེ་
ལ; ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཡིན་ན་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པར་འགལ་ཟེར་བས; ཁྲིད……
བློ་གསར་རྣམས་ཀྱིས་སོཙས་ལ་ལན་ཐོབ།"—གསུངས་པ་ལ; གཞན་སུས་
ཀྱང་ལན་མ་ཐེབས། རྗེ་ཉིད་ནས; —

"ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ།། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་པ་ཡིན།།'

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར; ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་ཟང་ཟིང་སྡེ་ཉོན་མོངས་
པ་མེད་ཀྱང་། འགའ་ཞིག་ལ་ལས་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ལ……
དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན། ཞུས་པས; དེར་བཞུགས་དགེ་བཤེས……
ཀུན་དང་། ཁྲིད་པར་སློབ་དཔོན"ཉམ་བཀྲ"ཐུགས་དགེས་ཏེ། ཁྱེད་ཐོགས་
མེད་དངོས་སུ་འདྲུག་པས; ང་'ང་ཐོགས་མེད་གསར་མ' ཡིན་གྱིས་ལ……
མཆོད་པར་གྱིས"ཞུས་པས་མཚན 'ཐོགས་མེད' དུ་གྲགས།།

ཁྲིག་པ་ཆེན་པོའི་ལར་ལ་རྫོ་སྦྱངས་ཚུལ—

དཀྱུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་གྱི་སྐབས་ཤིག་ཨེ་བ་ (དགོན་པ) འི་རྒྱ……
སྒོར་སྡོད་པའི་སྤྱང་པོ་ཞིག་ངས་ཤིག་ནད་དྲག་པོ་ཞིག་ཐུང་། མངོན་མཚན
ཆུང་བར་དྲུ་བའི་ཕྱིར་རང་ལ་ཟ་བདུང་གང་ཡོད་མཚན་སོར་དེ་ལ་སྐྱེལ……
ཀྱིན་གསོས། ནུབ་གཅིག་ཟ་སྐྱེལ་བར་སོང་བས་ཁ་མི་འདུག་ཅིང; ཉེ་འཁོར……
རྣམས་སུ་བཙལ་ཀྱང་མ་རྙེད། སྤོ་མོ་ལྟར་ཕྱིན་པས་ཁོ་ཆིག་ཏོག་གཅིག་ན

འདུག་པས; འདིར་སྡོད་པ་ཅི་ཡིན? ཟེར་བས། "མི་ནོར་ས་འགྲོ་འོང་བྱེད་དུས; ཕྱིད་མཐོང་ཙམ་ན་སྐྲག་བྲོ་བར་འདུག་ཟེར་ནས་ཕུད་བ་ཡིན།"—ཟེར་པས; བཟོད་ཐབས་མེད་པའི་སྙིང་རྗེ་སྐྱེས; མང་ཙམ་ངུས། དེའི་ནུབ་མོ་ཁོ་ནང་དུ་ཁྲིད་དེ་བཟའ་བཏུང་གིས་ཚིམས་པར་བྱས། ཚར་ཐུལ་གསར་པ་ཞིག་ཡོད་པ་བྱིན་ཏེ་བཏང་། ཁོའི་གོ་ལག་ཀུན་གྱོན་ཏེ; ཤིག་གསོས་པས། མཛེ་ནམ་འབྲུམ་པ་ནག་པོ་སྤྲང་སྐྱ་བ་བྲུང་བ་བཞིན་སོང་ནས་ཚོས་ཚགས་པས; སློབ་མ་དང; གྲོགས་ཆེད་ཀུན་གྱིས 'སྐྲ་ཁམས་ལོག་པ་ཡིན་ནམ' སྙམ…ནས་ལྟར་བྱུང་། དེ་ལྟར་བྱུར་བར་མཐོང་ནས; འགའ་ཞིག 'ཆོས་པ་བཟང་བ་ཀས་ཆོག་ཟེར། ལ་ལས་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་མ་དག་པར་ལུས་སྦྱིན་པར་མི་བྱ; ཞེས་སོགས་ཆོས་བཤད་བྱེད། ཁ་ཅིག་ནས—བདག་ཅག་གི་སྣད་དུ་འདི་ལྟར་མི་མཛད་པར་གསོལ—ཞེས་ནན་གྱིས་ཤིག་དོར་བར་ཞུས་ཀྱང; ལན་དུ—

"གྲོག་མེད་ནས་ལུས་ཇི་སྐྱེད་བླངས་ཀྱང་དོན་མེད་དུ་སོང་འདུག ད་རེ་ཤི་ཡང་དོན་ཅན་ཡིན་པས; ཤིག་མི་འདོར' གསུངས། ཤིག་གསོས་པས; ཉིན་ཞག་བཅུ་བདུན་ཙམ་ནས་ཤིག་ལས་གྲོལ། ཤིག་རོ་ཀུན་ལ…གཙང་སྤྲགས་ཐྲས་ཤིང་ཆ་ཚ་བདབ་པས; ཀུན་གྱིས་ལྷག་བསམ་དག་པར་རྟོགས་པས་ངོ་མཚར་བའི་གནས་སུ་འཛིན་ཅིང་མཚན་དུ 'རྒྱལ་སྲས་ཆེན…པོ' ཞེས་གྲགས་སོ།།

རྒྱན་ངན་ལམ་དུ་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར—

སྤྱིར་རྗེ་བླ་མ་འདིའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཚར་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང; རྗེས…འཇུག་པ་རྣམས་ལ; ཚབས་ཆེན་གྱི་ནད་ལ་སྨན་གྱི་བདུད་རྩི་ལྟར་སྨན་པ…

ནི; ཇོ་ཉིད་ཀྱིས་རྐྱེན་ངན་ལམ་དུ་བཞེས་པའི་རྣམ་ཐར་དང་གདམས་པ་ …
འདི་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེས་ཤུས་ཕྲ་མོ་ཞིག་བཀོད་ན། སྤྲང་ལོ་ཟླ་ལྔ་པའི་
སྐབས་ཤིག་སྐྱུང་གཞི་བཞེས། སློབ་མ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་པས་ནད་…
འདི་ཅི་ལགས; ཞེས་དྲི་བར། ཇོ་སྐྱོང་གི་ནད་ཡིན་གསུངས། བཅོས་
ཐབས་ཅི་འདྲ་མཛད། ཞུས་པར། “དཀོན་མཆོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་…
སྟེ། བདག་ན་བ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ན་ན་བར; ཤི་བ་ཕན་ན་ཤི་བར; བདེ་…
བར་དེ་ལ་ཕན་ན་བདེ་བར་བྱིན་གྱིས་རློབས; ཞེས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་…
འདེབས་ཤིང་གང་བྱུང་དཀོན་མཆོག་གི་དྲིན་རླབས་སུ་བློ་ཐག་བཅད་དེ; དེ་
ལ་དགའ་བ་བསྒོམས་ཤིང་ལམ་དུ་འཁྱེར་ལོ་དྲུས་པ་ལས་བཅོ་ཐབས་ཅི་…
ཡང་མ་དྲུས” གསུངས། ད་རེ་བདག་ཅག་གི་དོན་དུ་གསོ་ཐབས་བརྙེན་
འཚོལ; ཞུས་པས; ལན་དུ—

…བདག་ཞེན་རྒྱུ་ལུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི། །ན་ན་ན་སྡེ་ན་བས་དགས། །
སྡིར་བསགས་ཀྱི་ལས་ངན་འཛད་པ་ཡིན། །ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་སྣ་
ཚོགས་ཀྱང་། །སྒྲིབ་གཉིས་སྦྱོང་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། །ན་བ་མེད་ན་
མེད་པས་དགའ། །ལུས་སེམས་བདེ་ན་དགེ་སྦྱོར་འཕེལ།

མི་ལུས་དོན་ཅན་བྱེད་པ་ཡང་། །
སྒོ་གསུམ་དགེ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན། །
འཁོར་བ་མེད་ན་མེད་དེ་དགའ། །
བསྔང་སྤྱིལ་ཀྱི་བྱ་འཕྱེལ་དེ་ལ་མེད། །
འཇམ་ཅོད་ཀྱི་གྲོ་འགྲུག་ཛེ་སྟེང་པ། །
འཛིན་ཆགས་ཀྱི་ནོར་ལས་བྱུང་བར་ངེས། །

འགྱུར་བ་ཡོད་ན་ཡོད་དེ་དཀའ། །
བསོད་ནམས་ཀྱིས་དགེ་ཚོགས་སྤྲེལ་བས་ཆོག། །
འཕྲུལ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཟན་བདེ་ཇི་སྙེད་པ། །
བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ངེས། །
སྔར་དུ་ཤི་ན་ཤི་སྡེ་ལེགས། །
སྙིང་ངན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཚོད་ཅིང་། །
འཚམས་སྦྱོར་གྱི་བག་ཆགས་བཟང་འགྲོགས་པས། !
མ་ནོར་གྱི་ལམ་དུ་ཚུད་པར་ངེས། །
ཡུན་དུ་གསོན་ན་གསོན་བས་དགའ། །
ཉམས་སྐྱོང་གི་ལོ་ཐོག་སྨིན་པ་ལ། །
གདམས་ངག་གི་ཆུན་དྲོད་མ་ཤལ་བར། །
ཡུན་དུ་བསྟེན་པས་སྨིན་པར་འགྱུར། །
གང་བྱུང་དགའ་བ་སྒོམས་ཤིག་ཨང་། །"

ཞེས་གསུངས་པའི་གང་བྱུང་དགའ་སྒོམ་གྱི་མན་ངག་འདི་གཞན་ལ་ཡང་བསྟན[1]; རང་གིས་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་པོ་བྱེད་པ་ལས་ཐབས་གཞན་མི་འཚོལ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོའི་སྒོམ་འདི་རང་གི་ཉམས་ཐོག་ནས་བསྟན། །

ཡང་ནད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། འཁྲུལ་ངོར་ན་བར་སྣང་བ་འདི; རང་གི་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས; རྒྱུ་འབྲས་བསླུ་མེད་སྟོན་པ་དང་། སྣང་སྲང་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་དང་།

[1] བཀའ་འདུས་ཀོ། ཤོག ༧༣ །

འཁོར་བའི་གནས་ལུགས་སྟོན་པའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན། སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་ཀྱ་བཟོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བར་དགོས་ཀྱི······ཡིན། འདི་སྐད་བསྔགས་ཀྱི་སྡིག་སྒྲིབ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་མཆོག་ལགས······པས; ནད་འདི་ཆེད་ཀྱིས་མི་སྡོང་། གལ་དེ་ཉད་འདིས་ཤི་ནའང་གནད་སྨོད (གཅོད) སྡུག་བསྔལ་མེད་པས; ན་བའི་ལུས་གླང་བ་ལ་བདག་ལས······སྐྱིད་པ་མེད། །

ཅེས་གསུངས་ཤིང་གདམས་པ་འདི་དག་རང་ཉམས་སུ་བཞེ་ཞིང··གཞན་ལ་གདམས་པར་མཛད་པ་འདི་ཤིན་དུ་ངོ་མཚར་བའི་རྣམ་ཐར་དུ··སྣང་། འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་ལ་ཐ་ན་སློན་ལམ་ཙམ་ཞིག་འདེབས་ཐུབ་ན··ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་ས་བོན་ཐེབས་ངེས་སུ་འདུག་པས་ཤབ་དགོས།

སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲུ་བ —

སྐུའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟྲེད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་རྣམས་མི་ཐོག་པའི་སྐབས·དང་འཕྲད་ཆེ་དཔལ་ཡེ་བས; ཕྱི་མ་ཞིང་ཁམས་གང་དུ་གཤེགས ༡ ཞུས··པར། "རྗེ་སྦྱང་རི་ཐང་བས་སྐྱུ་གཤེགས་ཁར་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བའི་སློན་ལམ·བཏབ་པ་ཡིན། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ན་དམྱལ་བར་འགྲོ་ཡང་ཤིན་དུ་སྤྲོ། གཞན་ལ་མི་ཕན་ན་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ཀྱང་མི་འདོད་ནའང་བདག་ལ་རང་དབང་མི་གདའ། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པའི་ལུས་ཅིག་ཐོབ་པར་བླ་མ་དཀོན·མཆོག་མཁྱེན; ཅེས་རྗེ་གཅིག་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་སློན་ངམ་བཏབ··སྟེ; གཞན་ལ་ཕན་པའི་ལུས་ཐོབ་ལ་རེ; གསུངས། སྐབས་འདེར་དུན་མིན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཤིན་དུ་མང་སོད; འདིར་ནི་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་ཡིན་པས; རྒྱས་པར་རྣམ·

---

༡ བཀའ་འགྱུར་ཀ། ཤོག [illegible]

ཐར་ཆེ་བ་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས།

དེ་ལྟར་རྗེ་འདི་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་ལ་སོགས… པའི་ཕྱ་བ་མང་དུ་མཛད། ཐོས་བསམ་བསྒོམ་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དེ། མཐར་དགུང་གྲངས་དོན་ལྔ་བ་ས་ཤི་ཁའི་འདབ་ལོ ༡༣༦༩, བོད་རབ་བྱུང་དྲུག་པ; ཞི་བ་ཞེས་པ་ས་མོ་བྱ་ལོ; ཟླ་བ་བཅུ་པའི་ཚེ་ཉེར…… གཉིས་ཉིན་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་དབྱིངས་ཆོས་རྗེ… དུ་སྐུའི་རྒྱལ་ཁྲོང་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་མཛད་པ་ཤིན་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཁྱེད་ཉིད་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་གང་བའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་སྟོང་ལོ་ཆེན་པོ་ནི་ཞལ་ནས—

"སོ་གཉན་གྱིས་ངའི་རྒྱུད་ཚོད་དུ་སླེབ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མང་རབ་ཚོགས་བསགས་པ་དགོས་འདུག; ངས་ཀུ་རུ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཚོད་སླེབ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་མང་པོར་ཚོགས་སོག་དགོསཔ་འདུག" གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ཕྱུགས་སྟེས་ཀུང་ལོ་ཆེན་བྱང་རྩེ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བུ་སྟོན་[1] དང་། ཆོས་རྗེ་བླ་མ་དམ་པ་སོགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གྲངས་ལས་འདས་པ་བྱོན།།

སྨྲ་པ— དད་པའི་རྒྱ་གཏེར་ལས་འཁྲོན་བཙུ་རྣྒྱིག་ཀ། །
ཡོངས་རྫོགས་ནམ་ཐར་བཀྲད་རྩི་རལ་བ་ཡི། །
རྩེ་མོ་རིག་ལས་འཛུམ་པའི་ཀུན་དུ་འདྲི། །
སྣ་ས་བཅས་རྒྱལ་བ་བརྒྱ་མཚོ་མཆོད་པའི་སྤྲིན།།

[1] ཛ་ཡོན་རྒྱལ་ཁ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཡ་ངོ་སྟེ་ཇ་དབྱེ། བཀའ་ལྕགས་ཆོས་སྤྱོད་དང་ཟེ་དཔོན་མཛད་པའི་བུ་སྟོན་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཤོག་ཁྲང་འདུག་པས། ངན་ཅན་ཐ་རྫོབ་དུ་མཛད་དང་ངེས། ;

བཀའ་འབུམ—

ཇོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ མདོ་ཀུན་ རྒྱུད་སྡེ་མ་གསུམ་ལ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད། དེ་ལས་གཞན་གཞུང་རང་ཀང་དུ་བཙམས་པ་; མདོ་སྔགས་ཅི་རིག་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་བཀའ་འབུམ་པོར་བྱའི་ནང་དུ་བཞུགས། དེར་མ་འདུས་ཤིང་པར་དུ་མ་བཀོད་པ་ཡང་མང་ཙམ་ཡོད་པར་ངེས།།[1]

རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན—

ཇོ་འདིའི་གསུང་རྩོམ་རྣམས་ལས ‘རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན’ དུ་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི; ལེགས་བཤད་མང་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་། དེ་ཡང་གཞུང་འདི་ཇོ་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ་ནི།། ཇོ་འདི་ཉིད་འཆད་ཉན་ལ་བརྟོན་པའི་སྐབས་དགའ་ཞིག་གི་ཚེ; ཡོངས་སྤྱོད་འཚོ་བས་རྫུད་ཟད་ཕོང་བའི་སྐབས་སུ་བཙེ བར་འདོད་པ་འགའ་ཞིག་གིས; —“ལག་ལེན་བསླབས་དེ་དབང་བསྐུར་བ་སོགས་མཛད་ན; ཡོངས་སྤྱོད་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བས; ལག་ལེན་བསླབས་པ་ཞུག།”ཞུ་བ་ལ། ལན་དུ ‘རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ’ གྲགས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་མཛད། ལེགས་བཤད་འདི་ནི; དོན་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཚིག་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ཞིང་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པར་ལག་ཏུ་ལྟང་བདེ་བ་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བས; ཁུངས་བཙུན་པ་དང་། བསླབ་བྱ་འགང་ཆེ་བས: ཉམས་ལེན་ཕྱིས་ས་ཆོད་ཆེ་བ

---

1 དཔེར་ན། ཆོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས"། ཞེས་ངང་ཚུལ་སྐྱོང་དང་འཇུག་པའི་གསོང་འདེབས་ཉིད་ཙང་བཀའ་ཟླ་ཆོས་སྤྱོད་དང་བཞུགས་ཀྱང་དེ་གཞུང་ཐོར་བུ་མེད་པ་བཞི་ཤོ། །

དང་། དོན་ལ་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གནད་གཉིས་ཀ་ཚང་བས; ལམ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕན་ཐབས ཆེ་བར་འདུག་ཅིང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཕྱིས་དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་འདི་ལ ཐུགས་རྗེས་ཆེ་བར་མཛད། ཇེ་རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་བཀྲུགས་དུས་སུ ཡང་འདི་བཤད་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་གདལ་དུ་གྲགས་ཤིང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། འདིའི་ཚིག་དོན་ལ་དོགས་ཞིབ་དང་དྲི་བ་དྲི་ལན་ཡང་མང་ཙམ་བྱུང་བར་ངེས་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་གྱི་ཟ་ཡུལ་སྐོང་སྐབས—

"སྣང་རོར་བྱེད་པ་དང; བཟོད་པའི་གཏེ་སྡུག་སྡུན་ཅན།"གཉིས་པོ… གང་ཡིན?དེ་ལ་འགའ་ཞིག་མ་འཆམ་པར་རྒྱལ་བརྩུགས་ཏེ; ཇེ་ལ་དྲི་བ… ཡི་གེར་ཕུལ་བའི་ལན་དུ། དེའི་དྲི་ལན་ཞིག་ཀྱང་མཛད་དེ་གནང་།[1]

ཡང་སྨིན་པ་ལ་སློབ་སྐབས; དཀོན་མཆོག་ལ་ཡིད་ཀྱིས་ཕུལ་བ་དང་། སྐྱུག་ཕོང་ལ་དངོས་སུ་སྨིན་པ་གཉིས་གང་བསོད་ནམ་ཆེ ? ཞེས་པ་དང་། བཤེས་གཉེན་བསྟེན་སྐབས; བསྟེན་བྱའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་དེ་གང་ཡིན? ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་བ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལ་དེ་དག་གིས་དྲི་བའི་ལན…· ཞིག་ཀྱང་མཛད་དོ།།[2]

སྤྱི་བ—

སྲས་བཅས་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། །
ཡོངས་འདུས་ལེའུ་བཤད་ཡོངས་འདུ་འདི། །
འབྱུང་རྟེན་ཤིང་དུ་ཆེ་རྣམས་ཀྱང་། །
ཐུགས་མེད་ཞིང་གཞན་གཤེགས་སམ་རྟེན། །

---

1. གསུང་འབུམ་ཁ—ཤོག ༡༨༤, ༢༠།

2. གསུང་འབུམ་ཁ་ཤོག ༡༢༠ ༣༠།

འགྲེལ་པ་དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ—

འགྲེལ་པ་འདི་ཇི་ལྟར་བརྩམས་ཚུལ་ནི; དེ་སྔོན་ནས་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་འདི་ལ་འཆད་ཉན་དང; བསམ་གཞིག་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། ལྷག་པར་གོང་ས༧རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་ཞལ་སྔ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་འདིའི་བཀའ་ཁྲིད་ལན་འགའ་བཀའ་དྲིན་བསྐྱངས་སྟབས; བར་ལམ་འདི་ལ་ཐུགས་དོག་བྱེད་མཁན་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། གཞུང་འདི་ཚིག་དོན་ཤིན་ཏུ་གཏིང་ཟབ་པའི་ཁར; འདི་ལ་ཚིག་དོན་ཟབ་གནད་ལེགས་པར་གསལ་བའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར་བརྟེན; གང་ཟག་ཐུན་མོང་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་འདི་གོ་དཀའ་བ་དང་། འདི་ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་གཏེར་བའི་འགྲེལ་བ་ཞིག་ཡོད་མེད་དོག་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་ཙམ་མཐོང་། འདི་ལ་རང་འགྲེལ་ཞིག་ཡོད་པའི་གནས་འགྱུར་ཞིག་གི་ཁ་རྒྱུན་ལས་ཐོས་ཀྱང་། ད་ལྟ་དཔར་འགོད་རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་འབུམ་ནང་མི་བཞུགས། དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་གོང་སློས་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལས་འཕྲོས་པའི་དྲི་ལན་གཉིས་འདུག་པ་དེ་ལ་དགོངས་སམ་སྙམ། གཞན་དུ་འདི་ཡོད་མིན་ཞིབ་འཚོལ་ཕྱུན་རིང་བྱས་ཀྱང་ལག་སོན་མ་ཐུང་།

མཁས་དབང་‘འཇིགས་མེད་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་བཟང་པོ’ནས་འབྲུག་འབུམ་ཐང་མོན་ཁའི་གནས་མཆོག་ཏུ་བྲིས་པའི་འདིའི་འབྲུ་འགྲེལ་ཞིག་མིག་ལམ་དུ་གྱུར་སོང་།[1] དེ་ནི་དེ་ཙམ་མི་གསལ་ཞིང་། དཔེ་རྒྱུན་ཡང་དཀོན་པས་དོན་གཅེར་ཅན་མང་པོར་དཀའ་ངལ་ཡོད་སྟབས་དང་། དེ་སྔ་སྐབས་

1. འགྲེལ་པ་འདི་ཤིང་དཔར་ལ་འཁོད་འདུག་ཅིང་། དཔར་ཤིང་འབྲུག་ཏུ་བཞུགས་ས།

འགར་གཏྲུང་འདི་གཞན་ལ་འཆད་སྐབས; འདི་ལ་འགྲུལ་བ་ཁ་གསལ···
ཞིག་འདྲི་ནས་སྐོམ་པའི་འདུན་པ་ཡོད་ཀྱང; ཕྱི་བཤོལ་གྱི་དབང་དུ་ལུས། དེ་
ལོ་ (༡༩༨༠) གྲོགས་མཆེད་མང་པོ་ཞིག་གི་མོས་འདུན་དོན་གཉེར···
གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ཏེ། ས་ཟླའི་དཀར་ཕྱོགས་ཚེ་གཅིག་ནས་མགོ་བརྩམས་
ཏེ; འགྲེལ་བ་འདི་ཉིན་ཤས་རིང་ལ་རྫོགས་པར་བྲིས། སྐར་བོད་ཟླ་བཅུ་
པའི་ཚེ་གཉིས་ནས་བཅུ་བཞི་བར་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཞུ་དག་སོགས་བྱས་ཏེ···
རྫོགས་པར་བྲིས་པ་ནོ།།

དེ་ཡང་སྦྱོར་འགྲེལ་བ་བྱེད་སྟོལ་ལ; ཚིག་ཀྱང་བ་དང; ཚིག་དོན···
གཉིས་ཀ་དང; དོན་ཙམ་དང; དོན་གྱི་དཀའ་གནས་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་བ···
དང་། མཆན་འགྲེལ་དང; འབྲུ་འགྲེལ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་པ་ལ; འགྲེལ་པ་
འདི་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་རིགས་པ་
ཁོ་ན་དང; ལུང་ཁོ་ན་དང; ལུང་རིགས་གཉིས་ཀས་འགྲེལ་ཚུལ་གསུམ་ལ···
འདི་གསུང་བ་ཡིན། དེ་ལས་ཀྱང་ལུང་རིགས་གཞུང་གཞན་ནས་ཁ་
བསྐངས་ཏེ་འགྲེལ་བ་དང; རྣད་ཀར་འགྲེལ་བ་གཉིས་ལ་འདི་དང་པོ་ཡིན།
ལུང་གིས་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་དེ་འགྲེལ་ཚུལ···
དང་། རིགས་པ་དང་བཤད་པ་གང་ཡིན་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཁུངས་ཡོད་
པར་སྟོན་པའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་གཉིས་ལ་དངོར་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན།
ལུང་དེ་དག་ཀྱང་ཁ་རྒྱན་དང; ཟེར་བཀྲ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གསུང་རབ་སོ···
སོ་དང་ན་སྟོར་པའི་ཕྱིར; ད་ང་ཏུའི་ལུང་དེ་བཀའ་བསྟན་སོགས་གང་ན···
བཙུགས་པ་དང་། དེ་གའི་ཞེ་གྲངས; ཤོག་གྲངས; ཤོ་ལོགའི་གྲངས་དང་།
དཔར་རྩ་གང་ཡིན་དང་ དགོས་པ་ཡོད་ཚེ་དཔར་པའི་དུས་རབས་སོགས···

ཀྱང་ངེས་པར་བཀོད་དགོས་རིགས་རྣམས་ཀྱང་འགྲེལ་བ་འདིར་ཅི་རིགས་པར་བཀོད་ཡོད། འོན་ཀྱང་; བླ་མ་གོང་མའི་གསུང་རྒྱུན་འགར་ཞིག་གདམས་ངག་གི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པ་བླ་མ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་གསུང་འབུམ་ནམ་ཐར་སོགས་སུ་ཁ་འཕྲོར་དུ་བྱུང་བས; རྩ་གཞུང་གི་ཡི་གྲངས་སོགས་གསལ་བར་མ་འཁོད་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་ལུས། གཞན་ཡང་འགྲེལ་པ་འདིར; གཞུང་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་རབ་གང་ཐོབ་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ་གོ་བསྡུར་ལན་མང་བྱས་ཏེ་སྙིང་དོན་གྱི་ཆ་ཡིན་ནས་བཀོད་པ་ལ; ལྷུང་ཚིག་རྣམས་ཚིག་ཚོགས་ཆེ་བས་འཛིགས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མ་བཀོད། བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཕྱོགས་སྟར་ཡངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི; པདྨ་ཟུམ་ལག་མཐིལ་ཙམ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སངས་རྒྱས་འཚོལ་བ་ལས; བྱང་ཆེན་གྱི་ནོར་བུ་གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཡིན་པ་མཛངས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་དུ་རིའོ།།

མིང་གི་ཐ་སྙད—

འགྲེལ་པ་འདི་བྲི་སྐབས་རྒྱལ་སྲས་རིན་པོ་ཆེའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཡང་ཡང་ལྟ་རྟོག་བྱེད་དགོས་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ལས་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་ཐམས་ཅད་དུ ‘དཀོན་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ’ ཞེས་པ་དང་། ‘མར་གྱུར་དྲིན་ཅན་རྣམས’ ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཟླས་ཏེ་གསུང་གིན་

---

1. ཤྲང་འཛིན་ཐབས; ཤྲང་ནི་ཀྲུང་གོ་ཡི་ཚིག་ཡིན་པ་དང་དེའི་ཡི་གྲངས; གོ་གྲངས་བསོགས་བཀོད་སྒྲིག་འདི་བོད་དང་དུས་རབ་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་མཁའ་དབང་བརྩན་པ་ཧུ་རུ་ཅ་ཏྭ་སློབ་ཕྱུག་མཚན་གྱི་གཙང་པར་བྱེད་སྤྱི་དོན་དུ་བཀོད་པ་པར་གསལ་བས; རིགས་གྲངས་པ་རྣམས་ཕྱག་ན་ཕྱུག་གནང་དགོས་མི་འདུག།

འདུག་པར་མཐོང་ནས; འཁྲུལ་བྱེད་རང་གི་ཚོ་འདོའི་མ་དེ་ཡང་ཡང་དྲན། ཕ་ཆུང་དུས་སུ་འདས་པས; ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་དང; སྐྱབས་འགྲོ་སེམས...... བསྐྱེད་སོགས་ཀྱི་སློར་ཕལ་ཆེར་མ་རང་གིས་བསླབས་དེ་ཆོས་སློར་བཙུད། ད་ཀཟོད་སེམས་སྟེང་ན་ཆོས་ལ་དད་པའི་དྲི་ཚུང་ཟད་མ་ཡལ་བར་འདུག་པ་འདི་མ་ཁོ་ནའི་དྲིན་དུ་འདུག་པས། མ་དེ་ལུས་སྦྱིན་པའི་དྲིན་ཅན་ཙམ་དུ་མ་ཟད; ཆོས་ལ་དད་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྩ་བའི་བླ་མ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ངེས་སྙམ་སྟེ་སེམས་ལ་སྐྱོ་སྣང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡུན་རིང་དུ་བྱུང་བས; འཁྲུལ་བ་འདོའི... མིང་དུ་མའི་མིང"དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ"ཞེས་པ་བྲིས་ཤོར། ཕྱིས་སུ་དག་ཞུ་བྱེད་སྐབས་ཟུས་པས; མིང་དེ་ཤིགས་པོ་ཞིག་ཀྱང་འདུག་པས་དེ་རང...... བཞག་གོ།།

འཁྲུལ་པ་འདི་རང་ཉིད་གྲུགས་པ་དོན་གཉེར་དང་། དབང་འབྱོར་པའི་སྐྱི་མཆོག་རྣམས་ལྟར་གཞན་གྱི་ཁམས་དང་མོས་པལ་ལྟོས་དེ་གཞན་ཕན་ཁོ་ནས་བསམ་པས་བཤད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་མོད་ འོན་ཀྱང་རྒྱུད་བླ་མ...... ལས—

གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གིས། །
དབང་བྱས་རྣམག་ཡེང་མེད་ཡིད་ཅན་གྱིས་བཤད། །
ཐར་བ་ཐོབ་པའི་ལམ་དང་རྗེས་མཐུན་པར། །
དེ་ཡང་དྲང་སྲོང་བཀའ་བཞིན་སྤྱི་བོས་བླང་[1]།། ༦:༧༩ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་འདི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལྟར་བྱིན་རླབས་དང་

---

1. རྒྱུད་བླ། སྡེ་བསྟན༠ཕི༠།

འགྲོ་དོན་ཆེ་བས་དེ་ལ་གུས་པ་དང་། རང་ཡང་ཆོས་འདི་ལ་བསམ་གཞིག་གཏིང་རྒྱུད་དག་པར་སྨོན་ནས་བྲིས་པ་ཡིན་ནོ། ཇེ་སྐད་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས—

དེ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ། །
བརྟེན་ནས་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་དག་ཕྱིར་དང་། །
གང་དག་མོས་དགེ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ལྡན་བློ། །
དེ་དག་རྗེས་སུ་གཟུང་ཕྱིར་འདི་བཤད་དོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་—

ཆོས་འདི་རྒྱལ་བའི་ཞལ་ལུང་བཞིན། །
ཀུན་གྱི་དོན་དུ་མི་སྨོན་ནོ། །
ཆོས་མཚུངས་འབྱུང་བ་སྲིད་སྐམ་སྟེ། །
འདུ་བྱེད་ངལ་བའི་ལམ་དུ་ཞུགས། །
ས་འདི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། །
དུས་ལའང་ཐུག་མཐའ་མི་མངོན་པས། །
རང་དཀྱལ་བ་མཉམ་པ་ཡང་། །
སྲིད་མཐའ་འགོག་མི་ནུས་པར་མཐོང་། །

སྨྲ་བ—

རྒྱལ་བསྟན་མཁའ་ལ་ཉི་ཟླའི་བསྒྲོད་པ་ལྟར། །
འཇུག་ལ་མཛུབ་བརྡས་ལམ་སྟོན་མི་འོས་ཀྱང་། །
ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་མོ་འི་འཛུམ་སྐེག་སྟོན་པ་ན། །

ཁུ་བྱུག་རང་སྐད་འཆོར་བ་དུས་ཀྱི་གཤིས། །

ཟུར་བཀོལ་དང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ལེན་ཉིན་བོད་ཤན་སྦྱར—

རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་འདི་ལ་དོན་གཅེར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནས་གཞུང་དོན་གོ་མི་ཐུབ་པ་ཡང་འདུག་ཅིང་། དེ་དག་ལ་ཉིན་སྐད་ཡིག་ནས་ཀྱང་ལན་འདས,འ་བཤད་དགོས་བབས་པས; དེ་དག་གི་རིགས་ལ་སྟོན་པར་རེ་སྨོ། གཞུང་རྩ་བ་འདི་ཉིན་སྐད་དུ་བསྒྱུར་དེ; ཉིན་བོད་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་ཡིན།

བློ་བཟང་མགྲིན་པའི་ཆུ་གཏེར་ལས་འོང་བའི། །
སྒྲོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཚིག་དུ་མཆི་འདི། །
ནམ་འདྲེན་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་རྩེར་བཀོད་ནས། །
བསྐལ་བཟང་ལེགས་ཚོགས་འདོད་དགུར་འཇོ་བར་སྨོན། །

དེ་ལ་འདིར་གཞུང་འགྲེལ་དང་; བསྒྱུར་འདི་དག་ལ་ལྷག་ཆད་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་རིགས་རྣམས་ལ; ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་རྣམས་ནས་དགོས་གཅོད་བཀའ་སློབ་ཇ་ཉའི་རྒྱུན་ལྟར་སྩོལ་ཏེ། བདག་ཟླ་དུག་ཅན་གྱི་བྱ་འདི་མི་ཤེས་དྲང་སྲོང་གིས་དམོད་ལས་དགྲོལ་བར་བཙ་ཕྱུག་འདབ་མ་ཟེའུ་འབྲུར་ཟུམ་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས—

སེམས་རྡོར་བས་སོ།།

༡༩༨༨:༡༧

༄༅ །ལག་ལེན་སོ་བདུན་མའི་འགྲེལ་བ་དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ།

འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མ་མཆིས་པའི་··
བླ་མ་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་
ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ; ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་
རྗེས་སུ་བཟུང་དུ་གསོལ།

བདེ་གཤེགས་ཁམས་ལ་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུས། |
བརྟན་པའི་ས་བོན་ལས་འཁྲུངས་པའི། |
འདོད་དགུའི་དཔག་བསམ་ལྗོན་པ་སྟེ། |
རིན་ཆེན་སེམས་མཆོག་ལ་བདུད་ནས། |
སོ་བདུན་འདབ་མའི་ཟེ་ཟུ་འབྲུར་ལེགས་ཆགས་པའི། |
ལག་ལེན་སྡོང་རྩོའི་ཏོག་མང་འཆུན་པོ་གང་། |
རྣམ་དཔྱོད་སོར་མོས་ཆུང་ཟད་དགྲོལ་བ་ལ། |
སྐལ་བཅས་བྲུལ་བས་གནང་བ་སྩལ་དུ་གསོལ། |

དེ་ལ་འདིར་མི་ཉུང་བའི་སྐལ་བར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་གཉེར་ཆེ···
ར་བསྒྲུབས་པ་ལས; དུས་ལས་མི་ཡོལ་བའི་སྙིང་རྗེའི་རླབས་འཕྲེང་ཀུན་
དུ་གཡོ་ཞིང་ལྡང་བ; རྒྱ་འཁོར་གྱི་པོ་ཉ་ཕྱོགས་པ་མེད་པར་ཞིང་འདིར་

རྒྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་གི་གསོས་སུ་བྱོན་པ; བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་བླ་ན་མེད་པ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ; བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་ལམ་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་རོ་མཆོག་གི་སྙིང་པོ་ཡོངས་སུ་གསོལ་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་བ; 'རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ' ཞེས་མཚན་སྙན་གྱི་གྲགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ; ལག་ལེན་སོ་བདུན་མར་གྲགས་པ་འི་བསྟན་བཅོས་ཁང་ཡིན་པ་དེ་ནི; འདིར་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ། །

དེ་ལ་སྨད་དུ་དྲུང་བའི་ལེགས་བཤད་འདིའི་ཚིག་དོན་ཆུང་ཟད་ལྷུག་པོར་དགྲོལ་བ་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། སྤྱད་ཀྱི་དོན; གཞུང་གི་དོན; འཇུག་གི་དོན་ནོ། །

དེ་ལ་དང་པོ་མཚན་གྱི་དོན་ནི "ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ" ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བྱ་བ་དང་། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ལག་ལེན་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ; ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སོ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པས་ན; འདི་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

དེ་ཡང་འདིར་གཞུང་རང་དུ་ཚིགས་བཅད་བཞི་བཅུ་ཙ་གསུམ་བྱུང་ལ་། དེ་ལས 'གང་གིས་ཆོས་ཀུན' ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་ནི; གཞུང་འདིའི་སྤྱད་ཀྱི་དོན་དེ; མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང; རྩོམ་པར་དམ་བཅས་པའི་གཞུང་ཡིན་པས་གཞུང་དངོས་མིན་ལ། གཤམ་གྱི 'མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས' ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞི་ནི; འཇུག་གི་བྱ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པས; གཞུང་དངོས་མ་ཡིན་ནོ་ །དེས་ན་བརྗོད་བྱ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ལག་ལེན་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་གཞུང་དངོས་ནི; བར་གྱི་…

ཚིགས་བཅད་སོ་བདུན་པོ་རྣམས་ཡིན་པས; བསྟན་བཅོས་འདིལ་ 'ལག་ལེན་སོ་བདུན་མ' ཞེས་པའི་མཚན་འདོ; འཆད་བྱེད་གཞུང་ཚད་དང་། དེའི་ཚིག་རིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ 'རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན' ཞེས་པའི་ཚིག་སྐྱར་བའི་ཚིགས་བཅད་སོ་བདུན་ཡོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་མཆོད་བྱང་བརྗོད་པ་ལ—

'ན་མོ་ལོ་ཀེ་ཤྭ་ར་ཡ'

ཞེས་པ་འདི་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་ནས; དེའི་ཐོག་མར་རང་གི་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལ་འདི་ནི; མཆོད་ཙམ་བརྗོད་པའི་ཕྱག་གོ། གཞུང་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་ཤིང; བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་དགོས་སུ་འབྲེལ་བའི་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་ནི—

གང་གིས་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་འོང་མེད་གཟིགས་ཀྱང་། །
འགྲོ་བའི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་མཛད་པ། །
བླ་མ་མཆོག་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་ལ་། །
རྟག་ཏུ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །༡ ༎

ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ནི་བཤད་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་རང་གི་རྩ་བའི་བླ་མ་དང་། རང་གི་ཡིད་དམ་གྱི་ལྷ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱིས་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །

དེ་ཡང་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་ཏེ; རྗེ་ལྷ་བ་དང་རྗེ་ཉིད་པའམ; ཡང་ན་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འགྲོ་འོང་རྟག་ཆད་ལ… སོགས་པའི་ཁྱད་པར་བརྒྱད་དམ། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ… བཞི་དང་བྲལ་བའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི… བའི་གནས་དེ; གང་གི་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཤིང་མངོན་དུ་མཛད་ཟིན་ཀྱང་། སྲུ་མེད་པའི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོར་ཉེངས་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཆུ་སྲིན་གྱིས་ཟུས་ཟིན་པས; སྐད་ཅིག་ཕྲ་མོ་ཙམ་ཡང་བདེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་པར་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ཞིང་། བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྕགས་ཀྱི་དྲ་བའི་སྤྲུབས་སུ་ཚུད་དེ་གྲོལ་བའི་སྐབས་ཀྱིས་དབེན་པའི་འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་བརྩེ་བའི… གཉེར་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་སྤྱན་རས་ཀྱིས་གཟིགས་ཤིང་། ཐུགས་བརྩེའི་ཕྱག་རིང་བསྐྱངས་ཏེ་འདྲེན་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྟོན་པའི་མཛད་པ་དང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོའི་རླབས་རྟར་རྟྲིན་ཀྱིས་འཁྱབ་པ; འགྲོ་བའི་བླ་མ་དམ་པ་བདག་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་དང་། སྟོབས་བཅུ་མངའ་བའི་མདུན་སར་འགྲོ་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་ཐུགས་རྗེའི་སྤྱན་རས་ཀྱིས་དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་གཟིགས་ཤིང་འདྲེན་པར་དམ་བཅས་པའི་སྲིད་པ་གསུམ… ཀྱི་བླ་མ་མགོན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག་ལ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ; ཞེས་པའོ། །

དེ་ལ་འདིར་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་འཚལ་བ་དང; མཆོད་པར… བརྗོད་པའི་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱག་ཡིན་པ། དེ་ལ་ཡང་བླ་མ་དང་ཡིད་དམ་གྱི་ལྷ་ངོ་བོ…

ཧྲེང་མིཏྟྲ་ཟླས་ཏེ་ཕྱག་བྱེད་པ་དང་། ཅོ་པོ་ཐ་དད་དུ་ཟླས་ཏེ་ཕྱག་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས; འདིར་ནི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་པར་གསལ་ཏེ།

སྔ་མ་དང་ཞེས་པའི་ 'དང་' གི་སྒྲ་འབྱེད་སྡུད་གཉིས་ལས་འདིར་སྔ་མ་དང་ཡིད་དམ་གྱི་ལྷ་གཉིས་ཀ་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཡུལ་དུ་སོ་སོར་སྡུད་པའི་སྒྲར་སྦྱར་བས་སོ། །མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ནི་གོ་སླའོ།། ༡ ||

གསུམ་པ་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་པ་ལ—

ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས། །
དམ་ཆོས་བསྒྲུབས་ལས་བྱུང་སྟེ་དེ་ཡང་ནི། །
དེ་ཡི་ལག་ལེན་ཤེས་ལ་རག་ལས་པས། །
རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་བཤད་པར་བྱ། ‖ ༢ ‖

ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་གསལ་བར་བཀོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་བཞག་མདོར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་རྩོམ་པར་དམ་བཅས་པའོ། །

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་པ་དང; མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་ནི; ཐོབ་བྱའི་ཆོས་སམ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེའི་སྐྱེད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ཏེ། བདེ་སྡུག་གི་རྒྱུ་ལ་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པའི་གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་དང་།

རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་སེམས་ཕྲ་མོ་རེ་བྱུང་ཚུན་ཆད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་འཛིན་ལམ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ—

"ཇི་ལྟར་མཚན་མོ་སྤྲིན་ནག་མུན་རུམ་ན། །
གློག་འགྱུ་སྐད་ཅིག་བར་སྣང་སྟོན་པ་ལྟར། །
དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་མཐུ་ཡིས་བརྒྱ་ལམ་ན། །
འཇིག་རྟེན་བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཐང་འགའ་འབྱུང་།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ན; ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ནི; སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་དང་། སྐྱབས་གནས་མཐར་ཐུག་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། ཐོབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ན; བསྟན་པ་དམ་པ་ལུང་གི་ཆོས་དང་། རྟོགས་པ་དམ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཆོས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དེ་དག་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་བསྒྲུབ་པ་དེ་ཡང; དེའི་བསྒྲུབ་ཕྱོགས་དང་། སྒྲུབ་པ་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པའམ; དེ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་དང་པོ་པ་རྣམས; ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་རང་དབང་དུ་འཇུག་མི་ནུས་ཤིང་ མདོར་བསྡུས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་ལ་ཕན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར; བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཉམས་ལེན་ལག་ཏུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས; བདེ་བར་

---

1 སྤྱོད་༦༢༧༠ ༡།༢།

གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྡུས་ཏེ། གོ་བདེ་བར་རྣམ་གྲངས་སོ་བདུན་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ། །

དེ་ལྟར་དམ་བཅས་པ་ནི; དམ་པ་རྣམས་དམ་བཅས་མི་འདོར་བས; རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་འདོད་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་འདི་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ།། ༡ ||

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་དངོས་ལ—

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། སེམས་བསྐྱེད་དངོས། སེམས་བསྐྱེད་ནས་རྗེའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དེ་ལ་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་བདུན་ཏེ། དལ་འབྱོར་རྙེད་པར་དཀའ་བ་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ཚུལ་སོགས་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསམས་པ་དང་། དེ་ལས་ཐར་བའི་ཕན་ཡོན་ལེགས་པར་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་སྦྱོང་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གྱི་བློའམ་ངེས་འབྱུང་གི་སེམས་ལ་གོམས་པ་ན; རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གི་སེམས་དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ཁ་སྒྱུར་ཏེ; སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་བར་རང་གིས་འཁུར་དུ་འཁྱེར་པའི་ལྷག་བསམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ།

སེམས་བསྐྱེད་ནི་དེ་ཕྱ་བྱའི་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པསསོ། དེས་ན···
སྐབས་འདིར་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བདུན་པོ་དེ་དག་རིམ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས···
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡ་དང་པོ་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའ་སོགས་སྟོན་པ་ལ—

དལ་འབྱོར་གྲུ་ཆེན་རྙེད་དཀའ་ཐོབ་དུ་འདིར་ །
བདག་གཞན་འཁོར་བའི་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་བྱའི་ཕྱིར། །
ཉིན་དང་མཚན་དུ་གཡེལ་བ་མེད་པར་ནི། །
ཉན་སེམས་བསྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ། ༢ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་དལ་འབྱོར་ཏེ; མི་ཁོམས་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་དལ་བ་བརྒྱད་དང་། འབྱོར་བ་བཅུ་སྟེ; དལ་འབྱོར་གྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པའི་ལུས་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་འདི་ནི; རང་གཞན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ···ལས་སྒྲོལ་བའི་གྲུ་ཆེན་དང་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་དང; དཔེ་དང; གྲངས་སོགས་གང་གི་སྒོ་ནས་བསམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང་། རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བ་དང་། ཤིན་ཏུ་འཇིག་པར་སླ་བའི་ཆོས་དང་ལྡན་པས། ད་ལྟ་ཐོབ་དུས་འདིར; འདི་ཉིད་དོན་མེད་པའི་བྱ་བས་ཆུད་ཟོས་སུ···མི་གཏོང་བར; བདག་གཞན་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་བར་བྱ···བའི་ཕྱིར; ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་པའི་ལེ་ལོ་རྣམ་པ···བཞིའི་དབང་དུ་མ་སོང་བར, གཡེལ་བ་མེད་པར་རྒྱུན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་དང; དགེ་སྡིག་བླང་དོར་གྱི་གནས་ཟེ་

སྔར་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་བརྟག་གཞིག་བྱས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། བསམ་པའི་དོན་དང་། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ལ་སོགས་པ; ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་འཛུག་པ་ཉི; རྒྱལ་བའི་སྲས་དེ; བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྐྱེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་བའི་རིགས་ཀྱི་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་དམ་པ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ། །

དེ་ལ་འདིར་ཉུང་ཟད་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་ན; དལ་བ་ནི་མི་ཁོམས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཏེ་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཁོམས་པའོ། དེ་ལ་མི་ཁོམས་པའི་གནས་ནི་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས—

དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་དང་། །
ཀླ་ཀློ་ཚེ་རིང་ལྷ་དང་ནི། །
ལོག་ལྟ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོང་པ། །
ལྐུག་པ་འདི་དག་མི་ཁོམས་བརྒྱད།[1] ། ༎

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་དཔལ་བའི་དོན་ལ་ཆོས་བྱེད་པ་སྟེ; ལས་འབྲས་བླང་དོར་དང་། ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ནས་ཡང་མི་ཁོམས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནི་མས་ནི་སྡིག་པའི་ནོམ་སྒྲིན་ལ་གཙོ་བོར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་

1. དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལྟག་པའི་སྒྲོན་བས་ཐེམ་བུ་མ། ◆ མཆན—སྒྲོན་བས་འདི་བ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དང་; ཚིག་བ་བཅད་སྔ་ཕྱངས་མི་མཐུན་པ་མང་མང་; འདིར་ནི་སྒྲོན་གྱི་ཞིག་རྗེང་ཕྱར་བྱིན།

པས; ཤིན་ཏུ་དྲག་ཅིང་རྒྱུན་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བས་ལུས་སེམས··· ཀུན་ཏུ་བཅོས་ནས, རྟག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་འབའ་ཞིག་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་མ··· གདོགས; སེམས་ལ་དགའ་དྲུད་སོགས་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་མེད་ཅིང; དགེ··· སྡིག་བླང་དོར་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་འཛུག་པ་མི་ཁོམས་པ··· ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཡི་དྭགས་ནི; བཀྲེ་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་དྲག་པའི་གནས་ཡིན་པས; དེས་ལུས་སེམས་བཅོས་སྟེ; སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་འབའ··· ཞིག་ཡོད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་མནར་བས; ལུས་སེམས་རང་བཞིན་དུ··· གནས་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་འཛུག་པའི་ཁོམས་ཤིང་སྐབས་མེད··· པས་མི་ཁོམས་པའི་གནས་སོ། །

གསུམ་པ་དུད་འགྲོ་འམ་བྱོལ་སོང་གི་སྐྱེ་གནས་ནི; མི་ཁོམས་པའི··· གནས་གསུམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྣང་བ་ཤ་ཅང་ཆུང་ཞིང་གླེན་ཞིང་ལྐུག་པའི་རིས་ཡིན་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བརྡུངས་པས; ཆོས་བྱེད་པ་ལ་མི་ཁོམས་ཤིང; དེའི་སྐབས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི; མིའི་རིན་ཡིན་ཡང་ཀླ་ཀློ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ། རང་གི་གོམས་གཤིས་མཐའ་དག་ཆོས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དང་། ལས་ལོག་པར་ཞུགས་ཤིང་ཆོས་ཀྱིས་སྡོང་བའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཡུལ་དེར་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་མེད་པ་དང་། མི་རིགས་དེ་དག་གི་བློ་སྤྱོད་གོམས་གཤིས་སོགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དྲི་མ་ཙམ་ཡང་མེད་པས; རྒྱ་མཚན···

དེས་ན་དེ་དག་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་; ཆོས་ལ་འཛུད་པར་མི……
ཁོམས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཀླ་ཀློ་ནི་ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་བའི་རྟེན་དེ; འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། དགོད་རྣའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། དེ་ཉམས་ནི་རང་གི་ཚེ་རབས་སྔོན་; མའི་ལས་ལས་སྤོབ་བའི་རྣམ་སྨིན་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་ཤིན་ཏུ་ཞེན་པར་གཡེངས་པས་རྒྱུད་ཉམས་ཤིང་། ཆོས་ཀྱི་རྩ་བ་ངེས་འབྱུང་གི་སེམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་ཞིང་; ཆོས་ལ་མི་ཁོམས་པ་ཡིན་ནོ། །

"ལྷ་ཚེ་རིང་པོ" ཞེས་པ་མི་ཁོམས་པའི་དོན་དུ་འཇོག་པའི་གང་ཟག་འདི་ལ་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེའི་ཕར་ཕྱིན་ཊཱིཀ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་དུ— "འདུ་ཤེས་མེད་པ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ[1]"—ཞེས་གསུངས་ལ། ཇོ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས; ཤེར་ཕྱིན་ལུང་གི་སྙེ་མར; བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་…ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཞུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ—"འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སྐྱེ་སྟེ; ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་[2]བ"—ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་བཞི་…པའི་གནས་གཉན་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་འདུ……ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ལ་བཞེད་ཀྱང་། སློབ……དཔོན་དཔའ་བོས་སྐྱེས་ཆུ་ཙ་གསུ་ར་སོགས་ལ་བཞེད་འདུག་པས; དེ……ལྟར་འཕྲད་པར་ཀུན་མཁྱེན་པདྨ་དཀར་པོས[3]གསུངས། །

1. ཉམ་ཕྱིང་ཤོག 4430 པར་དཔར་—1980།
2. ལྟང་ཕྱི་ཤོག 97 པར་དཔར་—1979།
3. བདེ་དགར་སྤྱོད་འགྲེལ—ཤོག པར་དཔར།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་ལས ：—

"ཡང་གང་གི་ཚེ་འདི་ལྟར་
མཐུ་ར་བའི་རྩེ་མོར་གནས་ཤིང་ལུས་རྒྱས་ཤིང་དགའ་བ་དང་། མཛེས་ཤིང་གསལ་བ" ཞེས་པ་ནས, "བདེ་བ་དུ་མ་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་དེ་དག་དུས་གང་གི་ཚེ་ཞི་བར་གྱུར།" ཞེས་དང་། "མགོ་རིས་ཀྱི་བུད་མེད་དང་དགའ་མཚམ་སྦྱོར་ཞིང་། གཡེང་ལ་དེ་དང་དེ་དག་གིས་རྩེ་ཞིང་། མཐུ་ར་བའི་ལྷ་མོ་ངང་ཇོ་ཚིང་། གླང་པོ་དང་དཔའ་བོ་འི་བརྣའི་དོན་ལ་ཞོན་ནས" ཞེས་པ་ནས་ བག་མེད་ནས་ཆགས་པའི་ཕྱིར, སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་བདུད་རྩི་ལ་སྐྱོང་བར་ཇི་ལྟར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དྲུག་པ་ནི; ཆོས་ལྡན་གྱི་ཡུལ་དུ་མིའི་ལུས་རྟེན་ཐོས་ན་ཡང་། ལས་··འབྲས་དང་ཆོས་ལ་ལོག་པར་ལྟ་བའི་ནད་དང་ལྡན་ན; དེས་རྒྱུད་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ། ཆོས་ལ་འཇུག་པར་མི་ཁོམས་ཤིང་། རང་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚ་ཆད་པས་དཀར་པོའི་ཆོས་སྐྱེ་བའི་བསྐལ་པ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་····པས; དེ་ཡང་མི་ཁོམས་པའི་གནས་ཡིན་ནོ། །

བདུན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་བའི·····ཞིང་སོགས་སུ་སྐྱེས་ན; མིའི་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱང་། གནས···དེས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱུད་ཉམས་བ་དང་། ཆོས་བྱེད་པའི་སྐལ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པས; ཆོས་ལ་མི་ཁོམས་པ་ཡིན་ནོ། །

བརྒྱད་པ་ནི;·མིའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་ཅིང; དམ་པའི་ཆོས་སྨྲ་བའི་ཡུལ···

སྤྱིང·ཡིག： 177 མི·ཁོམ

དུས་དང་འབྱོར་བ་ལྡན་ཡང་། ཡིད་དབང་སྡེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉེན་ཉམས…… པས་གླེན་པ་དང་། ལྟེ་དབང་སོགས་མ་ཚང་བས་ལྐུགས་པ་དང; འོན… ལོང་སོགས་སུ་གྱུར་ན; ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ངེས་རྒྱུད་བཙོམ་ཕྱི་ཆོས་བྱེད…… པ་ནས་ཡང་མི་ཁོམས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ན་འདི་དག་ནི་མི་ཁོམས་པའི…… གནས་བརྒྱད་ཡིན་དེ། ཇི་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས—

"ལོག་པར་ལྟ་བ་འཛིན་དང་དུད་འགྲོ་ཉིད། |
ཡིད་དྭགས་ཉིད་དང་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དང་། |
རྒྱལ་བའི་བཀའ་མེད་པ་དང་མཐའ་ཁོབ་ཏུ། |
ཀླ་ཀློར་སྐྱེ་དང་གླེན་ཞིང་ལྐུགས་པ་ཉིད། | ||
ཚེ་རིང་ལྷ་ཉིད་གང་ཡང་རུང་བར་ནི། |
སྐྱེ་བ་ཞེས་བགྱི་མི་ཁོམས་སྐྱོན་བརྒྱད་པོ། |
དེ་དག་དང་བྲལ་ཁོམས་པ་བརྙེད་ནས་ནི། |
སྐྱེ་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་འབད་པར་མཛོད།[1]" | ||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འདིར་མི་ཁོམས་པ་ནི་སྐབས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་དཔེར་'ཨཀྵ' ཞེས་པ"དལ་བ"ལ་བསྒྱུར་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་སྐབས་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་གོ་སྐབས་ཐོབ་པའོ། །གོང་སྨོས་མི་ཁོམས་པའི་གནས་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེས་ན; དགེ་བའི་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་ལ་གནས་པ་དང; འཛུག་པའི་གོ་སྐབས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ།

1. བཤེས་སྤྲིང་།

གཅིག་ལས་འཛོམས་པའི་མདོ་ལས—

"དགེ་སློང་དག; མི་ཁོམས་པ་བརྒྱད་པོ་འདི་ཤག་ནི་གང་དག་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་པའི་དུས་མ་ཡིན་ནོ།།"[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་འབྱོར་པ་ནི་བཅུ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས—"དགེ་སློང་དག…འབྱོར་པ་ནི་ནོམ་པ་བཅུ་སྟེ། གཞན་གྱི་འབྱོར་པ་ལྔ་དང་; རང་གི་འབྱོར་པ་ལྔའོ།།" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་རང་འབྱོར་ལྔ་ནི—མི་ཉིད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། ཡུལ་དབུ་སྟེ་མངས་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་ནོམ་བཞི་རྒྱུས་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་དམ…ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་པོ་ཚང་བ་དང་། ལས་ཀྱི་མཐའ་ར་ལོག་པ་སྟེ; མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་ཤིང་གསགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉེ་བའི…མཚམས་མེད་སོགས་བྱས་པ་དང་། ཉིད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་མཆོད་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ; མདོར་ན་དགག་དང་ནི་གསོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མིན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་མཐུད་གཅིག་ཏུ་ཞོལ་བ་ལྟ་བུ་ན་ཡིན་པའོ།། གནས་ལ་དད་པ་ནི; ཐུ་ན་དང་; བསླབ་པ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་སྡེ་སྣོད་ལ…དད་པ་ཡིན་ལ; མཁས་པ་འགའ་ཞིག; བསླབ་པའི་གནས་དབུལ་བ་དང་། དབུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ལ་དད་པ་གནས་ལ་དད་པར་བཞེད་དོ།།

---

༡. བོད་དཀར་རྒྱུད་འགྲེལ་དུ་བྱང་བ, དེ་ཉིད; ཤོག ༡—ཟླ་༥ བར་ ༡༩༨༢།

༢. ཚད་སྒྲོན་འགྲེལ་པར་སྣང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ།—དེ་ཉིད་ཤོག་༧།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་ཞིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་མེད་ཀྱི་ཉིན་གྲོས་ཀྱི་ས་ལས—

"མི་ཉིད་དབུ་སྐྱེས་དབང་པོ་ཚང་། །
ལས་མཐུད་མ་ལོག་གནས་ལ་དད། །"[1]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། འདིར་གནས་ལ་དད་པའི་དོན་འདུལ་བ་ལ་དད་པར་གསུངས་པའི་འདུལ་བ་ནི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་བྱེད་དགོས་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ལས:—

"འདུལ་བ་ནི་འདིར་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ག་ལ་བྱའ," ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། 2

དེ་བཞིན་དུ་གཞན་འབྱོར་ལྔ་ཡང་; རང་ཉིད་རང་འབྱོར་ལྔ་དང་ལྡན་པར་སྐྱེས་པའི་ཚེ; དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སངས་རྒྱས་བྱོན་པའི་བསྐལ་པ་ཡིན་པ་དང་། མཛད་པའི་ཁྱད་པར་དམ་པའི་ཆོས་གསུངས་ཤིང་སྤེལ་བ་དང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་གནས་ཤིང་ཆོས་ལ་འཆད་ཉན་ཡོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པ་དང་། གྲོགས་དང་བཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པའི་རྗེས་འཇུག་སྡོམ་པ་གསུམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་སོགས་ཡོད་བདང་། མཐུན་པའི་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཞན་གྱིས་སྐྱིང་བཙེ་བ་དང་ལྡན་པའོ།། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་ཉིན་ས་ལས—

---

1. ཉིན་བ—ཤོག ༡༢-༣, དཔག་བསམ་ར། ཛ་སྦྱི་བརྟས།
2. ལམ་རིམ་ཆེ་བ— ཤོག. ༤༨ ཆེ་བ།
མཚན་— ཚིག་བཅད་དུ་འདུག་པ་ཉིད་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དུ་སྣང་བ་ལྟར་བྲིས་པ་ཡིན།
ལམ་རིམ་ཤོག ༤༨ ཆེ་བ།

"སངས་རྒྱས་བྱོན་དང་དམ་ཆོས་གནོན། །
བསྟན་པ་གནས་དང་དེ་རྗེས་འཇུག། །
གཞན་ཕྱིར་སྙིང་ནི་བརྩེ་བ་བཞི།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འདི་དག་ནི་དུས་བའི་ཆོས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཀྱི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་དང་། དེའི་མཚན་ཉིད་མདོ་སྡེ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ; སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་སོ། །

ཁྱད་པར་སྐབས་དུས་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་རྣམས་ལ་ནི; ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ; རིགས་ཅན་བློ་ཡི་མི་ཁོམས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། ཕྲལ་བྱུང་རྐྱེན་གྱི་མི་ཁོམས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། ཆོས་བཅུ་དྲུག་དང་ཡང་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་ལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དང་ལྡན་ན་ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཡི་མི་ཁོམས་པ་དང; རང་དགར་ལོག་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་དུས་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་པ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་ཞལ་ནས—

"དུག་ལྔ་འཁྲུགས་དང་རྨོངས་སོང་བདུད་ཀྱིས་ཟིན། །
ལེ་ལོ་ཅན་དང་ལས་ངན་མཚོ་ཆེན་རྡོལ། །
གཞན་དབང་འཇིགས་སྐྱོབས་ཆོས་ལྟར་བཅོས་པ་སྟེ། །
ཕྲལ་འབྱུང་རྐྱེན་གྱི་མི་ཁོམས་རྣམ་པ་བརྒྱད། །"

---

1 ཉན་ཐ་—ཀོ༠ ༢—r, ༧ཐུག་བཞི་ག། ༦༠། ཉན་ཐ་བོད་དབེར་ཀའི་ཚིག་སྣུག་ཏུ་འཇུག། [illegible] ཀོག ༤r ༡༠ ག།

ཞེས་དང་།

ཟར་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྟོད་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག། |
འཆིང་བ་དམ་ལྡན་ཀུན་སྤྱོད་ཤིར་དུ་ཞུ། |
འཁོར་བས་མི་སྡུག་དད་པ་ཧང་ཟད་མེད། |
མི་དགེ་སྡིག་སྤྱོད་ཆོས་ལ་སེམས་པ་མེད། |
སྨོན་དང་དམ་ཚིག་ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ། |
རིགས་ཆད་གྲོ་ཡི་མི་ཁོམས་རྣམ་བ་བརྒྱད། |
ཆོས་ལས་རིང་གྱུར་བྲང་ལས་སྐྱབ་མི་ནུས།[1] |

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ། དམ་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་དོན་ལ་གོང་གི་རྐྱེན་དེ་དག་དང་བྲལ་བ་ཞིག་ངེས་པར་ཚང་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ད་རྟ་རང་རེའི་དོན་འདི་ལ་ཚང་ཡོད་ཅིང་། ཚང་བ་ལ་གཅེས་སྤྲ་དང་། མ་ཚང་ན་རྣམས་ཀྱང་ཅི་ནུས་ཀྱིས་ཚང་བར་བྱས་དེ། རང་རྒྱུད་ཆོས་ལ་སྦྱོར་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས། དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང་། རྙེད་ན་དོན་ཆེ་བ་དང་། འཇིག་པར་སླ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས། དེ་ཡང་བློ་བསྒྱུར་བ་ལ་དལ་འབྱོར་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བསམ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག། འདི་ལ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བའི་སྒོ་ནས་དགོས་པས་དེའི་ཚུལ་བསམ་དགོས། དོན་འདིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བ་ཡང་—གོང་དུ་བཤད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སོ་བཞི་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་དེ; དེར་དཔོན་མཁས་པ་བགྲལ་བར་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བགྲལ་ཏེ་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་དུ་བགྲོད་

1. ཀློང༠ ཡིད་བཞིན་མཛོད། ཤོག་ ༢༠། ཀ༠

ཕར་ཕྱིན་པ་ལ་གྲུ་བཟང་པོ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས… ཐང་འཁོར་ཀྱི་རེ་དབོན; བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་རྫོང་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་ཞིང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་གྲུགས་བཟང་པོ་མང་པོ་དང… འགྲོགས་ཏེ། བརྒལ་དཀའ་བའི་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་རིགས… ཕར་བརྒལ་ནས་ཐར་པ་ཆེན་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་རིན་པོ་ཆེའི་གླིང་ཡང་ཐོར… བགྲོད་པར་བྱེད་པའོ། འདི་ནི་རྟེན་འདི་དོན་ཆེ་བར་བསམ་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པས; དེད་དཔོན་ལ་གྲུའི་གླ་ལྟར། ཐར་འདོད་ལ་རྟེན་འདིར་གྲུའི་བློ་ཞེ་དོན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་བློ་སྐྱེ་དགོས།།

འདི་ལ་དོན་ཆེ་བ་དང་གྲུ་དང་འདྲ་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་ཚད་དུ་བསམས་པས་ནི་ཆོག; གྲུ་འདི་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་ཚུལ་བསམ་དགོས། དེ་ཡི་ཚུལ་ཉ་འབབ་ས་སྟོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོར; འཕགས་པ་རྒྱལ་བའི་བློད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ལ་བྱུང་བ་ལྟར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ—

"ཉི་ཁོམས་པ་བརྒྱད་ལས་ལྡོག་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ་ངོ་། །མིར་འབྱོར་བ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། དལ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཉན་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། སྐྱེ་བོ་དམ་པ་དང་འགྲོགས་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། ཡང་དག་པའི་ཚུལ་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། ཡང་དག་པར་འཚོ་བ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ། མིའི་འཇིག་རྟེན་ནཆོས་དང

རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ་ནོ།"[1]
ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ།

"དེ་ཉིད་ཕྱིར་ན་བཅོམ་ལྡན་གྱིས། །
རྒྱ་མཚོ་ཆེར་གཡེངས་གཉའ་ཤིང་གི། །
བུ་གར་རུས་སྦལ་མགྲིན་ཚུད་ལྟར། །
མི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཐོབ་དཀར་གསུངས།།"[2] ༢༠ ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་རྙེད་པར་དཀའ་བ་དང་། རྙེད་ན་དོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཇིག་སླ་བ་དང་། འདི་ལན་གཅིག་ལག་ནས་འཆོར་ན་སླར་མི་རྙེད་པ་དང་། རྙེད་པར་དཀའ་བའི་ཚུལ་རྣམས་བསམས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ལ་སྦྱོར་དགོས་ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས—

"རྒྱ་མཚོ་གཅིག་གནས་གཉའ་ཤིང་བུ་ག་དང་། །
རུས་སྦལ་ཕྲད་པ་བས་ཀྱང་དུད་འགྲོ་ལས། །
མི་ཉིད་ཆེ་ཐོབ་དཀའ་བས་མི་དབང་གིས། །
དམ་ཆོས་སྤྱོད་པས་དེ་འབྲས་མཆི་བར་མཛོད།"[3] །

---

1. མདོ་ཀའི་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ད་ཀླུ་མོད་སྣད་དུ་བཞུགས་པ
   དང་པ་ཀླུར་ བྲིས་པ་ཡིན། ཤྲཱི༠ ཤོག༠ ༥ རྡོ༠ ཀ །
2. སྤྱོད་འཇུག༠ ༤:༢༠ །
3. བཤེས་སྤྲིང ༥༨ །

ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་—

"མི་ཡི་གྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ། །
སྡུག་བསྔལ་ཆུ་བོ་ཆེ་ལས་སྒྲོལ། །
གྲུ་འདི་ཕྱི་ནས་རྙེད་དཀའ་བས། །
ཀློངས་པ་དུས་སུ་གཉིད་མ་ལོག།[1]" །

ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་—

"གལ་ཏེ་འདི་ལ་ཕན་པ་མ་གྲུབ་ན། །
ཕྱི་འདི་ཡང་དག་ཉིད་བར་ག་ལ་འགྱུར།[2]" །

ཞེས་དང་། ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་—

"དལ་འབྱོར་ལྡན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལུས། །
ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་རྙེད་གྱུར་ཞིང་། །
ཕྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བས། །
སྒྲུབ་ལ་འབད་པས་དོན་ཡོད་བྱ།[3]" །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་བསམ་ཞིང་སྒྲུབ་པ་སྙིང་པོར་བྱེད་…… དགོས། དེ་ན་འདི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་ནི, འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་ནས; ཇི་སྐད་དུ—

---

1. སྤྱོད༠ ༧ ： ༡༤ །
2. སྤྱོད༠༡ ： ༤ །
3. ……………………………།

"ཚུལ་འདི་ཐམས་ནས་འཛིག་རྟེན་ཐུ་བ་ཀུན། །
སྟོན་པ་འབྱུང་བ་ཞིན་དུ་རྟོགས་གྱུར་ནས། །
ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྙིང་པོ་ཡིད་ར་དགོས།[1]" །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། འདི་ལ་སྙིང་ངོ་ལོན་པ་ཞིག་ས་བྱུང་ན, ཕྱིས་སུ་ཤིན་ཏུ་འགྱོད་པ་ཞིག་འོངས་དེ། རྒྱལ་པོ་འི་ཀུན་པོ་བཞིན་ནོ། [2] །དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའི་བློ

རྣལ་མ་རྒྱུད་ལས་སྐྱེས་ངའི་ཚང་ནི; ཟེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས—

"རྙེད་དཀའ་རིག་ན་ཀྱི་ནར་སྤོད་ཐབས་མེད། །
དོན་ཆེན་མཐོང་ན་དོན་མེད་འདབ་བར་འཕང་།" །

ཞེས་གསུང་པ་ལྟར; ཚེ་འདིའི་དོན་ཚུང་ཀི་ལས་ལ་སྙིང་ཞེན་གཏན་ནས་མི་འོང་བར་གདན་གྱི་མདུན་ན་དགེ་སྦྱོར་རྒྱང་དོར་ལ་ངང་གིས་འཛུག་པ་ཞིག་འོང་ན་དལ་འབྱོར་རྙེད་དཀའི་བློ་སྐྱེས་ཐར་འཛོམ་པ་ཡིན།།

དེས་ན་དལ་འབྱོར་གྱི་གྲུ་ཆེན་རྙེད་བར་དཀའ་ལ; རྙེད་ན་དོན་ཆེ······བའི་རྟེན་འདི་འདྲ་བ་ད་རེ་ཐོབ་ཡོད་པའི་དུས་འདིར; བདག་གཞན་ན······

---

1 ཇོ༠ ལམ་རིམ་ཉམས་མགུར༠ ཤོ༠ ༡༨, གཏུང་ཐོར་ཏུ་གཏུ་ ༡༡།

2. རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་ར་མ་བརྒྱད་ཐུབ་རྒྱ་,ཤྲུབ་པ་འི་བང་མཛོད་དུ་ཕྱུགས་ནས; ཐམ་པས་ རྟེ་ན་འདུག་པའི་ཚང་ཞིམ་པོ་འབྱུང་བ རྒྱ་ར་ར་ནས་ཉམ་པ་དང་། (ནས་ཁང་རྒྱ) ཉང་བར་བཟུང་ནས་ཐུག་བཟླབ་བར་ཐབ་པ, ཞེས་གསྟོ། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིད་ཀྱིས་མི་ལོམ་པའི་ར་མ་བརྒྱད་ཐུབ་རྒྱ་དབ་ཀར་རྒྱིམ་པ་རྒྱལ་པོ་འི་མཛོད་དུ་ཕྱུགས་ནས, ཉོད་པ་པ་དགན་པའི་ཚང་འབྱུང་བ་རྒྱ་ར་ཏོ་བ་ཉན······ཀྱིས, གློག་གི་མཚོན་ལོ་ནས་བྱུང་ན་བདག་ཉིད་བ་རྒུག་བཟླབ་བརྒྱུད་པ་གི་མི་རིགས་པོ། །ཞེས་གསུངས་། ཉམས་བཤད་རིགས་པ་གཏོ ༡༢༢ ཤོ་ཉི་བརྟན།།

ལུས་པ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལ་འགྲོལ་བར་བྱ་བའི་…
ཕྱིར། ཉིན་མཚན་ཀུན་ཏུ་སྟེ; ཉིན་པར་དང་། མཚན་གྱི་ཆ་སྟོད་སྨད་……
གཉིས་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ; ལེ་ལོ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་སོགས་
པས་ཡེལ་བ་མེད་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགེ་བའི་ཉམས་ལེན་བརྩོན་པ་དང་།
ནང་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་དང་།
སྒོམ་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་གཞོལ་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་བཞིན་ཡིད་
ལ་བྱས་པའི་དོན་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་སྟེ; ཐོས…
བསམ་བསྒོམ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་མིག་ཡེལ་དང་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་……
སྒྲུབ་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྗེས་
ལ་སྙིང་པོ་ཡིན་པའི་ལག་ལེན་གྱི་ངར་པ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ ༎ ༢ ༎

གཉིས་པ་ཡུལ་ངན་སྤོང་དགོས་ཚུལ—

ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཞིག་གིས་དལ་འབྱོར་གྱི་རྟེན་ལས་སྙིང་པོ་ག་ཤེད་མ་ཞིག་ལེན་པ་ལ; ཆོས་ག་ཤེད་མ་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས། ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ་དེའི་འགལ་རྐྱེན་མེད་པ་དང; མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་ཞིག་དགོས། དེ་གཉིས་ལས… དང་པོ་འགལ་རྐྱེན་སྤོང་བ་དེ་ལ་མཐའ; དང་པོར་ཚོགས་སྡང་གི་རྐྱེན་གྱི་དེ་འགལ་རྐྱེན་ཡུལ་ངན་སྤོང་ཚུལ་གསུང་རབ་ལས་རང་དུ་རྒྱུ་བ་རྣམས་སྙིང་པོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ—

གཉེན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་འཁྱོད་ཆགས་ཆུ་ལྟར་གཡོ། །
དགྲ་ཡི་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་མེ་ལྟར་འབར། །
བླང་དོར་བརྗེད་པའི་གཏི་མུག་མུན་ནག་ཅན། །

ཕ་ཡུལ་སྐྱོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ།། ༨ ༎

ཞེས་བྱ་བ་བསྒྲུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཚ་བ་ས་སོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བརྟེན་པ་ལ་ཕྱིན་དུ་མ་གསོས་བ་རྣམས་ཆགས་སྡང་གི་ཡུལ་ལས་ཀྱིན་དང་བྲིད་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཕྱོག་སི་ནུས་བས། དང་པོར་ཉོན་མོངས་སྐྱིད་བའི་ཡུལ་གང་ཡིན་བ་དེ་ཐག་རིང་བར་བྱེད་དགོས། དེ་ཡང་རྒྱང་ཆུང་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཏ་བྲར་གྱི་ཆོས་གཞན་མ་ཞིག་བྱེད་ང་ལ། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དང་ལྡན་པས; དང་པོ་ཉིད་ཏུ་རང་གི་ཕ་ཡུལ་སྐྱོང་བ་ནི; རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ལས་ལ་སློབ་དགོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། མཛེ་མོ་དེ་རྟན་བཞིན་ནོ།།[2]

སྤྱིར་ཕ་ཡུལ་དང; རང་ཡུལ་ཞེས་པ་དེ་འཛིག་རྟེན་ན་ནོར་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་གཅེ་ཤོ་དང; གནས་ཀུན་གྱི་ནང་ན་བཟང་ཤོ་རྣ་བ་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་བ་ཞིག་གིས་ལྟས་ན; ཆོས་དང་མི་མཐུན་བའི་རྒྱུ་དང; ཆོས་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྐྱེན་མང་དུ་ཚོགས་པའི་གནས་ཡུང་རན་ཤོས་ཤིག་ཡིན་བར་ངེས་ཏེ། རང་སྐྱེ་ཅན་ཉིད་ནས་རང་ཤེས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་དུ་ན་སྣན་སོགས་དང་། ཕྱི་ཉེ་འབྲེལ་དུ་སྤྱར་བའི་རྩང་ས་དང་ཟ་སྦྲག་ལ་སོགས་བའི་གཉེན་གྱི་ཚོགས་ལ; ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་གསོས་པའི་སྲིད་བའི་

མཆན། 'མཛེ་མོའི་རྟན'' ཞེས་པ་མཛེ་མོ་ཞིག་ལ་རྟེན་གིན་དུ་དངོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ན···· དཀོད་ལག་ལ་རྟེར་བྱེར་ཀྱིན་ཡོད་པ་ག། ཁྱི་སྐད་བ་ཞིག་གི་རྟན་རྒྱིད་དེ་མཛེ་ལས་ཐར་པ་ན་རྟེར་ཀྱི་རྟན་དེ་བ་རྒྱ་བ་ཙམ་ཚང་མི་ཕྱིན་དོན་བར་དགའ་ལ་ཕྱིར་ངོ།།

ཙ་བ་ཅན་གྱི་བརྩེ་གདུང་ཆེ་བས། དེ་དག་ལ་རང་ཕྱོགས་སུ་དམིགས་ཤིང་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་གཉེན་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་། འདོད་ཡོན་དང་གྲགས་པ་སོགས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་ཆགས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་རླབས་ལྟར་གཡོ་ཞིང་རྟོག་དུ་མེད་པ་དང་། རང་དང་རང་གི་ཉེ་འཁྲིས་སོགས་ལ་གནོད་པ་དང་། རང་ངང་བྱ་སྤྱོད་མི་མཐུན་པ་དང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པ་དང་བྲུས་པ་སོགས་བརྒྱུད་མར་མཐོང་བས; དེ་དག་ལ་ད་དུ་དགྲར་ལྟས་ཤིང་། དེ་རྣ་ཟླ་བ་སོགས་པའི་དགྲའི་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བ་རྟོག་དུ་མེད་པ; སྤྱིར་རྣན་གྱི་བྱད་ཤིང་ལ་མེ་འབར་བ་ལྟར་འབར་བ་དང་། དགྲ་གཉེན་གྱི་འདུ་འཛི་ཤིན་དུ་མང་ཞིང་ཡུལ་གྱི་གོམས་གཤིས་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲ་བ་ཞེ་བ་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་གཡེངས་བས; སྣང་དོར་གྱི་གནས་དགེ་སྡིག་གི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་ལྡོག་དང་། ཚུལ་བཞིན་མིད་ལ་བྱེད་པའི་བྲན་ཤེས་ཉམས་ཤིང་བཙེད་པར་བྱེད་པའི་གདོ་སྡུག་གི་སྡུན་ནག་ཅན་དེ; རྒྱུན་པས་ཁྱབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལ"ཡུལ་ངན"ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ངན་དེ་སྤོང་བ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས—

"གང་ན་ཉོན་མོངས་ཡོད་པ་དེ་དག་དུ། །
སྐད་ཅིག་ཞིག་ཏུ་གནས་ཤིང་འདུག་མི་བྱ[1]།" །

ཞེས་དང་། ཇོ་བོད་ཚང་བའི་ཞལ་ནས་ཀྱང—

"ཕ་ཡུལ་དུག་ལྡེའི་གཉེར་མཛོད་ཡིན། །
ཆགས་སྡང་མི་ཟད་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ[2]།" །

ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཇེ་འདོད་མཐུར་འབུམ་དུ་ཕ་

---

1 མདོ……………

2 ཇོ་བོ་ཚང་མཐུར་ཡུམ

ཡུལ་སྐྱོང་ཚུལ་དཔེ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀྱི་ཡུལ་ངན་དེ་ཡ་རླུང་རྡུ ཧྲི་དགོས་པ་ཡིན་དེ། མཉམ་མེད་རྗེ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤའི་ཞལ་ནས—

"ཕ་ཡུལ་བདུད་ཀྱི་བཙོན་ཁང་སྲོལ། །
མི་ཆོས་ལམ་ཀྱི་འཆིང་ཐག་ཆོད། །
མཛའ་འདྲི་འཁྲིས་དང་སྡང་བའི་དགྲ། །
ལམ་ངན་ཆགས་སྡང་ཡུལ་ལས་བྲོས།[1]" །

ཞེས་དང་། རྗེ་མི་ལས་ཀྱང—

"ཕ་ཡུལ་བདུད་ཀྱི་བཙོན་ར་ཡིན། !
ཐར་པར་དཀའ་བས་སྤང་དུ་བྲོས།"[2] །

1-1· ཕ་ཡུལ་བྲིན་པོ་འི་རྩུབ་འགྱུར་ན། །དུག་ཐའི་དགྲ་བོ་མདུན་ན་ཐོན། །ཕར་བའི་ གྲོག་དང་ཐབ་ཉིན་ཡོད། །རྒྱབ་བླ་མ་ཚེ་བ་དང་མ་ཐབ་མཐོང་། །

2. ཕ་ཡུལ་བདུད་ཀྱི་བཙོན་ར་ཡིན། །གཞང་འཛོན་ཐུགས་ཀྱུབ་བཀུག་ནས་ཀྱང་། ། དུ་ཁའི་རོང་དུ་སྐྱེར་ངེས་འདུག །ཅིང་འཛོན་ཚེ་དང་མ་ཐབ་མཐོང་། །

3. ཕ་ཡུལ་ཞེ་གཙང་འདམ་རྫབ་ན། །ཆགས་སྡང་ངན་རྒྱུགས་ཏེ་མ་ཤེས། །ཚོར་ ཁྲིམས་བུབ་བ་འགོ་ཉིན་འདུག །གཉེན་མོ་ཡི་མ་གཙང་གྲོང་དུ་བྲོས། །

4. ཕ་ཡུལ་འདོད་ཡོན་ཚ་ཐ་ན། །ངན་གྲོགས་སྤྲིན་བས་ངོམ་པ་མེད། །ཕར་མེད་ སྐྱོད་བར་ཁྲབས་ངེས་འདུག །ཞེན་ལོག་འཁྲི་བ་བཅད་ནས་ཆོད། །

5. ཕ་ཡུལ་སྐྱོད་བའི་ཚོང་རྫིང་ནས། །ཐག་ཆགས་ནད་ཉེ་དུག་རུ་རྡུང་། །ཁང་ རྡོ་གཟུགས་པོ་ཆུན་དུ་སྐྱུངས། །དབང་ངན་བདུད་རྩིའི་སྨན་མཆོག་བསྟུང་། ། ཕ་ཡུལ་ལོག་རྒྱའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ། །མཆེད་ཕྱུགས་ས་མའི་རྒྱན་རྫོགས་བཏང་། ། ཡོན་ཏན་སྒྲོན་ཡིང་ལེ་རྒྱ་ནས། །ཞིང་ཁམས་དག་ཏུ་ཕྱོགས་མེད་སྒྲོང་། ། རྗོད་ཚང་གསུང་འབུམ་ ༢༠-༣)

2. མི་ལའི་གསུང་མགུར་འབུམ།

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒོ་དུ་མ་ནས་ལུས་ངན་གྱི་ཉེས་དམིགས…ལ་བསམས་སྟེ; དེ་ལས་རིང་དུ་ཐར་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་སོ། ༣ ॥

གསུམ་པ་དབེན་པའི་ཕན་ཡོན —

ཡུལ་ངན་སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕན་ཡོན་གསུང་རབ་ལ་མང་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྙིང་པོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ—

ཡུལ་ངན་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་རིམ་གྱིས་འགྲིབ། །
རྣམ་གཡེང་མེད་པས་དགེ་སྦྱོར་ངང་གིས་འཕེལ། །
རིག་པ་དྭངས་པས་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེ། །
དབེན་པ་བསྟེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༤ ॥

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཡུལ་ངན་དེ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཕྱིའི་རྐྱེན་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་ཡུལ་ངན་པ་ལ་ཡུལ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ངན་པ་དེ་དག་སྤངས་པས; གནས་སྐབས་ནང་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་པའི་ས་བོན་དང་མ་བྲལ་ཡང་། ཆགས་སྡང་གི་ཉེ་རྒྱུ་ནས་དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་འབྲེལ་བ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་འབྲེལ་བའི…ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་མང་བའི་གནས་དེ་སྤངས་པས་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི…དབང་གིས་ཆགས་སོགས་རྒྱུད་ནང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། གཉེན་པོ་ལ་སེམས…གོམས་པར་བྱས་པས; ཆགས་སོགས་རིམ་གྱིས་འགྲིབ་པར་འགྱུར་ཞིང…ཚུལ་ཁྲིམས་དག་པར་འགྱུར་ལ། འདུ་འཛི་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཡེང་གི་རྐྱེན་ཉུང་བ་དང་; ཏ་བ་ཉུང་ཞིང, ལུས་ངག་དགེ་སྦྱོར་དང་; སེམས་ཉིད་ངང…

འཛིན་པ་སྤྲང་བས་སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་རྣམས་ངང་གིས་འཕེལ་བ་དང༌། ཞིང་ལས་དང་ཚོང་ལས་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཕལ་པ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང༌; ཆགས་སོགས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་རྐྱེན་དང་བྲལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ལྷུན་རིང་དུ་འདྲི་བར་བྱ་བས་ལུས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་དང༌། རིག་པ་དངས་པས་ཤར་དག་པའི་དོན་དང༌; རྒྱུ་འབྲས་བླང་དོར་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས; དབེན་པ་བསྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བས་ན་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པའི་ལས་དང༌; ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ངང…གིས་འཕེལ་བས; དབེན་པ་བསྟེན་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་འདིར; དབེན་པ་ནི་ལུས་དབེན་པ་དང་ངག་དབེན་པ་དང…སེམས་མི་དགེ་བས་དབེན་པ་སྟེ་སྒོ་གསུམ་དབེན་པ་དང༌། གནས་དབེན་པ་གཉིས་ལས། སྒོ་གསུམ་དབེན་པའི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་དང་པོར་གནས་དབེན་པ་བསྟེན་དགོས་ཤིང༌། དེ་ནི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་ཞལ་ནས—

"བློ་ལྡན་གང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ། |
ལེགས་པར་རྙེད་དང་གནས་བཟང་དང༌། |
ས་བཟང་བ་དང་གྲོགས་བཟང་དང༌། |
རྣལ་འབྱོར་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་ལྡན།" |

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; བསོད་སྙོམས་སོགས་འཚོ་བའི་རྐྱེན་ལེགས་པར་རྙེད་སླ་བ་དང༌། ཆོས་རྐྱེན་སོགས་ཇི་བར་འཚེ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་མེད་པས་གནས་བཟང་བ་དང༌། ལུས་ལ་ནད་མི་སྐྱེ་ཞིང༌; ས་ཆུ་འཕྲོད་པ་སྟེ་ས་བཟང་བ་དང༌། ལྟ་སྤྱོད་མཐུན་ཞིང་ཐོས་བསམ་ཀྱི

1. མདོ་རྒྱུད་ ༡༠ : ༡ |

ནོར་གྱིས་ཕྱུག་པའི་གྲོགས་བཟང་པོ་ཡོད་པ་དང་། ཉིན་བར་འདུ་འཛི་མེད་ཅིང་མཚན་མོ་སྨྲའི་འཚེར་མ་མེད་པར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དུ་བ་ལ་བདེ་བར…གནས་པའི་རྒྱུན་ཚང་བ་ནི"གནས་དབེན་པ"འོ།།

དབེན་པ་དེར་སྒྲུབ་པ་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་ཚུལ་ནི༔ རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་སྔ་ནས—

"དེ་བས་ཤིན་ཏུ་མདང་དགའ་བའི། །
ནགས་ཚལ་ཚིགས་ཆུང་བདེ་སྐྱིད་ཅིང་། །
གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་ཞི་བྱེད་པར། །
བདག་ཉིད་གཅིག་པུར་གནས་པར་བྱ།"[1] །

ཞེས་དང་།

"ནམ་ཞིག་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྒོམ་པར་བྱ།" །
"བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི། །
དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒོམ།"[2] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གནས་དབེན་པར་འདུག་སྟེ། སྒོ་གསུམ་དབེན་པའི་ཐུ་བ་ལ་གནས་ཤིང་དེ་དང་རྟེན་བའི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒོམ་པ་སོགས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆོས་དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་ཅིང་སྒྲུབ་དགོས༔ ཞེས་བསྟན་ཏོ།། ༤ ||

བཞི་བ་མི་རྟག་པ་སྒོམ་ཚུལ—

དེ་ལྟར་དབྱེན་པ་བསྟེན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་༔ དབེན་པར་སོང་བ་ཙམ་དང་། དེར་སྒོ་གསུམ་བག་ཡོད་པར་གནས་ཀྱང་༔ ཚེ་འདི་སྣང་

---

1. སྤྱོད་ ༨：༢༨ ། 2. སྤྱོད་ ༨：༨༩, ༩༠ །

གི་ཞེན་པ་ར་གཅོད་ན་ དོན་གྱིས་ན་ཆོས་པའི་གྲངས་ཅན་དུ་ཡང་མི་འགྲོ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱིས་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ་གདམས་པར་གནང་བའི་རྗེ་རྗེའི་ཚོགས་འཛམ་མགོན་བླ་མ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་ཞལ་ནས— "ཚེ་འདི་ལ་ཞེན་ན་ཆོས་པ་མིན།"

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; ཆོས་བྱེད་པ་ལ་ཚེ་འདི་ལ་ཞེན་པ་མེད་ཅིང་བློས་གཏོང་བ་ཞིག་དགོས; ཞེས་གདམས་པ་ལ—

ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་སོ་སོར་འབྲལ། །
འབད་པས་བསགས་པའི་ནོར་རྫས་ཤུལ་དུ་ལུས། །
ལུས་ཀྱི་འགྲོན་ཁང་རྣམ་ཤེས་འགྲོན་པོས་བོར། །
ཚེ་འདི་བློས་བཏང་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༦ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་བར་དུ་གྲོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རང་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་འཁོར་བ་འདི་ན་མེད། བརྩེ་ཞིང་འགྲོགས་པའི་ཚེ; འགྲོགས་པའི་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འབྲལ་བའི་བྱ་བ་མགོ་བཙམས་ཟིན་པ་ཡིན་པས; འགྲོགས་པའི་མཇུག་སུ་མ་བྲལ་བའི་གྲོགས་མི་སྲིད་པ་ཡིན! དེ་ལྟར་ན་རང་སྐྱེས་ཅན་ནས་འགྲོགས་པ་ཡ་མ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཆོས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་ཞིང་འགྲོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་བུ་སྨད་སོགས་སུ་འདུ་ཤིག་ཡིན་ཡང; ཐ་མར་འབྲལ་ཞིང་བྲལ་བར་ངེས་པ་ཡིན།

༡. ཀུན་སྤྱོད་ལེགས་བཤད་འབུམ༠ ཀ༠ ཤོག༠ ༡༠༠། ཐ་ཤར།

གཞན་ཡང; སྡིག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གང་ལ་ཡང་འཛེམས་པ་མེད་པར་དཀའ་ངལ་ནང་པོས་བསྐྱབ་ཤིང་བསམགས་པའི་ནོར་རྫས་ཞིང་ཁང་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང; ངང་ལ་ཁྱི་མའི་ཡུལ་དུ་འཁྱེར་བའི་ཁྱིར་དབང་ཆ་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང། དེ་དག་ལང་གི་རྫས་སུ་མི་འགྱུར་ཤིང། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཤུལ་དུ་ལུས་ཤིང་བོར་ནས་འགྲོ་དགོས་ལ། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྟེན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤ་རུས་ཀྱི་ཕུང་པོ; སྲིད་པའི་རྒྱུད་ལས་དུ་ཁྱུགས་པའི་རྣམས་ཤེས་ཀྱི་འགྲོན་ཁང་འདི་ཡང; ལས་ཀྱི་ཁྲར་མང་འཁྱེར་དེ་ཉོན་མོངས……ཀྱི་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཁྱུགས་ནས་འགྲོ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འགྲོན་པོས་བོར…ནས་འགྲོ་བའི་དུས་ལ་བབ་སྟེ། དབང་མེད་དུ་འདི་དག་དང་གདན་བྲལ་བྱེད་དགོས་པ་དེ་འི་ཚེ་ ཟེ་ཙམ་འཁྱོད་ཀྱང་ཅི་ཡང་མི་འགྱུབ། དེ་ནས་དཔེ་ཉིད་ནས་འདི་སྣང་གི་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ; ‘འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཟབ་ཆད་ཀྱི་དོན’ རང་ལ་གཏིང་ཐོབ་པ་ཞིག་སྒྲུབ་དགོས་པ་ནི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ། ཇི་སྐད་དུ་ཞི་ལྷས—

"ཀྱེར་བ་ཉིད་དུ་འཆི་འགྱུར་བས། །
དེ་སྲིད་དུ་ནི་ཚོགས་བསམགས་བྱ། །
དེ་ཚེ་ལེ་ལོ་སྤྲངས་ཀྱང་ནི; །
དུས་མ་ཡིན་པར་ཅི་ཞིག་བྱ།"[1] །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

1. བྱོ༩༠ ༠ : ༠ །

དེ་ལྟར་ཚེ་འདི་ལ་ལོང་མེད་ཅིང་མི་བརྟན་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་བློ་སྐྱོང་བ་ཙོན་པ་ཞིག་སྐྱེད་པ་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལ་མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས་བརྟན་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་དགེ་ཕྱོགས་སུ་ངང་གིས་འགྲོ་ཞིང་། སེམས་དགེ་བ་ལ་སློབ་པའི་བརྩོན་པ་རྒྱ་བོ་ཆེ་སྐྱེད་རྒྱུ་ཞིག་འོང་བ་ཡིན་ཏེ

ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས།—

"རྗེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ 'གླང་པོ་ཆེའི་རྗེས' མཆོག་གོ འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས 'མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས' མཆོག་གོ"།[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།། ༨ །།

ལྟ་བ་གྲོགས་ངན་སྤོང་ཚུལ།—

དལ་འབྱོར་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚེ་འདི་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་མཐོང་ནས་བློ་དགེ་བ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱང་། ཚོགས་གསོག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་། གྲོགས་ངན་པ་དང་། མི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འགྲོགས་ན། སྔར་བྱས་ཀྱི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་མར་ངོའི་ཟླ་བ་ལྟར

---

༡ མདོ.........།

འཕྲིན་ཞིང་ཉམས་ཐར་འགྱུར་ལེ; སྒོ་གསུམ་ནི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་སུ་བྲངས་ཏེ; དགེ་བ་གསར་དུ་གསོག་པའི་བྱ་བ་མ་འཛུག་པའི་གོ་སྐབས་བཙོམས་ནས་སྡིག་པ་འབབ་ཞིག་མ་སྦྱོར་བ་ཡིན་པས; སྡིག་གྲོགས་སྤོང་དགོས་ཤིང་། དེ་སྐྱོང་བར་གདམས་པ་ལ—

གང་དང་འགྲོགས་ན་དུག་གསུམ་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང༌། །
ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་ལ། །
བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་མེད་པར་བསྒྱུར་བྱེད་པའི། །
གྲོགས་ངན་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༥ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་ 'གྲོགས་ངན' ཞེས་པ་ནི་དགྲ་དང་འདྲེ་གདོན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དང; དེ་དག་གི་གཟུགས་སུ་མི་འོང་། གཅེས་ཤིང་ཕན་པའི་ཚུལ་དུ་གྲོགས་དང་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པའི་ཟོལ་གྱིས་འོང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་མཚན་ཉིད་ནི; མི་གང་དང་གྲོགས་ན་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་སྟེ; དུག་གསུམ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྱོར་ཐམས་ཅད་ངང་གི་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བྱ་བ་ངན་པ་དང; འདྲེ་མོ་དེ་གཡེང་ལ་སོགས་པའི་ངག་འཆལ་དང་། དབུ་འཛིང་ལ་སོགས་པའི་ཛབས་སྣ་ཚོགས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་འཁྲིད་པར་བྱེད་དེ། རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་འདོད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་བྱམས་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཅད

སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་དང་། དེ་དག་གི་ཚ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་པར་བྱེད་ཅིང་… དགེ་བའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱེར་བར་བྱེད་པ་ནི་ལྷ་བུ་དེ་ནི། ཕ་ར་དང་; མཛོད་བཞིས་དང་; གྲོགས་ལ་སོགས་རྗེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རྗེང; གྲོགས་ངན་དེ 'སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་ཚེ་འདིར་དབང་དང་གྲགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕྱི་མའི་མཚོ་པར་ངན་སོང་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས; དེ་ལྟ་བུའི་སྡིག་གྲོགས་དེ་བསྒོམས་པའི་ནད་བཞིན་དུ་སྤོང་བ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།། དེ་ཡང་རྗེ་སྐད་དུ་ཆོས་ལས—

"སྡིག་ཅན་མི་དང་འགྲོགས་མི་བྱ།།"[1]

ཞེས་དང་། མཉན་མེད་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་ཞལ་ནས—

"ཕུང་ངན་སྡིག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིན།"[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྡིག་གྲོགས་འདི་ཕུང་འདྲེ་ཀུན་ལས་སྡུག…… འོས་ཤིག་ཡིན་བས་དེ་ལ་གཉན་དུ་དོག་ཟོན་བྱེད་དགོས། དེ་ལ་འདིར་སྡིག་གྲོགས་ཞིག་ཉིས་དེ། སྡིག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་། མཆེད་ཟླར་མཛད་བཞེས་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་འོང་བའི་གྲོགས་སོ།། དང་པོ་སྡིག་བཤེས་ལ་བསྟེན་ན; ལྟ་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་སྐྱུར་དེ། དཀར་པོ་རི་ལེགས་ཚོགས་རྣམས་ར་ལྷུས་པར་འཚོར་ནས་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀ་སྟུང་ལ་སྐྱོར། གཉིས་པ་མཛའ་བཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཟོལ་གྱིས་འོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི།

1. ཚིག……………།
2. ཇོ་བོ……………།

ཐལ་ཆེར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེང་རྗེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཅིང་། ཐམས་ཅད་དུ་ལོག་པའི་འཚོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་ངན་པ་མ་རྒྱུར་ཏེ། དུག་གསུམ་ཟིལ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་མིན་པས། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དང་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པར་ཤེས་ཏེ། དེ་དག་ལས་རིང་དུ་བཀྲུས་པར་བྱེད་པ་ནི། ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།། ༧ ||

ལྔ་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ—

དེ་ལྟར་གྲོགས་ངན་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་འགལ་……རྐྱེན་རྣམས་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་ཅི་ནུས་ཀྱིས་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་གང་……ཟག་དེས། ལམ་སྟོན་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ལ་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡང་འཁོར་བ་སྤྱོད་པའི་ལམ་གསར་དུ་བསྒྲོད་པ་ལ། ལམ་སྟོན་གྱི་གྲོགས་མེད་པར་འགྲོ་མི་ཤེས་པས། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་རྩ་བ། ལམ་ལ་འདོར་པར་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ངེས་པར་བསྟེན་དགོས་ལ། དེའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་བཤེས་གཉེན་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

གང་ཞིག་བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཟད་འགྱུར་ཞིང་། །
ཡོན་ཏན་ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་འགྱུར་བའི། །
བཤེས་གཉེན་དམ་པ་རང་གི་ལུས་ལས་ཀྱང་། །
གཅེས་པར་འཛིན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༨ ||

ཕྱི་མ་གང

དེ་ཡང་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་ནང་གི་ཚ་ང་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀར་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པའི་སྐོར་ཞིབ་ཏུ་བྱུས་པར་གསུངས་ཤིང་། ཐེག་པ་སོ་སོའི་གཞུང་ནང་ས་སུ་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། བསྟེན་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་ཟ་དད་བ་དུ་ར་ཞིབ་གསུངས་ཡོད། དེ་རིག་གཞུང་ཅན་གྱི་སློང་པོ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་ 'གང་ཞིག' ཞེས་སོགས་ཀ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཁང་བ་དང་པོ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱིས་ནི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་ལ; ཕ་ར་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་ནི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གང་ཞིག་བསྟེན་དེ; དེས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་བསྒྲུབས་ན; སྐུ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ; བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་ཟད་པར་འགྱུར་ཞིང་། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པས་བསྡུས་པའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡར་ངོའི་ཟླ་བ་ལྟར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་བ་ནི; གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་ 'དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན' ཞེས་བྱའོ། གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ནི; ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་ལུས་འདི་དང; སྲོག་འདི་ལས་ཀྱང་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནས་བསྟེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མཆོད་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་མཆོད་པར་བྱས་ནས་བསྟེན་དགོས་ཏེ། ཚ་བ་དད་པ་ནས་བཟུང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས—

"སློབ་མ་བཟང་པོ་བླ་མར་གུས་ལྡན་དེ་དག་གིས།
བླ་མ་མཁས་པ་དག་ལ་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པར་བྱ།
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་ན་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལས་བྱུང་།"[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

དེ་ཡང་གསུང་རབ་ལས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་མང་དུ་བྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་ཇོ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་ཞལ་ནས—

"བཤེས་གཉེན་དུལ་བ་ཞི་ཞིང་ཉེར་ཞི་བ།
ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་བརྩོན་བཅས་ལུང་གིས་ཕྱུག།
དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་སྨྲ་མཁས་ལྡན།
བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྐྱོ་ངལ་སྤང་ལ་བསྟེན།"[2]

ཞེས་གསུངས་པས; དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ 'དེ་ཉིད་བཅུ' འམ; ཡོན་ཏན་བཅུ་ཚང་དགོས་པར་གསུངས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ནི; གོང་གི་ཡོན་ཏན་བཅུ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ—རྟག་པར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་སྟེ; སྡོམ་པ་ལ་གནས་པ་གཉིས་ཀྱང་ཚང་དགོས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"རྟག་པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི།
ཐེག་ཆེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་།

---

1. སྡུད་པ………… །
2 མདོ་རྒྱན—༡༨ ༔ ༡༠།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག །

སྲོག་གི་ཕྱིར་ཡང་མི་གཏང་ངོ།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་མཆོག་གི་ནོར་དང་ལྡན་པའི་ལམ་སྟོན་པ་ཤེས་གཉེན་དམ་པ་ནི; ཐ་མལ་གྱི་སྣང་ཞེན་ཤིན་ཏུ་སྟུག་པས་རྒྱུད་བསྒྲད་དེ; སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་བྱོན་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ངན་དཀར་བ་ཙམ་དུ་ཡང……མཐོང་དཀའ་བའི་དུས་ཀྱི་སྙིགས་མ་འདིར་མཇལ་བར་དཀའ་ལ; རྗེས་སུ་སློབ་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ཞིང་སྤྱོད་མཐའ་ཙམ་དུ་ཟད། དེས་ན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས—

"སྣང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །

ཐབས་དང་བཅས་པ་རིག་མཛད་པ། །

གང་དེ་ཚད་མ་ཉིད་འདོད་ཀྱི། །

ཐམས་ཅད་རིག་མཛད་མ་ཡིན་ནོ། ། ॥

རིང་བ་མཐོང་ངམ་མིན་ཡང་རུང་། །

འདོད་པའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན།"[2] । ॥

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; རང་གི་ཁམས་དང་མོས་པ་སོགས་དང་མཐུན་པའི་སྣང་དོར་གྱི་གནས་ཐབས་དང་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ཞིག་འདུག་ན། དེ་ཉིད་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་སྟོན་བཤེས་གཉེན་དམ་པར་ངེས་དགོས་སོ།།

1. སྤྱོད་ ༥ : ༨༨ །
2. རྣམ་འགྲེལ་ཚད་གྲུབ་ । ༣༤, ༣༥

དེ་ལྟ་བུའི་བཞིས་བཅིན་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ནི; དེ་དོར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐབས་ཡིན་པས; ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་བྱུང་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་ཏུ་ངུས"འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས"བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་བྱུང་བ་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལ་གསུངས་པ་གཞོན་ནུ་ནོར་བཟང་གི་རྣམ་ཐར་ལ་ཤད་པ་ལྟར་བསྟེན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་མདོར་བསྡུས་ན་མདོ་དེ་ཉིད་དུ་ཁྱེ་བུ་དཔལ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཐར་ལས; ཇི་སྐད་དུ—

"ཁུར་ཐམས་ཅད་འཁུར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བ་ས་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། བསམ་པ་མི་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་བསྒུལ་བའི་ཕྱིར་འཁོར་ཡུག་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། ལས་ཐམས་ཅད་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལ་མི་སྐྱོད་པས་བྲན་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། ང་རྒྱལ་དང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་སྤོང་བས་ཕྱག་དར་བའི་སེམས་དང་། ཁུར་ཁྱི་བ་བཀུར་བས་ཐེག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། མི་ཁྲོ་བས་ཁྱི་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། འགྲོ་ཞིང་འོང་བ་ལ་མི་སྐྱོ་བས་གྲུ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ངོར་བལྟ་བ་བུ་མཛངས་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱའོ།།

རིགས་ཀྱི་བུ; ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ལ་ནི་ནད་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ནི་སྨན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ལ་ནི་སྨན་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ནན་ཏན་ཉམས་སུ་བླང་བ་ལ་ནི་ནད་འཚོ་བའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།"[1]

---

1. མདོ་ཕལ་ཆེ།…………………

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།

ཟླ་ར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་འདི་ཐ་མལ་གྱི་གཏམ། ‘འདོད་པའི་བསྟན་བཅོས’ དང་; ‘འཕོང་གི་རིག་པ’ སོགས་ནས་བཟུང་། ས་བཅུ་རང་; ལས་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དེ་གཞུང་ལས་མཐད་དག་དང་། ཁྱད་པར་རིག་ཆེན་ཕུན་སྒོང་ས་ཡིན་པའི་ངར་གསང་སྔགས་རྒྱུད་སྡེ་ནཉི་དང་། ཅི་གཅིག་ལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཟླ་མེད་གསང་བའི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་དང་། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཡོ་ག་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་གཞུང་ལས་འབྲས་བུའི་ནས་བཏུག་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པར་བཤད་འདུག་ཅིང་། གཞུང་དེ་དང་དེར་བསྟེན་བྱ་ཟླ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། སྟེན་བྱེད་སློབ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཆོད་དུ་བྱ་བ་གང་གི་དོན་དུ་སྟེན་པའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་། དད་གུས་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒོ་ནས་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཀུན་གྱིས་ཟླ་མ་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ; སྟེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་སྣང་ཞིང་; བརྟགས་པར་མཛོད་ཅིག།། ཚུལ་འདི་ལ་བརྟག་ན; ཞེས་བྱའི་གནས་ལ་ཟླ་ཕྲུས་ཀྱི་འཛུག་པ་ལྟ་སོ ཚུལ་ཆར་ནས་ཟླ་མེད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྟོན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྟེན་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་པས; གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་ལྡན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ཞིག་སྟེན་ཏེ; སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ཀུན་གྱིས་དེ་ཉིད་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ལས་ལ་སློབ་པ་ནི་མཛོད་རྟགས་གཉིས་ཀའི་ཟབ་གནད་དམ་པ་ཡིན་པས; འདི་ལ་ངེས་པ་གཟིང་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱས་ཏེ་བསྒྲིན་དགོས་སོ།། །།

བདུན་པ་སྐྱབས་འགྲོ—

དེ་ལྟར་བཤེས་གཉེན་དམ་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང༌། དམ་པའི་མགོན་དང་བཅས་པ་དེ། གལ་བར་དཀའ་བའི་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཆུ་བ་དང་། རང་གཞན་སྲིད་ཞིའི་འཇིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབས་གནས་དམ་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ—

རང་ཡང་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བཅིང་བ་ཡི། །
འཇིག་རྟེན་ལྷ་ཡིས་སུ་ཞིག་སྐྱོབ་པར་ནུས། །
དེ་ཕྱིར་གང་ལ་སྐྱབས་ན་མི་བསླུ་བའི། །
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ། ༧ ། །

ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཆེན་པོར་གྲགས་ཤིང་སྐྱབས་སུ་འདོད་པའི་ལྷ་ཚངས་པ་དང༌། དབང་ཕྱུག་དང༌། ཁྱབ་འཇུག་དང༌། གོཊ་(God) ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སྲིད་པའི་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བས་འཁོར་བའི་བཙོན་ར་འདི་ལས་ཐར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཡང༌། ཀུན་འབྱུང་གི་ཛོ་བོར་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དང༌། ཞེ་སྡང་དང༌། མི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་གཏི་མུག་མངོན་འགྱུར་དུ་ལྡན་ཞིང༌། གཞན་ལ་གནོད་པའི་ལས་ལ་ཞུགས་པ་དང༌། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་བག་མེད་དུ་སྤྱོད་པར་དེ་དག་སོ་སོའི་གཞུང་རང་དུ་བཤད་ལ། དེས་ན་དེ་དག་ནི་འཁོར་བའི་བཙོན་ར་དེར་ཆགས་སོགས་ལས་ཉོན་གྱིས་བཅིངས་པའི་གང་ཟག་ཅིག ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བཅིངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ནུས་མཐུ་ཆེ་ཡང༌། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་

དང་། སྲིད་པའི་འཇིགས་པ་ལས་སེམས་ཅན་སུ་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་སྐྱོབ་ཐར་ག་ལ་ནུས་ཏེ་མི་ནུས་སོ།། དཔེར་ན; ལུས་རྩལ་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་ཆེ་ཡང་; རང་ཉིད་འདམ་དུ་བྱིངས་ན་གཞན་འདམ་དུ་བྱིངས་པ་ལས་འདྲེན་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་ན་འཇིག་པ་མཐའ་དག་ལས་སྐྱོལ་ནུས་པ་དང་; སྐྱོབས་ནུས་ཤིང་; དུས་ནམ་ཡང་མི་བསླུ་བའི་སྐྱབས་གནས་ཞིག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་ནི; བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ལ་གྲགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་; ཆོས་དང་; དགེ་འདུན་ཏེ; དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་འདི་ཁོ་ན་ལས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། དེས་ན་འདི་ཕྱི་བློ་གཏད་ཡིད་སྐྱུར་ཀྱི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་དགོས་སོ།།

གང་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་དཀོན་མཆོག་དེ་ཡང་གསུང་རབ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་ཞལ་ནས—

"དཀོན་མཆོག་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ; མདུན་ན་བཞུགས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་; མངོན་དུ་བྱེད་རྒྱུའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་མོ"||[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདུན་ན་བཞུགས་པའི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི; སངས་རྒྱས་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་ལ་ལམ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པའི་གྲོགས་སུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་དང་; འཇིགས་པ་དང་; སྡུག་བསྔལ་བའི་དུས་སུ་དཔུང་གཉེན་དུ་འཛིན་པས་དེ་ལ་རེ་ལྟོས་ཆེས…

1. ཇོ་བོའི་གསུང…………|

པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་གཏིང་ནས་དྲང་གཉེན་དུ་ཡིད་ཆེས་ཤིང་རེ་ལྟོས་ཟུགས་པ; ཡིད་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། བླ་མ་དང; སངས་རྒྱས་སོགས་ལ་“སྐྱབས་སུ་མཆིའོ”ཞེས་སོགས་ཀྱི་ངག་གི་རང་བཞིན་ནི་ངག་གི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། གོང་གསལ་ཡིད་ཀྱི་མོས་འདུན་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་དུ་གསལ་བ་ནི; ལུས་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོ་ཡིན་ཞིང་། འདི་དག་ནི་མདུན་ན་བཞུགས་པའི་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་རྣམས་སོ།།

ཐོབ་བྱའམ; མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུའི་དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ནི; སྐྱབས་དེ་དག་ལ་གནས་སྐབས་དང; ཐར་ཐུག་གི་བསྒྲུབ་བྱར་བརྩིས་ཏེ་སྒྲུབ་དུ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་“སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དང་བསྟེན་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དང་། ལས་འབྲས་བླང་དོར་གྱི་གནས་དང; ཆོས་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་སྟེ་བཞི་དང་། དབང་པོ་མི་གཡེང་བ་དང་། བསྒྲུབ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། དུས་སུ་ཆོད་(=མཆོད་)པ་ལ་བརྩོན་པའ:” ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཆོས་བརྒྱད་འདོགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་།[1] འདི་དག་གིས་ནི་སྤྱིར་བསྒྲུབ་བར་བྱ་བ་རྣམས་སམ་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གནས་སྐབས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་དམ་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་ནི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་འི་མདོ་ལས—

“གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་སྐྱབས་འགྲོ་བ། །
དེ་ནི་ཡང་དག་དགེ་བསྙེན་ཏེ། །

[1] བ་ཏེ་ ……།

ནམ་དུའང་ལྷ་ནི་གཞན་དག་ལ། |
སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་མི་དྲའོ། |
དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱབས་འཚོལ་ན།། |
འཚེ་ཞིང་གནོད་པའི་སེམས་དང་བྲལ། |
དགེ་འདུན་ལ་ནི་སྐྱབས་འཚོལ་ན། |
མུ་སྟེགས་ཅན་ལ་ཕྱག་མི་བྱ།[1]" |

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་སྐྱབས་གནས་དམ་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང; བསླབ་བྱ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒོས་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནི; རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་ནོ ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ལ་འདིར ‘སྐྱབས’ ཞེས་པ་ནི་འཇིགས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གཉིས་ལ་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་ན ‘སྐྱབས’ སམ ‘སྐྱོབ་པ’ ཞེས་བྱ་ལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་སྤྱིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱིས་དབྱེ་བ་མང་ཡང; འདིར་གང་ལས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྡུག་བསྔལ་ནི; འཁོར་བ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དཔུང་གཉེན་དུ་གྱུར་པ་ནི་སྐྱབས་དང་། མཆེད་དུ་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་ལ་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱབས་གནས་ལ་དཔུང་གཉེན་དུ་འཛིན་ཅིང; དེ་ལྟ་རེ་ལྟོས་འཆའ་བ་ནི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་འོ། !འདི་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ།།

---

1. མདོ་སྡུང་འཇུག......................|

འཇིགས་པ་ལ་ཡང་ཅེ་བྲག་གི་དབྱེ་བ་མང་སོང་། འདིར་གང་ལས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་འཇིགས་པ་ལ; གནས་སྐབས་དང་ཐར་ཕྱུག་གི་འཇིགས་པ་གཉིས་སུ་བཤད་པ་མང་ཞིང་འཐད་བཟང་ཡིན་སོང་། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་བཤད་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་བར་སྣང་ལ། ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབས་ཀྱིས་གང་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་འཇིགས་པ་ནི་གཙོ་བོ་སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀྱི་འཇིགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལ་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་དེ་ལ་ཡང; སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ནི་སྐུ་གསུམ་མམ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་དང་། ཆོས་དཀོན་མཆོག་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་འཇོག་ཅིང་། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྱད་པར་གཞན་རྣམས་ནི་ཞིབ་ཏུ་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ཤེས་དགོས་ལ། ཐེག་པ་འོག་མའི་མདོར་དུ་བྱ་རྒྱུའི་སྐྱབས་གནས་ཐར་ཕྱུག་ནི་རྟག་མེད་སྐྱང་འདས་ཡིན་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་པ་ནི་དེ་ཉིད་སྐུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀོ་ནར་བཞེད་ཅིང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ཡང; ཐེག་པ་མཐུན་མོང་བའི་གཞུང་དུ་ནི་འཁོར་བ་སྡུག་དང་བྲེ་བྲལ། གི་དྲུག་བསྔལ་ལ་འཇིགས་པའི་འཇིགས་པ་དང་། ད་ལས་སྐྱོབས་བའི་ནུས་པ་ཡུལ་སྐྱབས་གསུམ་ལ་ཡོད་པ་དང; དེའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་གཉིས་གཙོ་བོར་གསུངས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ནི; སེམས་ཅན་སྤྱིའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དམིགས་པའི་སི་བཟོད་པའི་བརྩེ་བ་དང་། དེ་མཐར་དག་སྡུག་བསྔལ་མཐར་དག

ལམ་སྒྲོན་ཊཱིཀ་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། འཕྲིན་ལས་སོ་གཉིས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་བར་དུ་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས···དང་། ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ལ་དད་པའི་དད་པ་ལས···སོགས་པ་དགོས་པར་རྗོད་བླར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་འདིར་བརྩེ་བ་དང༌; སྙིང་རྗེ་སོ་སོར་བཤད་པ་ནི; སྤྱིར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་པར་གོ་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང༌; བརྩེ་བའི་སྐད་དོད་ལ་'དཡཱ'(दया) ཞེས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་འཕར་བའམ; གདུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་འཇུག་པས; གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པ་དང་། དེ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས སེམས་གདུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། སྙིང་རྗེའི་སྐད་དོད་ལ་'ཀརུཎ'(=करुणा) ཞེས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཞི་བར་བྱེད་པའམ; བསལ···བར་བྱེད་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བར་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་དང༌; དེ་ལས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ལ···'སྙིང་རྗེ' ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་བརྩེ་བ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་བྱེད···ལས་དང་རྣམ་པ་སོ་སོར་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པས་འདིར་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ···བྱས་སོ།།

གལ་ཏེ་སྙིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་འབྲས་སྐྱབས་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཐོབ་བྱར་འདོད་པའི་ཐམས་པ; འབྲས་སྐྱབས་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱབས་འགྲོར་འདོད་ན; དེ་དང་སྔོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན? ཡོད་དེ; དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་སམ; བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཙམ་ནི; སྐྱབས་འགྲོ···ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་དམ་བཅས་ནས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ན་ནི་སེམས་བསྐྱེད···

ཡིན་པར་མངོན་ནོ།། ༩ །།[1]

ཐུན་མོང་གི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ—

བརྒྱད་པ་དེ་ལྟར་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུའི་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་…… ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའི་ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས། །
སྡིག་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཐུབ་པས་གསུངས། །
དེ་ཕྱིར་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་སྡིག་པའི་ལས། །
ནམ་ཡང་མི་བྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན ། ༡༠ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཚ་གྲང་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བ་ཤིན་ཏུ་དྲག་ཅིང་རྒྱུན་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་བཟོད་པར་དཀའ་བ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཟ་སྐོམ་གྱི་འཕྲོར་བས་ཤིན་ཏུ་ཉམས་ཞིང་; བཀྲེ་སྐོམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་བསྙལ་བ་ལ་སོགས་པར་རྒྱུད་མར་སྐྱོང་དགོས་པ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། བྱིང་ན་གནས་པ་དང་; ཁ་འཐོར་བ་ཡང་ཡང་ཞིང་; ཤིན་ཏུ་གླེན་ཞིང་རྨོངས་པ་དང་། མི་བཟད་པའི་བཀོལ་སྤྱོད་དང་; གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་རྒྱུན་དུ་མནར་བ་དུད་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་ཏེ; ཤིན་ཏུ་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ནི; རྒྱུ་མེད་དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྷ་དང་འདྲེ་ལ་སོགས་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་སོགས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་།

---

1. ཤེར་༧༡༧༠ ।

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ལས་སྐྱེ་ཞིང་བྱུང་བ་ཡིན་པས; དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་མཁས་མཆོག་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས—

"གང་གིས་ཀྱང་བློ་སྔོན་དུ་བཏངས་ཏེ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས།།"[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དེ་ཡང་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ; མ་བྱས་པ་དང་ཕྲད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང; ལས་ཇི་འདྲ་ཞིག······ བསགས་འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་བ་ཁོ་ནར་སྨིན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས—

"ཅི་འདྲ་བ་ཡི་ལས་བསགས་པ། །
འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་ཉིད་དུ་སྨིན།[2] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང་—

"དགེ་སློང་དག ? ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་ནི་ཕྱི་རོལ··· གྱི་ས་ཡི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆུའི་ཁམས་དང; མེའི་ཁམས་དང; རླུང་གི་ཁམས་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། ལས···· དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་ནི་ཟིན་པའི་ཕུང་པོ་··

---

1. མཛོད་༤ ： ༧ །
2. མདོ་ལས་བརྒྱ་པ་ཁ༠ ། ཧྲི་ ༡༢༢༠

དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འབར་ཞིག་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་……འགྱུར་ཏེ།

"ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་རྣམས་ནི། །
བསྐལ་པ་བརྒྱར་ཡང་ཆུད་མི་ཟ། །
ཚོགས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་ན། །
འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྨིན་པར་འགྱུར།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྲིད་པའི་སྡུག་གི་ཚོར་བ་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་བྲག་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་སོ་སོའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་…པར་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་ནས—

"གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུས་པགས་པ་ན་ལུས་བཤུས་པས་ཉམ་ཐག་ཅིང་། །
རབ་ཏུ་ཚ་བའི་མེས་བཞུས་པའི་ཟངས་ཞུན་ལུས་ལ་བླུགས་གྱུར་ལ། །
འབར་བའི་རལ་གྲི་འདུང་ཐུང་གིས་བསྣུན་ཤའི་དུམ་བུ་བརྒྱར་ཧྲགས་ཤིང་། །
ཤིན་ཏུ་འབར་བའི་ལྕགས་ཀྱི་ས་གཞིར་ལྟུང་བ་མི་དགེ་མང་པོས་འགྱུར།[2]"།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་རོ།།

ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་དེ་རྣམས་མི་དགེ་བ་གང་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཡང་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས—

---

1. མདོ་ཁབ་བརྒྱ་པ་—ཏ༠ ཀོག༠ ༡༠། རྡོ་༢༤༣།
2. སྤྱོད་འཇུག༠ ༧ ༔ ༤༤ །

“ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་དང་། །
དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ།། ༡ : ༢༠ །།”

ཞེས་དང་།

“མི་དགེ་ལས་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན། །
དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ།། ༡ : ༢༡ །།”

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་འཁོར་བ་སྤྱི་དང་; ཁྱད་པར་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་བསམས་པ་དང་། ལས་དགེ་སྡིག་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མི་བསླུ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལེགས་པར་བསམས་སྟེ; སྡིག་ལ་བབ་ཀྱང་སྡིག་པའི་ལས་མི་བྱེད་ཅིང་ཉོན··· མོངས་པའི་དབང་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

“བདག་ནི་བསྲེགས་ཏེ་བསད་གྱུར་ཏམ། །
བདག་གི་མགོ་བོ་བཅད་ཀྱང་བླའི། །
རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཉོན་མོངས་པའི། །
དགྲ་ལ་འདུད་པར་མི་བྱའོ།། ༤ : ༤༣ །།”

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར; ལས་འབྲས་མི་བསླུ་བའི་ཚུལ་རྣམས······ བསམས་སྟེ; རང་གི་གཅེས་པའི་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་སྡིག་པའི་ལས་ལ་ནན··· ཡང་མི་འཇུག་ཅིང་མི་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དེ; སྐྱེས་བུ་ཆུང་ངུ་དང་མཐུན་མོང་བའི་ཉམས་ལེན་ཡིན་ནོ།། ༡༠ །།

དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྐྱེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

སྲིད་གསུམ་བདེ་བ་རྩ་རྩེའི་ཟིལ་བ་བཞིན། །
སྐད་ཅིག་ཞིག་གིས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། །

ཉམས་ཡང་ཞི་འགྱུར་ཐར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག །

དོན་དུ་གཉེར་བ་སྒྲུབ་ཐུས་ལག་ལེན་ཡིན།། ” ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྲིད་གསུམ་སྟེ; ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་བསྡུས་པའི… བདེ་བ་སྟེ—འདོད་ཁམས་ན་རྣམ་མི་དུད་འགྲོ་ཀླུ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་འདོད་པའི་བདེ་བ་དང་། གཟུགས་དང; གཟུགས་མེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ཞི་གནས་དང་ཤིན་སྦྱངས་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་དང་། བདེ་བའི་ཚོར་བ་རགས་པ་འགག་པའི་བཏང་སྙོམས་དང་། ཚོར་འདུ་རགས་པ་བཀག་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་སོགས་པ་བདེ་བ…དང་བཅས་པའི་གནས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ལ་གནས་ཤིང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ནི; ནད་ཀ་དུ་རྟ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་གཏོགས་པས་བདེ་བར་སྣང་ཙམ་དང; བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་དག་དོན་གྱིས་བདེ་བ་དང; བདེ་བའི་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རྗེས་བཙུན་རྣམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས—

“ཞི་གཙང་བ་ལ་རྡི་ཞིམ་མེད་བཞིན་འགྲོ་ལྔ་དག་ན་བདེ་བ་མེད།།”[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ནི་ཟག…བཅས་ཀྱི་ནད་དང་བཅས་པ མི་རྟག་པའི་གནོན་གྱིས་ཟིན་པ; སྐད་ཅིག…གིས་འཇིག་ཅིང་རྒྱུན་ཟད་ཐར་འགྲོ་བ, ལྟག་མེད་དུ་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་བརྟན་དུ་མི་གནང་བ, ངེས་པ་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མེད་པ, དཔེར་ན་ཆུ་ཆེ…

1. [illegible]

ཐལ་བ་ཉི་འོད་ཀྱིས་རེག་པ་ན་ཡུད་ཙམ་གྱིས་འཇིགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡོད་བརྟན་དུ་མི་རུང་ལ; འཇིགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་ལ་ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་བྱེད་པར; དུས་ནམ་ཡང་…འགྱུར་བ་མེད་པའི་ངང་བ་དམ་པའི་བདེ་བ; སྡུག་བསྔལ་ངེས་པར་ཞི་བའི་མཆོག་གི་གོ་འཕང་ཉིད་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱ་སྟེ། ཐར་པའི་ཡོན་ཡོན་དང; འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་དྲུས་ཏེ་སྒོམ་དགོས། དེ་ལ་སྐབས་འདིར་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སྒོམ་ཚུལ་ཡང; སེམས་ཅན…སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཚུལ་དང། ཚད་པར་དུ་ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་དགོས། སྒོམ་ནས་གོམས་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚད་ཀྱང; ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞལ་…སྔ་ནས—

“ས་སྟེང་སྡིག་པའི་ནམ་སྨིན་ནི། །
ཅི་འདྲ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མཐོང་། །
དེས་ན་སྲིད་པ་གསོད་གནས་དང་། །
མཚུངས་པར་དམ་པ་རྣམས་ལ་སྣང་[1]།། ༤:༤ །།

ཞེས་དང་།

“མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཐོ་རིས་ཀྱང་། །
དམྱལ་བ་དང་མཚུངས་འཇིགས་སྐྱེད་འགྱུར[2]།། ༤:༡༠ །།”

---

1. དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། ༤:༤༠
2. དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། ༤:[illegible]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; ཟག་བཅས་ཕྲ་རིམ་ཀྱི་བདེ་གནས་སུ་དགོད་པ་ནུས་
ལ་ཡང་དཀའ་བའི་མི་འོངས་དང་འདྲ་བའི་བློ་ཀ་ཤར་མ་ཞིག་སྐྱེས་ཏེ།
འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལྟ་བུ་ལས་གྲོལ་འདོད་ཀྱི་བློ་བཅོས་མིན་ཞིག···
སྐྱེས་ན; ངེས་འབྱུང་གི་བློ་ཚད་ལྡན་ཞིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ངེས་
འབྱུང་གི་བློ་འཁྲུངས; ཐར་པ་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་བཅོས་མིན་ཞིག་བསྐྱེད་པར་བྱས་
ཏེ་ལམ་ལ་སློབ་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་དང་ཐུན་མོང་བའི་
ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་ཞེན་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཚུལ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་རང་ལ་ལྟོས་པའི་འཁོར་བ་ལས་ཡིད་འབྱུང་བ་དང; ངེས་འབྱུང་
གི་སེམས་བཅོས་མིན་ཞིག་མ་སྐྱེས་ན། སྙིང་རྗེ་དང་སེམས་བསྐྱེད་དག
སྐྱེ་ཚམ་ཡང་མི་འོང་བས; གོང་སྨོས་ལམ་དེ་དག་ཅི་ནུས་ཀྱིས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་
བྱེད་དགོས། སྤྱིར་སྙིང་རྗེ་དང་ངེས་འབྱུང་གཉིས་དམིགས་པ་ཐ་དད་ཅིང་
མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས; རྣམ་པ་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་དེ། གཉིས་ཀ་དང་སྡུག་
བསྔལ་ལས་གྲོལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ངེས་
འབྱུང་ཇི་ཙམ་ཤུགས་དྲག་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཤུགས་དྲག་ལ་
རྒྱུན་བརྟན་པར་འོང་བ་ཡིན་ནོ།། ” ||

གཉིས་པ་སེམས་བསྐྱེད་ལ—

སེམས་བསྐྱེད་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་དང; དོན་དམ···
སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི; དེ་ལྟར་སྐྱེས་བུ་འབྲིང···
དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་རྣམས་ཉམས་སུ་བླང་ནས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་ལ་རང་
དོན་དུ་ཡིད་སྨོན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཐོབ་ཅིང། སྲིད་པ་
མཐའ་དག་གསོད་གནས་དང་འདྲ་བར་མཐོང་ཞིང་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང···

བའི་ཁྲོ་བཅོམ་མིན་ཉིག་སྐྱེས་པ་ན༔ དེ་ཉིད་དམིགས་པ་ཁ་སྦྱོར་དེ; སྐྱེས···
བུ་ཆེན་པོ་འི་ལམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ···
དག་ལས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་འི་ཆ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ···
དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྙིང་རྗེའི་ཚ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་སེམས་
བསྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

ཐོག་མེད་དུས་ནས་བདག་ལ་བརྩེ་བ་ཅན། |
མ་རྣམས་སྡུག་ན་རང་བདེས་ཅི་ཞིག་བྱ། |
དེ་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་བསྒྲལ་བྱའི་ཕྱིར། |
བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༢ ||

ཞེས་གསུངས་དེ།

དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་ཅིང; ད་ལྟ་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བའི་
ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་འགྲོ་བ་ལྔའི་རིས་སུ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱང; རེ་ནི་རང་གི་ཕ་དང; མ་དང; མཐུན་པའི་གྲོགས་སུ་མ་གྱུར་པ་མེད···
ཅིང་། ཕ་མ་སོགས་དེ་དང་དེར་གྱུར་པའི་ཚེ; ད་ལྟའི་མ་དང; མཐུན་པའི··
གྲོགས་ལ་སོགས་པ་ལྟར; སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་རང་ལ་བྱམས་ཤིང་བརྩེ····
བའི་སྒོ་ནས་བསྐྱངས་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་ཐམས་ཅད་ད་ལྟའི···
མ་ལྟར་རང་ལ་འཇལ་དཀའ་བའི་དྲིན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི···
མར་གྱུར་གྱི་དྲིན་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་དང; ངན་སོང་ལ་སོགས··
པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་ཞིང་མནར་བར་མཐོང་བཞིན་དུ་དེ་དག་ཡལ་
བར་དོར་ནས་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་བདེ་བར་འདོད་པ་དང་། ཐར་པའི་བདེ···
འབྲས་ཤིག་ཐོབ་ཀྱང; དེས་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན; ཕ་གཅིག··

པའི་ས་རང་གི་ཐུ་ཐེ་བའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འདས་པ་ཞིག། བཀྲེ་སྐོམ་
དང༌། ཚ་གྲངས་ལ་སོགས་པས་ཤིན་ཏུ་གདུང་ཞིང༌། སྡུག་དང་བྲལ་བ་ནུ……
བུའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གདུང་བཞིན་དུ་བྱེ་ཐང་དུ་གཅེར་བུར་བོར་དེ། རང་…
ཉིད་ཟ་བཏུང་སོགས་ཀྱི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང༌། དེ་དག་ཐོབ་ན་བདེ་
བར་གནས་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ།

གཞན་ཡང་མིའི་ཤ་རྗེན་པ་དང་ཁྲག་དྲོན་མོ་ལ་དགའ་བའི་སྟག་སེང་
སྦྲིག་སྤྲེལ་ལ་སོགས་པས་གང་བའི་རྩང་ཚིང་གི་ནགས་སྟུ་རང་གི་བུ་ཤིད
མ་བྲེས་པའི་བྱིས་པ་རང་དགར་དོར་ཏེ་ཨ་མ་རང་ཉིད་རང་གི་བདེ་བ་དོན…
དུ་གཉེར་ཞིང་བག་ཡེངས་པར་གནས་པ་མི་རིགས་ཤིང་མི་རུང་བ་ལྟར།
མ་རྒན་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་པ་རྒྱ། [illegible] གྱིས…
ཀུན་ནས་མནར་ཞིང་གཙོ་བཞིན་དུ། རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་དོན་དུ་གཉེར་
ཞིང༌། དེ་ལ་འཛུག་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་མཛང་བའི་ཆོས་ལུགས་སུ་མི…
འོས་ཤིང༌། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི་རྩོལ་དེ་ཤིན…
ཏུ་ནས་ཀྱང་མི་འོས་པའི་གནས་ཡིན་ན། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་བདེ་
བར་གཤེགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་དེ། སྨོན…
སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སློབ་པའི་སྐབས། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ……
ཆེར་མཛད་ཅིང༌། དེ་དག་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ།
བདག་གིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། རྣམ་ན་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན…
པ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་དེ་ནས་ལ་སློབ་ཅིང་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་ཡིན་ནམ
པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"ཇི་ལྟར་སྔོན་གྱི་བདེ་གཤེགས་ཀྱིས། །
བྱང་ཆུབ་ཐུགས་ནི་བསྐྱེད་པ་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་ལ། །
དེ་དག་རིམ་བཞིན་གནས་པ་ལྟར། ॥ ॥
དེ་བཞིན་འགྲོ་ལ་ཕན་དོན་དུ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་བགྱི་ཞིང་། །
དེ་བཞིན་དུ་ནི་བསླབ་པ་ལའང་། །
རིམ་པ་བཞིན་དུ་བསླབ་པར་བགྱི"[1] ॥ ॥

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འདི་ནི་སྤྱོད་འཇུག་ག་སེམས་བསྐྱེད་གཅིག་ཅར་དུ་ལེན་པའི་ཚུལ་… ཡིན་ལ། གཞུང་གཞན་ལས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡང་བཤད་… པས; དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་འོ །འདི་དག་གི་སྐོར་གྱི་ཚིག་དང་། མན་ངག་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེས་པ་དང་། བསླབ་བྱ་རྣམས་ནི; མདོ་དང་དགོང་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་གཞན་དང; བླ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། འདིར་སྤྲས་མ་ཡིན་ཞིང; མང་བས་འཇིགས་དེ་ས་བྲིས་སོ། ༡༢ ॥

གསུམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་ཚུལ—

སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ;

---

1 སྤྱོད་འཇུག—༣།༢༣,༢༤།

སྐྱུར་བཞག་དུ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།།

དང་པོ་ལ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་སྒོམ་ཚུལ་ལ—

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་དབེན་པ་བསྟེན་པ་དང་། སྤྲོབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གང་ལ་གྲོས་བསམས་ཀྱིས་བློ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་དོན་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་སྐྱབས་ཐང་བརྒྱག་སྟེ་འབད་པས་བསྒོམས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཞིད་ན་ཕྱོགས་འདིའི་ཡུལ་[1]ལ་ཉིན་བའི་གཞན་ཚན་ཀྱི་སེམས་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལས་མི་སྐྱེ་ཕྱིར་ དེ་ལ་སྦྱང་བ་ན་ཉོན་བདེ་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནས་རིམ་གྱིས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་སེམས་ལ་བློ་སྦྱོང་བ་དང་དེ་སྒོམ་དགོས་པས་དེ་སྟོན་པ་ལ—

སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གཞན་ཕན་སེམས་ལས་འཁྲུངས། །
དེ་ཕྱིར་བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག །
ཡང་དག་བརྗེ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ༧༢ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཁོར་བ་འདིའི་ན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བཞིན་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་བདེ་བར་འདོད་པ་དང་། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་ཞིང་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས—

---

1. ཕྱོགས་འདི་ཞེས་པ་བདག་གཞན་མཉམ་བརྗེ་སྒོ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སོ།།

"བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །
བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །
འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །
ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར"[1]།། །

ཞེས་དང་།

"བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པས། །
སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་བཀྲི་མིན་པར། །
བདེ་སྡུག་དོར་ཐོབ་འདོད་པས་ན། །
དམན་པའི་གནས་ནི་ཡོངས་སུ་ལེན"[2]།། །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་བ་འདིར་ན་མི་འདོད་པ་ཇི་ཉེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་; བདག་བདེ་འདོད་པའི་འདོད་སྲེད་ཀྱི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"འཇིག་རྟེན་དག་ན་འཚེ་བ་གང་ཡོད་དང་། །
འཇིགས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་གྱུར་བ།།
དེ་ཀུན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་ན། །
འདྲེ་ཆེན་དེ་ཀོ་བདག་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ"།། ༡༣༤ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་། བདག་བདེ་བར་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ; ··

1. རྣམ་འགྲེལ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ༢༡
2. ད་ཉིད༠། ༨༡

སྐྱེས་བུའི་རྩལ་གང་ཡོད་སྐྱེས་དེ་དག་སྦྱོང་དགོས། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་ཞལ་ནས—

"ཁམས་གསུམ་ལ་ཞེན་ན་ངེས་འབྱུང་མིན། བདག་དོན་ལ་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་མིན།"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་དོན་ལ་ཞེན་པ་འདི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་འགལ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་དང་། གྱོད་པ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལས་གཞན་དུ་འཇིག་རྟེན་དང; འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་ལེགས་ཏེ་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང; ངེས་པར་ལེགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་དང་རྩ་བར་གྱུར་བ; ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་མཆོག་དེ་ནི་གཞན་བདེ་འདོད་པ་སྟེ; སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། དེ་དག་ཐར་པ་མཆོག་གི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པ་ཆེན་པོའི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་གཞན་ཕན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་ཁོ་ན་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཡང; དང་པོ་མ་སྐྱེས་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི; བདག་གཞན་མཉམ་པ་དང་། བདག་གཞན་ལེགས་པར་བརྗེ་བའི་བསམ་པ་དག་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག། །
ཡང་དག་བརྗེ་བར་མ་བྱས་ན། །

1. ཞེན་པ་བཞི་བྲལ; ས་སྐྱ་[illegible]་བཀའ་འབུམ; ཀུན་སྤྱང་—ཀ།༠ ཤོག༠_༢༠༠, སྡེ་དཔར།

སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མི་གྲུབ་ཅིང་། །

འཁོར་བ་ན་ཡང་བདེ་བ་མེད"༎ ༨:༡༣༧ ༎

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་གོ་རིམ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས—

"བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་ནི། །

དང་པོ་ཉིད་དུ་འབད་དེ་བསྒོམ"༎ ༨:༩༠ ༎

ཞེས་དང་། དེ་ནས་དེ་གཉིས་སྤྲེལ་སྦར་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་དང་། བདག་གཞན་བརྗེ་བ་ཉིད་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས—

"བདག་དང་གཞན་དུ་མཉམ་པ་དང་། །

བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བར་བྱ"༎ ༤:༡༦ ༎

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། རྒྱས་པར་ནི་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེས་ན་བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག་ལེགས་པར་བརྗེ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ཉིད་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོར་ཤེས་པར་བྱའོ; ཞེས་པའོ༎

འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་རྣམས་བདག་གཞན······མཉམ་བརྗེའི་སྒོ་ནས་གདན་ལ་འཕེབ་པ་ཡིན་པས; དེ་དག་དེའི་གདམས··པ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་རང་དོན་ལ་ཆགས་སྡོངས་འཁྲུལ་གསུམ་གྱི་ཉེས་པ་བྱུང་ན; ཤིན་ཏུ་ཉེས་ཚབས····ཆེ་བས་དེའི་གཉེན་པོར་ཚུལ་འདི་བསྒོམ་དགོས་པར་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས—

"ཆགས་སྡང་འཁྲུལ་བའི་ཉེས་པ་འབྱུང་ཉེ་བས; བདག་གཞན་བརྗེ··བའི་བསམ་པ་བསྒོམ་པར་མཛོད"།[1]

1. ཇོ་བོའི་གསུང············།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང༌། གཏོང་ལེན་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལས་སྒྲོལ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེས་གཞན་གྱི་སྡིག་སྡུག་རང་ལ་ལེན་པ་དང༌། གཞན་བདེ་བ་ལ་འགོད་འདོད་ཀྱི་བྱམས་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་བདེ་དགེ…… གཞན་ལ་གཏོང་བ་དབུགས་རྔུབ་འབྱུང་གི་འཁྲུལ་འཁོར་དང་སྦྲེལ་བར…… བྱས་ཏེ། བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྦྲེལ་མར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་རྣམས་ནི། སྤྱོད་འཇུག…… ལས—

"བདག་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བར་བྱ། །
གསང་བའི་དམ་པ་སྤྱད་པར་བྱ"།། ༨༡༢༠ །

ཞེས་དང༌།

"གཏོང་ལེན་གཉིས་པོ་སྤེལ་མར་སྦྱང༌།
དེ་གཉིས་རླུང་ལ་བསྐྱོན་པར་བྱ"[1] ।། ༢ ।།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།། ༡༢ ।།

གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་སོགས་གསུང་རབ་ལ་སྦྱིན་སོགས…… ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སློབ་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང༌། འདིར་སྐབས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ལས་དང་པོ་པ་ལ་འབྱུང་ཉེ་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་ནི། རྐྱེན་ངན་གྱི་བར…… ཆད་ཡིན་པས། འདིར་རྐྱེན་ངན་ལམ་འཁྱེར་གྱི་གདམས་པ་རྣམས་མདོར…… བསྡུས་ཏེ་དང་པོར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་ཡང་རྩེ་ཚན་བཞིར་བསྡུས་ཏེ་གསུངས་སོ།།

---

1 བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ། དཔང་མཁན་པ།

དེ་ལས་དང་པོ་རྟེན་པའི་བར་ཆད་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

སུ་དག་འདོད་ཆེན་དབང་གིས་བདག་གི་ནོར། །
ཐམས་ཅད་འཕྲོག་གམ་འཕྲོག་ཏུ་འཇུག་ན་ཡང་། །
ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དུས་གསུམ་དགེ་བ་རྣམས། །
དེ་ལ་བསྔོ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན ༎༢༠༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

མི་དང་མི་མིན་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་སུ་དག་སྟེ; སུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་རུང་། རང་དོན་ལ་ཀུན་ཏུ་སྲེད་པའི་འདོད་ཆེན་ཆགས་སོགས་སྲེད་པ་སྟེ; ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་སྟེ; ལས་ངན་གྱི་ཉེས་དམིགས་ལ་མི་རྩིས་མི་སེམས་པར་བདག་གི་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་པ་དང་། གཞན་ལ་འཕྲོག་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་ན་ཡང་། དེ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་སྡང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་མི་བདེ་བའི་བསམ་པ་གང་… ཡིན་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། ཁོ་རང་ལས་ངན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་བའི་ཚུལ་རྣམས་བསམ་སྟེ; དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་… པར་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་ཡང་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་དུ་རང་གི་ཕ་མར་གྱུར་བའི་ཚུལ་རྣམས་བསམ་སྟེ; དེ་ལ་བྱམས་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སེམས་ཅན་དེའི་རིགས་ཐམས་ཅད་རང་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ… ལས་བསྒྲལ་དུ་བདག་གིར་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ངོ་ཤེས… པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཇི་ཡོད་དང་། དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་རྩ་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བསྔོ་བ་དང་། དེས་མཚོན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་འདི་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་བྱེད…

པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

འདི་དག་དང་པོར་བསམས་པ་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་དུ་གོམས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། ཕྱིས་སུ་གོམས་ན་དངོས་སུ་ལག་ལེན་ལ་ཡང་གཏང་ཐུབ་པར་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༡༨ ||

གཉིས་པ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་གཏོང་བ་ལས་དུ་འཆིང་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

བདག་ལ་ཉེས་པ་ཆུང་ཟད་མེད་བཞིན་དུ། |
གང་དག་བདག་གི་མགོ་བོ་གཅོད་བྱེད་ནའང་། |
སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་དེ་ཡི་སྡིག་པ་རྣམས། |
བདག་ལ་ལེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན || ༡༩ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་རང་གིས་ཕར་ལ་གནོད་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱས་ཤིང་། གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་བདག་ཉིད་ལ་ཉེས་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་བཞིན་དུ; སྐྱེ་བོ་གང་དག་སྟེ་འགའ་ཞིག་བདག་གི་མགོ་བོ་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་མི་བཟོད་པ་བྱེད་ན་ཡང; གཏོང་བྱེད་དེ་ལ་ལན་དུ་གཏོང་བ་དང; ཁྲོ་བ་སོགས་མི་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་དེ་རིགས་ལ་སྙིང་རྗེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས; གཏོང་བྱེད་དེས་བྱས་པའི་སྡིག་པའི་ལས་དེ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སྨིན་འགྱུར་གྱི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བདག་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་ལེན་པ་དང་། སླར་ཡང་རང་གི་རྩེ་བ་དང; བདེ་བའི་རྒྱུ

དགེ་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དེ་ལ་བསྔོ་བར་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོ་·····
རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

གཞན་ཡང་གནོད་བྱེད་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་··
ཚུལ་ལ་བསམས་སྟེ་དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པ་དང་། གནོད་བྱེད་དེའི་གནོད་པ་
རང་ཐོག་ཏུ་བབ་པ་དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་ལས་བདག་གིར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས, དེ་
འདྲ་བའི་ལས་ངན་བདག་གཞན་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་སྟེང་ན་ཡོད་པ་མཐའ·····
དག; ལས་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྨིན་པའི་སྨོན་སེམས་སྐྱེད་པ་དང་། ལས་ངན་
གྱི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་བདག་གི་རྒྱུད་སྟེང་དུ་ལེན་པའི་ཚུལ་
གྱི་བློ་སྦྱོང་ཐབས་རྣམས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་སྐད་
གང་ཟག་ལ་སྐྱོན་དུ་མི་ལྟ་བར་ཉོན་མོངས་ལ་སྐྱོན་དུ་ལྟས་ཏེ། དེ་སྦྱོང་ཐབས་··
ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི; ཇི་སྐད་དུ་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས—

"ཁྲོ་ཡང་འབྱུང་པོས་བཟུང་བ་ལ། །
སྨན་པ་འཁྲུག་པ་མིན་པ་ལྟར། །
ཐུབ་པ་ཉོན་མོངས་དགྲར་གཟིགས་ཀྱི། !
ཉོན་མོངས་དང་འབྲེལ་གང་ཟག་མིན"།། ༡༣༢ །།

ཞེས་དང་། ལས་བདག་གིར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི; ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཏི་ཤས—

"ལུས་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ། !
སྔོན་གྱི་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱ"[1]། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལས་ཅུང་ཟད་ཟ་བ་ཡིན་པས་བདེ་སྡུག་གང་བྱུང་

1. ཇོ་བོའི་གསུང·····················།

རང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཞེན་པར་བྱས་ཏེ་བདག་གིར་བྱེད་ཅིང་། སྡིག་པ་ཟད་ཐབས་ལ་འབད་པར་བྱེད་པ་དང་། བདེ་དགེ་གཞན་དོན་དུ་བསྔོ་བ་སོགས་ལ་འབད་དགོས་སོ།། ༡༧ ༎

གསུམ་པ་ཚིག་ངན་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

འགའ་ཞིག་བདག་ལ་མི་སྙན་སྣ་ཚོགས་པ། །
སྟོང་གསུམ་ཁྱབ་པར་སྒྲོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང་། །
བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སླར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི། །
ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༨ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས; དངོས་སམ་ལྐོག་ཏུ་བདག་ལ་ཚིག་རྩུབ་དང; སྒྲོན་ཚིག་མི་སྙན་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་སྨྲ་བ་དང་། ངན་སྨྲ་སྟོང་གསུམ་ཁྱབ་པར་སྒྲོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང་། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་མི་ཁྲོ་ཞིའ་ཁྲུགས་པར; སྨྲ་བ་བོ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་བདེ་བ་དང་ཕྲད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་བསྒོམས་པ་དང་། བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བླངས་ཏེ; སླར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

གཞན་ཡང; རང་དང་ཚོས་དང་རིགས་རུས་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཕྲུལ་པ་རང་གི་ཉེ་འབྲེལ་ཀྲ་དཔོན་ཕྱུལ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་མི་སྙན་པའི་ཚིག་དང་སྒྲོན་བརྗོད་ཀྱི་ངག་ལ་སོགས་པ་ཐོས་པའི་ཚེ། ཚིག་དེའི་གནས་ལུགས་ལ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལས་མི་ཁྲོས་ཤིང; རང་གི་སེམས་ཀྱི་

རབ་དྭང་འཁྲུགས་པར་མི་བྱེད་བ་ནི; སངས་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་ཞར······ ནས—

"མི་སྐྱལ་རྫོག་རྙམས་གྲོས་པའི་ཚེ། །
ཟླག་ཆ་བཞིན་དུ་བརྟར་བར་བྱ"[1]། ༎ ༡༦ ༎

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ༎

བཞི་བ་སྐྱོན་མཚང་འདྲུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་དུ་འཆེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

འགྲོ་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་དགའ་ཤིག་གིས། །
མཚང་ནས་བྲུས་ཤིང་ཚིག་ངན་སྨྲ་ན་ཡང་། །
དེ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས། །
གུས་པར་འདུད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན༎ ༡༧ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

འགྲོ་བ་མང་པོ་སྟེ; དགྲ་གཉེན་བར་མ་ལ་སོགས་པའི་མིའི་འགྲོ་བ་མང་པོ་འདུས་ཤིང་ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་མི་དགའ་ཞིག་གིས་ངང་ལ······ སྐྱོན་ཚང་ནས་བྲུས་ཤིང་སྨད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་དཀོགས་དང་བརྗོད··· ཚིག་རྩི་ཚན་སྨྲ་བར་བྱེད་ཀྱང; སྨྲ་བ་པོ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སྒྲོད་པའི་གྲོགས·· སུ་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་གཞན་མ་ཞིག་བྱེད་པ་ལ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེགས་པར་ངོ་ཤེས་པ་ཞིག······ དགོས་ཏེ། དེ་ལ་'ཆོས'ཞེས་བྱ་བ་ནི; འཁོར་བའི་རྒྱ་སྐྱོན་གྱི་རྩི་མ་སྦྱོང··· བའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ལས་མ་ལུས་པ་ཟེ·

1. ཇོ་བོའི་གསུང··················།

ཇི་བ་བཞིན་རྒྱུད་ལས་སྐྱེ་བ་ལ; དེའི་སྣང་བ་སྐྱོན་གྱི་ངོ་བོ་དང; རབ་རིབ་སྐྲ་ཞིང་ཟླ་བ་ས་ལྷུམ་བ་ངོ་ཤེས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་སྐྱོན་དུ་ཤེས་ཤིང་ཚད་མས་ངེས་པ་ཉིད་བ་ཞིག་དགོས། དེ་མེད་ན་སྣང་བ་དང་གཉིས་པོ་ཤར་སྐྱེན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྤྲར་དེ་གཉིས་པོས་སྣང་བ་སྤྲོང་མི་ནུས། དེས་ན་སྣང་བ་ལ་སྣང་བར་ངེས་པ་མཐར་ཚད་བ་ཞིག་མེད་ན་ལམ་ཚངས་པ་མ་ནོར་བ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པས་སྣང་བ་ངེས་པ་གལ་གནད་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་ལམ་མ་ནོར་བར་སྟོན་པ་དང; སློབ་མ་ལམ་ལ་ཞིགས་པར་འཁྲིད་པའི… 'བཤེས་གཉེན་དམ་པ' ཞེས་པ་ནི་ཡང་རང་གི་སྐྱོན་མཚང་གཏོལ་ནུས…པའི་ཆོས་བཤད་བྱེད་ཐུབ་མཁན་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། དེ་སྔ་རང་ལ་ཚོགས་དབུས་སུ་སྐྱོན་མཚང་ནས་བྲུས་པ་དང; འདྲ་བར་བྱེད་པའི་མཚང་འདྲུ་བ་འདིས་ཀུང་རང་གི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པས; །…དེ་སྙིང་བྱས་སོ; སྙམ་ནས; དེ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་བརྩད་ཞིང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་གུས་པས……འདུད་པ་དང་། བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་བསམ་པ་སོགས་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་དགོས་ཏེ། ཇོ་སྐད་དུ་དགེ་བཤེས་གླང་ཐང་པའི་ཞལ་ནས—

"གང་ལ་བདག་གིས་ཐན་བཏགས་པའི། |
ངེ་བ་ཆེ་བ་དཀའ་ཞེ་གས། |
ཤེར་དུ་མི་རིགས་གནོད་བྱེད་འདར། |
བཤེས་གཉེན་དམ་པར་བསྟེན་པར་ཤོ"[1] || ||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་རོ||

---

1. རྫོང་ནང་པའི་བློ་སྦྱོང་ཚིག་བརྒྱད་མ། ༦

དེ་ལྟར་གཉན་གྱིས་མཚང་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བྱུང་ཚབ་ཀྱི་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་ཤེས་པའི་ལམ་ལ་སློབ་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ; ཞེས···བཤོ།། ༡༧ །།

ཕྱུ་བ་ལོག་སྒྲུབ་ལན་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

བདག་གི་བུ་བཞིན་བཅེས་པར་བསྐྱངས་པའི་མིས།།
བདག་ལ་དགྲ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱེད་ན་ཡང་། །
ནད་ཀྱིས་བཏབ་པའི་བུ་ལ་མ་བཞིན་དུ། །
ལྷག་པར་བརྩེ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༨ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རང་གིས་ཐར་ལ་ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བུ་བཞིན་དུ་དྲམས་བརྩེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཅེས་པར་བསྐྱངས་པའི་མི་འགའ་ཞིག་གིས···བདག་ལ་སྨེ་རང་ལ་དྲིན་ལན་ལོག་འཛལ་གྱི་ཚུལ་དུ་གནག་པའི་དགྲ་བོ···ལྟར་བལྟ་བར་བྱེད་ཅིང་། རང་ལ་གནོད་པ་དང་; མི་འདོད་པའི་བྱ་བ་དུ་མ་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཁྲོ་བ་དང་། རང་གིས་དེ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་ལས་ལ···འགྱོད་པ་མི་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་ལྷག་པར་བྱམས་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན; ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་བུ་ལ་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ···ན; བུ་དེ་རང་གི་མ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཚིག་སྨྲ་བ་སོགས་མི་འདོད་པ་ཇི···ལྟར་བྱེད་ཀྱང་། མ་དེ་བུ་དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་མ་ཟད་ལྷག་པར་དུ་བརྩེ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་རོ། ཇི་སྐད་དུ་དགེ་བ་ཤེས་འཆད་མཁས་པའི་ཞལ་ནས—

"ཕན་བཏགས་ལན་དུ་གནོད་བྱེད་ཀྱང་། །
ཡང་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྒོམས"།[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; ལོག་སྒྲུབ་ལམ་དུ་འཁྱེར་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས…ཀྱི་ལག་ལེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ; ཞེས་པའོ།། ༡༨ །།

སྡུག་པ་བརྙས་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

རང་དང་མཉམ་པའམ་དམན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །
ང་རྒྱལ་དབང་གིས་བརྙས་ཐབས་བྱེད་ན་ཡང་། །
བླ་མ་བཞིན་དུ་གུས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །
སྤྱི་བོར་ལེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ༡༩ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རིགས་གཟུགས་སྟོབས་འབྱོར་སོགས་དང་། ཡོན་ཏན་སོགས་རང་དང་མཉམ་པའམ; རང་ལས་ཆ་སྒོ་བ་དང་དམན་པའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས; ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་བདག་ལ་ཁྲེད་གསོད་བྱེད་པ་དང; དམར་འབེབས…པར་བྱེད་པ་སོགས་བརྙས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་བྱེད་ན་ཡང་། དེས་སེམས་མི་འཁྲུགས་པ་དང་། དེ་ལ་ནི་གྲོ་བར་བླ་མར་བསྟེ་བ་དང; གུས་པར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་བརྙས་ཚིག་དེ་རྣམས་བླ་མའི་བཀའ་བཞིན་དུ་སྤྱི་བོས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།

དེ་ལ་དཔེར་བརྙས་ཚིག་བླ་མའི་བཀའ་ལྟར་དང་དུ་ལེན་པར་གསུངས་པ་ནི; གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར; སྐྱེ་བོ་དེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་རང་ལ……དངོས་ཤུགས་གང་རུང་ལ་ལྡན་མིན་བརྟག་སྟེ། ལྡན་ཡོད་ན; རང་རྒྱུན་རང་

1. ༡༠༣ ཤ་༥༨…………།

གཞི་ན་ཤེས་པ་དེ། དེའི་ཚིག་དེས་ངོ་སྤྲོད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་བླ་མའི་…
བཀའ་བཞིན་དུ་དང་དུ་ལེན་པ་དང་། མི་དེའི་བཀའ་དྲིན་ངོ་ཤེས་ནས་དེ་ལ་
གུས་པ་བྱེད་དགོས། སྔོན་དེ་དག་དངོས་ཤུགས་གང་རུང་ལ་རང་ལ་ལྡན་
མེད་ན། སྔོན་གྱི་ལས་བདག་གིར་བྱས་ཏེ། དེའི་ཚིག་དང་བརྟེན་ཐབས་དེ་དག
ལས་ངན་ཟད་ཐབས་ཀྱི་རྐྱེན་དུ་བར་གོ་བར་བྱས་ཏེ། དེ་ཉིད་བླ་མའི་བཀའ་
བཞིན་དུ་གུས་པས་སྤྱི་བོར་ལེན་པར་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ནོ།། ༡༩ །།

བཅུ་པ་རྒྱུད་པ་ལམ་དུ་འཁྱེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

འཚོ་བས་འཕོངས་ཤིང་རྟག་ཏུ་མི་ཡིས་བརྙས། །
ཚབས་ཆེན་ནད་དང་གདོན་གྱིས་བཏབ་ཀྱང་སླར། །
འགྲོ་ཀུན་སྡིག་སྡུག་བདག་ལ་ལེན་བྱེད་ཅིང་། །
ཞུམ་པ་མེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༠ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཟས་གོ་ལ་སོགས་པ་འཚོ་བས་འཕོངས་པ་དང་། རྟག་ཏུ་སྨེ་རྫུན་དུ
མི་གཞན་གྱིས་བརྙས་པ་དང་། ལུས་ལ་ཚབས་ཆེན་ནད་ཀྱིས་བཏབ་པ་དང་།
སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོས་མནར་བ་དང་། མ་རུང་བའི་གདོན་འདྲེ་ལ་སོགས་
པའི་རྐྱེན་ངན་གྱི་དབང་གིས་འབྱུང་བ་འཁྲུགས་པ་དང་། དེ་སོགས་རྐྱེན་
ངན་གང་འབྱུང་ཡང་། རང་གི་སེམས་ཀྱི་བརྟན་པ་མི་འཁྲུགས་པ་དང་། སེམས་
ཀྱི་རབ་དྭངས་ཞུམ་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། སྔར་ཡང་ལམ་ཁྱེར་ཞི་བསྒྲུབས་
པའི་ཚུལ་ལ་བསམ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་འཁོར་བ་འདི་ན་ད་རེ་རྩ་ཙའི་
ལས་ངན་ཟད་པ་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཀུན་གྱི་སྡིག་སྡུག་ཐམས་
ཅད་བདག་ལ་ལེན་པ་ན་སོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེ་དང༌། གཏོང་ལེན་གྱི…

བསམ་པ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཞུམ་པ་མེད་པར; ཀྱི་ཉ་ངན་ལ་ལས་གྲོགས་སུ་བཏྲ་ཞིང་། སྨོན་པ་དང་སྙིང་རྗེ་རྟག་པར་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས—

"ཡིད་དྭགས་བཞིན་དུ་དབུལ་བ་ཡི། །
ཀྱུད་བས་ཀྱང་ནི་ཉུན་མི་བགྱི།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་གཞུང་འདུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི; སེམས་ལྡན་དང; སེམས་མེད་ཀྱི་ཀྱི་ཉ་ངན་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད; རང་ལ་བློ་ནུས་དང་ལྟ་བའི་མིག་ཡང་དག་ཅིག་ཡོད་ན་ཤིན་ཏུ་ཡོན་ཏན་ཆང་པོ་འབྱིན་པ་དང་། བཟོད་བརྩོན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེད་སྤེལ་གྱི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་སུ་དང་ཕྲད་ན་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་ཟླ་མར་མི་འགྱུར་བ་ནི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་གནད་རྣམས་བསྟན་པར་ཤེས་དགོས་དེ། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་བླ་མ་གསེར་གླིང་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཞལ་ནས—

"འདྲི་གདོན་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན། །
ཀྱི་ཉ་ངན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན"[2]། །

ཞེས་དང་། ཤིང་ཏ་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང—

"བྱང་ཆུབ་ཚོགས་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །
རྒྱུ་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། །

1. རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ། ༢།༤༣།
2. ...བློ་སྦྱོང་ ....།

དེ་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཡིས། །
སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་བླ་མ་བཞིན་དུ་བལྟ"[1]། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༠ ||

བཤད་པ་འཁོར་བ་ལམ་དུ་འཆིང་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

སྙན་པར་གྲགས་ཤིང་འགྲོ་མང་སྤྱི་བོས་བཏུད། །
རྣམ་ཐོས་བུ་ཡི་ནོར་འདྲ་ཐོབ་གྱུར་ཀྱང་། །
སྲིད་པའི་དཔལ་འབྱོར་སྙིང་པོ་མེད་གཟིགས་ནས། །
ཁྲེངས་པ་མེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༡ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ཡང་ནང་གི་འཁོར་བ་ཞེས་ཡོན་རིགས་རྒྱས་ལང་ཚོ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཕྱིའི་འཁོར་བ་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱལ་སྲིད་མངའ་ཐང་ལ་སོགས་པ་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཐོབ་ཅིང་། སྙན་པའི་གྲགས་པ་ཕྱོགས་ཀུན་དུ་གྲགས་ཤིང་། འགྲོ་བ་སྟེ་འབྲེལ་ཐོག་མི་སྣ་ཀུན་གྱིས་བསྟོད་བཀུར་བསྟགས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གུས་འདུད་དང་། སྤྱི་བོས་བཏུད་པ་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། མདོར་ན; ཕྱི་ནང་གི་འཁོར་བ་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བུ་ཡི་ནོར་འཁོར་བ་དང་འདྲ་བའི་གནས་ཐོབ་ཀྱང་། དེ་དག་རྣམས་ཅན་ཟག་པའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ; མི་བརྟན་ཅིང་སྙིང་པོ་དང་བྲལ་བའི་སྲིད་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཡིན་པས། སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བར་གཟིགས་ཤིང་བརྟ་སྟེ། དེས་རང་རྒྱུད་ནི་ཁྲེངས་པར་གནས

1. ……………|

ཕྱིར། བསྒོག་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅན་གྱི་དབུལ་བ་སེལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སོགས་པ་དཀོན་མཆོག་གི་འཚོ་གནས་རྟེན་གསུམ་སོགས་ཀྱི… རྒྱུར་བཏང་སྟེ; བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སྤེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་པའོ།།

གཞན་ཡང་ཚོམས་ལས—

"ཀར་ཁ་བ་ཏའི་ཚར་བབས་ཀྱང་། །
འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོམས་མི་འགྱུར། །
འདོད་པ་གཉོགས་ཉུང་ཉེས་པ་མང་། །
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་ཡོན་གྱི་ཉེས་དམིགས་ལ་བསམས་ཏེ། དེ་ལ་ཆགས་རིགས་སྤོང་བ་དང་། དེ་ཡང་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་བདག་ཉིད་བཞིན་ལས་ཆེད་པར་དུ་འཕགས་སོ; མང་པོ་དེ་ནང་ནས་མཆོག་གོ; སྐྱན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས—

"བདག་ནི་ཁྱད་པར་འཕགས་ཤིང་བདག་མཆོག་ཅེས། །
དེ་སྐད་དུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་མི་བྱའོ།"[2] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དེ་ལྟར་ཆགས་སེམས་སྤོང་བ་དང་། ཁྲོས་སེམས་ཁྲུགས་འཚང་གི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་བརྙས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྤང་

1. སྡེ་བརྒྱན་༥ ………|
2. མདོ་ ………|

ཐར་ཐུས་ཀྱི། ཇོ་སྐད་དུ་བྲོས་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྔ་ནས—

"རང་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཙམ་ཡོད་ན་ཡང་། |
གཞན་ལ་ཁྱད་གསོད་བརྙས་པ་ཆུང་བར་མཛོད [1]། "

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༡ ||

དགུ་བ་རང་གི་ཁྲོ་བ་སྒྲོང་བ་དང་གཞན་གྱིས་རང་ལ་ཁྲོས་པ་ལན་དུ་འཁྲེར་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

རང་གི་ཞེ་སྡང་དགྲ་བོ་མ་བཏུལ་ན། |
ཕྱི་རོལ་དགྲ་བོ་བཏུལ་ཞིང་འཕེལ་བར་འགྱུར། |
དེ་ཕྱིར་བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་དམག་དཔུང་གིས། |
རང་རྒྱུད་འདུལ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།! ༢༢ !!

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རང་གི་ཕྱོགས་ཀྱར་ཀྱུར་བའི་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང༌; ངེས་པར་ལེགས་པ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་གནོད་ཅིང༌; དེ་དག་སྐྱུར་དུ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་གི་དགྲ་བོ་ཉིད་དུ་མ་རྫོང་བ་དེ་མ་བཏུལ་ན། རང་གི་ལུས་སྲོག་དང༌; ནོར་གས་གཙང་སོགས་ལ་གནོད་པའི་དགྲ་བོ་སྟེ; དགྲ་ཕལ་བ་དེ··· ཉམས་ཟི་ཟམ་བཏུལ་ཡང༌; གོ་སྐབས་དང༌; གནས་ཡོད་ན; རང་གི་དཔུང··· སྟོབས་སྤྲེལ་ཞིང་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྲིན་པོ་ཁྲག་སྐྱེ··· གསོད་པ་བཞིན་ནོ།!

དེས་ན; རང་དང་རང་གི་ཏེ་འབྲེལ་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་སྐྱེ་བོ་གཞན

---

1. བཙོམ་ཅི་བསྡང·····།

དག་གིས་ཁོང་ཚོར་བ་དང་; ཁོང་ཁྲོ་ཞི་དབང་གིས་གནོད་པ་བྱས་པ་གང་ཡིན་ལ; ཡིད་དུ་ཁྲོ་བ་དང་། གནོད་ལན་འཇལ་བའི་བསམ་པ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་སྤངས་ཏེ། གནོད་བྱེད་དེ་དག་ཐད་བདེ་ལ་སྦྱོར་འདོད་ཀྱི་ཐུགས་སྐྱོང་མཛེའི་དཔག ང་སྟེ་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱས་ཏེ; སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས; ཐབས་ནས་གང་ཡོད་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་གི་དགྲ་བོ་འདུལ་བ་ནི; རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་སེམས་ཅན་མི་སྲུན་པ་གྲངས་མཐའ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་རེ་རེ་ཞིང་གཞོམ་གྱིས་མི་ལང་ལ། ཐ་ཆལ་གྱི་དགྲ་གཅིག་བསད་པས; དེའི་པ་བུ་ལ་སོགས་པ་དགྲ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་གློ་བུར་དུས་ལྡངས་འོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་དྲུབ་པས; ཕྱི་མཐའ་གྱི་དགྲ་གཞོམ་གྱིས་མི་ལང་། དེ་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་ལ་གནོད་སེམས་ཉིད་དགྲ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ; སྐྱེས་བུའི་ནུས་པ་གང་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཇོམས་པར་བྱེད་དགོས། དེ་བཅོམ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགྲ་ཀུན་རང་འཇོམ་གྱིས་ཆོམ་ཞིང་གནོད་པར་མི་འགྱུར་དེ། ཇི་སྐད་དུ་རྗེས་བཙུན་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་ནས—

"སེམས་ཅན་མི་སྲུན་ནམ་མཁའ་བཞིན། །
དེ་དག་གཞོམ་གྱིས་ལོང་མི་ལང༌། །
ཁྲོ་བའི་དགྲ་འདི་གཅིག་བཅོམ་ན། །
དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་དང་[1]འདྲ།། ༎

1. སྦྱོར་ངེས། ༨:༧༢།

ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་དེ་ཞལ་ནས་ཀྱང་—

"ནང་གི་སེམས་ནི་དུལ་གྱུར་ན། །
ཕྱི་ཡི་དགྲ་འདིས་གནོད་མི་ནུས།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ༢༢ ॥

བཅུ་བ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་དགག་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལན་ཚྭའི་ཆུ་དང་འདྲ། །
ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཅིང་སྲེད་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར།། །
གང་ལ་ཞེན་ཆགས་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས། །
འཕྲལ་ལ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ॥ ༢༣ ॥

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

སྲེད་པས་བསྐྱེད་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ། གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་སྲེད་པ་ནི; ལན་ཚྭའི་ཆུ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐོམ་པས་གདུང་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་ཆུ་དེ་ཇི་ཙམ་བཏུང་ཡང་གདུང་བ་དེ་མི་སེལ་བའི་ཁར; སྔར་སྐོམ་པ་ཆེ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ལྟར་འདོད་ཡོན་དེ་དང་དེ་ལ་ཇི་ཙམ་ལོངས་སུ་སྤྱད་ཅིང་བསྟེན་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ངོམ་ཞིང་དེ་ལ་སྔར་སྲེད་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྲིད་པའི་འཆིང་བ་དམ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས; འདོད་ཡོན་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་དགོས། དེ་ཡང་'འདོད་ཡོན' ཞེས་པའི་འདོད་པ་ནི་སྲེད་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མཚན་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་དབང་

1. ཇོ་བོ་རྗེ་གསུང་……………།

པོ་སོ་སོའི་ཞེས་པ་ལ་སྣང་བ་ན; སྲིད་པ་ཀུན་ཏུ་གཟས་པའི་བབ་ཆགས་སད་དེ; དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་སྐྱེ་ཞིང་དེས་ཡུལ་ལ་རོ་མྱང་བར་བྱེད་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སླར་འདོད་བདེ་ལ་སྲེད་པའི་སྲེད་པ་མཚམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཅིང་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བརྩི་ཞིང་ཡང་དང་ཡང་དུ་དགའ་བཞིན་དུ་འཛེག་པ་མིན་པས; "འདོད་ཡོན" ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

འདོད་ཡོན་དེ་དག་ལ་ཞེན་པ་སྐྱོང་བའི་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང; དཔེར་ན་གྲོང་ལ་མེ་འབར་བའི་ཚེ; མེ་དེས་ཁྱིམ་གཞན་ལ་མཆེད་པ་ན; ཁྱིམ་དེ་འཚིག་གིས་དོགས་ནས; མེ་གང་ལ་མཆེད་པའི་ཤིང་དང་མགལ་དུམ་སོགས་ཁྱིམ་དེ་ལས་སྤང་སྟེ་དོར་བ་ལྟར; ཡུལ་དང་དམིགས་པ་གང་ལ་འདོད་ཆགས་མཆེད་པར་གྱུར་ན་ཡུལ་དེ་ཉིད་རིང་དུ་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱོང་བ་དང་། ཡུལ་དེ་རང་སར་བཞག་སྟེ; དེ་དང་འབྲེལ་བའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་དམིགས་པ་མེད་དུ་བཏང་བའི་མཚན་མ་དེའི་གཉེན་ཕྱོགས་མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒོམ་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱོང་བ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་གྱི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པས; ཡུལ་ལམ་དམིགས་པ་ལ་བདེན་གྲུབ་བཀག་སྟེ; བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་བཤིག་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱོང་ཚུལ་དེ; གསུམ་ཡོད་པ་ལས; དེར་ནི་དང་པོ་ཉིད་ཚིག་ཟིན་ལས་བསྟན་ཏེ; ལས་དང་པོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་སོ།།

དེས་ན་འདོད་ཡོན་གྱི་དངོས་པོ་གང་དང་གང་ལ་དམིགས་ནས་ཞེན་ཆགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་འཛེམ་པ་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་དང་;

ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཅ་མ་འབྱུང་འཛོམ་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཐི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"དཔེར་ན་ཚེམ་ཚིག་བྱུར་བའི་མེ། །
ཚེམ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་ནི། །
ཙ་སོགས་གང་ལ་མཆེད་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་སྤྱང་སྟེ་འདོར་བར་རིགས། ། ༨:༥༤ །།
དེ་བཞིན་གང་ལ་སེམས་ཆགས་ན། །
ཞེ་སྡང་མེ་ནི་མཆེད་བྱུར་ནས། །
བསོད་ནམས་འཇིག་པར་དོགས་པ་ཡིས།།
དེ་ནི་དེ་ཡི་མོད་ལ་དོར"།། ༨:༥༧ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༧ །།

གཉིས་པ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སློབ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་རང་གི་སེམས། །
སེམས་ཉིད་གདོད་ནས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ།།
དེ་ཉིད་ཤེས་ན་བཟུང་འཛིན་མཚན་མ་རྣམས། །
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དབང་པོ་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་ཞིང་གནས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད; ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་དངོས་པོ་དེ་གནས་ཚོད་ལ་གྲུབ་པ་རྫུན་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང་། རང་གི་

སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། དཔེར་ན༏ རྨི་ལམ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དང་། སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་ཆེ་དང་། སྤྲུལ་བའི་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་གློ་བུར་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དང༏ བདག་ཀྱི་ན་དབང་པོ་བསླད་པ་ཉིད་ལས་གསལ་བར་སྣང་ཞིང༏ འཁྲུལ་རྒྱུ་མ་ཟད་ངར་དུ་དེ་དག་འཁྲུལ་ངོ་དེར་གྲོང་ཁྱེར་དང་གླང་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་བཞིན༏ ཐོག་མ་མེད་པའི····དངོས་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་དང་། གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པའི་ཚེ་ན་མཐའ་བཞི་དང༏ གཉིས་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་མི་འགྲུབ་ཅིང༏ ཚད་མས་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་སྟར་བརྟག་ཅིང་དཔྱད་པའི་ཚེ། སྣང་བྱ་དང་སྣང་གཞི་ཡུལ་རྣམས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད་སྣང་བྱེད་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་གདོད་ནས་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་ཞིང༏ ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས། སྤྲོས་པ་ངེས་པར་ཞི་བ་དང་། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་སྟར་ཤེས་ན་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ལས་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར༏ ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་ཞེན་ཡུལ་དང༏ ཞེན་གཞི་མཐའ་དག་བཀག་སྟེ་ཆོས་ཉིད་དེས་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ༏ ཉེས་པ་རྩོལ་ལ་སོགས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི····སྒོམ་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི༏ རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ༏ ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས—

"སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །
ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་རྟོག་གོ །
ཡང་དག་དམིགས་པར་གནས་ནས་སུ། །
སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འདའ།" །། །།

ཞེས་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ནི་ཞལ་ནས་ཀྱང་—

"སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །
ཕྱི་རོལ་དངོས་མེད་ཤེས་པར་བྱ། །
ཚུལ་འདིར་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་ཡང་། །
ཤིན་ཏུ་བདག་མེད་ཤེས་པར་བྱ།"[1] །། །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; དང་པོར་ཕྱི་ཡུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཙམ་དང; དེས་ཐར་ཀུན་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས; དངོས་པོ་དེ་གནས་ཚོད་ལ་མི་གནས་པ་དང; རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་དངོས་པོར་མེད་པ། དེ་དག་སྣང་གཞི་སེམས་ལ; འཁྲུལ་རྒྱུ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་སྣང་གཞི་ཡུལ་དང་སྣང་བྱེད་སེམས་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བདག་གི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ; ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་བཞི་···· སྤྲོས་བྲལ་དུ་ཤེས་ནས་བསྒོམ་པའི་རྒྱལ་སྲས་མངས་པ་དེ་ལ་'དབུ་མ་པ' ཞེས་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ—

"ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །

1. ལང་གཤེགས ༡༠:༢༥༦

2. དབུ་མ་རྒྱན; ༩༢

གཉིས་ཀའི་ནང་ག་ཉིད་ཀྱང་མིན་པ། །
མཐའ་བཞི་ལས་གྲོལ་དབུ་མ་པ། །
མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན།”[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཞེས་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀ་སློབ་ཁྲལ་དུ་བསྒོམ་ཚུལ་ཡང༌།

“ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་དང་བྲལ་བ་ལ། །
ཤེས་པའང་སྤྲོས་དང་བྲལ་བར་བཞག། །”

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འདི་དག་ནི་མཉམ་བཞག་ཏུ་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་བསྒོམ་པའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་དཔྱད་འཇོག་གི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ལ་རེ་འཇོག་སྒྲིབ་ནང་སྒོམ་པ་སོགས་ནི་གདམས་ངག་དེ་འབྲེལ་གྱི་གཞུང་གཞན་དང༌། རྒྱུད་པའི་མན་ངག་སོགས་ལ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

ལ་ལ་ཁ་ཅིག་འདོད་ར—“ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་རང་གི་སེམས” ཞེས་ཟ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ལ་བསམ་སྟེ། འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རྟ་བ་སེམས་ཙམ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པར་སྣང་ཡང༌། འདིར་སྣང་བ་སེམས་སུ་འདུས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི; ཡུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་བློས་བཟར་བཞག་པའི་

1. རྩོམ་པ་བཅད་ཀ་དེ; བཀའ་འགྱུར་དང་ ‘དབུ་མའི་ཤ་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ’ ཞེས་པ…… (महायानसूत्र संग्रह भाग—१, पृ० ४१५) དེར་བཀོད་པ། འདི་ཉིད་འཕགས་པ་བ་ལྡའི་ཁ” ཞེས་སྤྱིར་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ཡང་ (ཀ་ཤོག ༡༨, བར) ནང་འདུག་པ་དེར་བརྗོད་ན་གཞུང་མང་པོར་འདི་འཕགས་ལྡའི་ཡིན་པར་བཤད། དབུ་མའི་བ་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་ནི; ཁ་ཅིག་ཟླ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཛད་པ་ཡིན་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

སྣ་བ་ཚོས་ལས་གཞན་དུ་ཕྱུལ་རང་ངོ་ནས་རྒྱབ་པ་མེད་ཐམ། དེ་དག······ སེམས་ལས་གཞན་དུ་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར; གཟུགས་སོགས་སེམས་ཀྱི་རྣམ་སྨུ་རང་ངོ་ནས་གྲུབ་བ་དང་། རང་མཚན་དུ་འདོད་པ་ན་ཡིན་ནོ། ཇི་སྐད་དུ་རྒྱལ་སྲ་ཚོགས་མེད་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས—

ཐོ་སྒྲོངས་དོན་བདུན་མའི་འགྲེལ་བར—"ཆོས་རྣམས་ཐི་ལས་ལྟ······ཐུར་ཐམས།" ཞེས་པའི་སྐབས་སུ—

"འདི་ལྟར་གཟུང་བའི་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་སྣོད་བཅུད་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཐི་ལམ་དང་འདྲ་སྟེ། རང་གི་སེམས་ཉིད་འཁྲུལ་ནས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་གྱིས། སེམས་ལས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་རྡུལ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་སྒོ་འདོགས་བཅད།[1]"

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

དཔྱད་ཚུལ་སྨོས་ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་དུ་གནས་པ་ཡང་ན་ཡིན་ནོ། དེ་ཉིད་ལས—

"སེམས་ཉིད་བདེན་ནས་སྐྱས་ན། སེམས་ཉིད་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་མེད་ལ། ཐུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གང་ནའང་མི་དམིགས་ཐམས། གཉིས་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པས། གང་དུ་ཡང་མི་འཛིན་པར; རྟོག་མེད་ཀྱི་ངང་ལ་གཞག་གོ། དེའི་ཚེ"ཕྱིས་སེམས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ"སྐྱས་པའི་གཉེན་པོ་དེ་ནས་རྟོག་ཐུང་ན། གཉེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟས་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པར་ཐུས་ནས; དེའི་ངང་ལ་གཞག་གོ[2]"

---

1. 2. ཐོ་སྒྲོངས་དོན་བདུན་མའི་འགྲེལ་བ—ཤོག ༧, ༢།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤེགས་པར་གསུངས་འདུག་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྩོད་པའི་སྤྱོད་འཇུག་རྣམ་བཤད་དུ་ཡང་;[1] ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་རྒྱས་པར་བཤད་ཅིང་། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་སྦྱོར་བར་མི་མཛད་པས; ཏྭ་བ་དབུ་མར་གནས་པར་གསལ་བར་ཤེས་ནུས་སོ།།

སྤྱིར་སྣང་བ་སེམས་སུ་འདུ་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་འདི་ལ; ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། འདི་ལ་གྲུབ་ཐོབ་སྔ་ཕྱི་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཤད་ཚུལ་ཡང་མང་པོ་ཞིག་འདུག་པ་རྣམས་ནི་མང་བས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་ལ། མདོར་ན་ཛེ་སྒམ་པོ་བས—

"སེམས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། |
རྣམ་རྟོག་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་སྐུའི་རླབས། |
སྣང་བ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཆོས་སྐུའི་འོད། |
སྣང་སེམས་དབྱེར་མེད་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བའོ།[2] |"

ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་། ས་ལམ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་སྣང་ངོ།།

ཛེ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོའི་བཀའ་ལས་ཀྱང་—

"སེམས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡངས་པ་ལ། |
རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲིན་ཚོགས་ན་དྭངས་ན། |

1. སྤྱོད་འགྲེལ་ཤེར་ལེ། ༣༡༠-༣༣༥
2. རྗེ་[illegible]

མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་སེ་བཀྲ་བས། །
སེམས་ནི་རྟོག་འདི་ལ་ནན་དན་མཛོད[1] །།"

ཅེས་དང་། རྒྱལ་ཆེན་སར་ཧཱའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་—

"སེམས་ཉིད་གཅིག་པུ་ཀུན་གྱི་ས་བོན་ཏེ། །
གང་ལས་སྲིད་དང་མྱ་ངན་འདས་འཕྲོ་བ། །
འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྟེར་བྱེད་པ། །
ཡིད་བཞིན་ནོར་འདྲའི་སེམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།[2]"

ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་བརྟགས་ན། སྣང་བ་སེམས་སུ་བསྒྲུབ་པ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཐག་བཅད; སེམས་སྐྱེ་མེད་དུ་ངོ་སྤྲོད་ཚུལ་འདི་ལ་གདམས་པ་བའི་གནད་ཟབ་མོ་ཞིག་ཏུ་གྲུས་པར་ཡོད་པར་གསལ་བས; དེ་རྣམས་ལས་སྟོན་བཞིས་གཉེན་དམ་པ་ཚུལ……བཞིན་དུ་བསྟེན་པ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།། ༢༨ ||

གཉིས་པ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཇི་ལྟར་སྐྱོང་བ་ལ། ཆགས་ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་འགོག་པ་དང་། སྡང་ཡུལ་ལ་དངོས་འཛིན་འགོག་པ་དང་། སྦྱིན་སོགས་པར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཆགས་ཡུལ་ལ་མངོན་ཞེན་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྐྱོང་བ་པ—

ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་དང་འཕྲད་པ་ན། །
དབྱར་གྱི་དུས་ཀྱི་འཇའ་ཚོན་ཇི་བཞིན་དུ། །
མཛེས་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མ་ཞེན་ཅིང་། །
ཞེན་ཆགས་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༩ ||

1. གསུང་མགུར༔ །
2. དོ་ཧ༔ །
༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

སྐྱེས་བུ་སྔོན་སོངས་པ་ལ་གཟིགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་རྣམ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་སྣང་བའི་ཚེ། སྣང་ཚུལ་ནི་འདྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། དེ་ཡང་…ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། མི་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཏོ་ནར་སྣང་གི། དེ་དག་དང་མ་འབྲེལ་བར་སྣང་ནི་ཉུང་ལ། ད་ལ་དཔེར། ཆགས་ཞེ་གང་གི་ཚེ་ཡུལ་དེ་དང་དེ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་མཚན་མ་དང་འབྲེལ་ཏེ་སྣང་བ་དེ་དེ་ཚེ། དེ་ལ་བདེ་ན་བར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་ཡིད་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཛུག་པའི་བློ་སྐྱེ། མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཉི་མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དང་། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་བཀག་ཆས་འགག་པར་འགྱུར་བས། དེས་ན་རང་གི་སེམས་གཟུགས་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དམིགས་པ་དང་ཕྲད་པ་ན། དཔེར་ན་རྒྱུས་ཀྱི་འཛིན་ཚོན་ཟི་ཉ་བ་དེ་བཀྲིན་དུ་མཛེས་པར་སྣང་ཡང་། དེ་དག་ལ་སྙིང་པོ་མེད་པ་སྟེ། བདེན་པའི་དོན་དང་བྲལ་ཞིང་། ཟི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཀྲིན་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་རྫུན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་བདེན་པར་མི་ལྟ་ཞིང་དེ་ཉིད་བློ་ནི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་ཞེན་ཆགས་སྤོང་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན…དར་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ཉི་མདོ་ལས—

"རྒྱུ་མ་བྱེད་པ་དག་གིས་གཟུགས་སྤྲུལ་ཏེ། །
རྟ་དང་གླང་པོ་ཤིང་རྟ་སྣ་ཚོགས་བྱས། །

དེ་ལ་ཟེ་རྡར་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད། །

ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས"[1]། ༎

ཞེས་གང་གསུངས་པ་ལྟར་རོ༎ ༢༡ །

གཉིས་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་སྟེ། ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་རྨི་ལམ་བུ་ཤི་ལྟར། །

འཁྲུལ་སྣང་བདེན་པར་གཟུང་བས་ཆ་ཐང་ཆད། །

དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་རྐྱེན་དང་འཕྲད་པའི་ཚེ། །

འཁྲུལ་པར་ལྟ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན༎ ༢༢ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ལ་ཞེ་སྡང་གི་བསམ་པ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ནི། ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཕྲད་པ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་མཚན་མ་སྣང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང་། ཡུལ་ལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་རྣམ་པས་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཛིན་ཞེས་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཕྲད་པ་ན། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་ཁྲོ་བ་དང་སྡང་བ་སོགས་སྐྱེ་བ་དང་། ཞེ་སྡང་གིས་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པས། བསྒྲིམས་ཏེ་དེ་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཤིང་། གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་ཏེ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"མི་འདོད་བྱས་དང་འདོད་པ་ཡི། །

གེགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ། །

1. ཞིག་པ་སྒྱུར་དུ་མདོ་བའི་མདོར་ཚིག་ས་བཅད་ ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ། ༠:༢༠། समाधि-राज सू० ३२.४।

=

ཡོད་མི་བདེ་བའི་ཟས་རྙེད་ན། །
ཞེ་སྡང་འཇུས་ཏེ་བདག་འཛོམས་སོ།། ༣:༧ །
དེ་རྣམས་བདག་གི་དགྲ་པོ་དེ་ཡི། །
ཟས་ནི་ནུར་བར་གཞོམ་པར་བྱ། །
འདི་ལྟར་ང་རྒྱལ་གདོད་པ་ལས། །
དགྲ་འདི་ལ་ནི་ལས་གཞན་མེད།། ༦:༨ །།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཉེན་པོ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ཡང་ལུས་ལ་བརྟེན་ཞེན་བཀག་སྟེ; དེ་དག་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་རྟོ་བའི་བློ་ནས་བསྒོམས་པ་མཆོག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྒྲི་དང་། རྒྱུ་པར་ཆེ་འདིར་འཁོར་བ་ན་ཐོབ་པ་དང་། མི་འདོད་པ་ཕོག་ཏུ་བབ་པ་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཅད་ནི་ལས་ཏུ་བྱ་གཅིག་པ་ཤི་བ་ནས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་འདྲ་བར; ཐོག་མ་མེད་པའི་དངོས་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱིས་རྒྱུད་བསྒྲུབ་པའི་འཁྲུལ་ཞེས་ཀྱི་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི། དོན་དངོས་པོ་ནི་གནས་ཚོད་ལ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་སོང་། དོན་ཀྱང་དེ་དག་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་མ་གོ་བར་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཟོ་སྡུ་ཁྲུགས་ཏེ; འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་བར་བའི་སྡུག་དོར་ཐོབ་ཀྱི་བྱ་བས་ཨ་དང་ཅན་པ་སྟེ; ཞིན་ཏུ་ངལ་བར་གྱུར་ཏོ།། དེའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ཡོད་དུ་མི་འོང་བའི་ལུས་ཟེ་ནད་ཞིག་དང་ཐར་ཀྱང་། དེ་དག་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་! དེ་དག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཟླ་བ་སློབ་མའི་མདོ་ལས—

"ཇི་ལྟར་བུ་མོ་གཞོན་ནུའི་རྨི་ལམ་ན། །
བུ་པོ་སྐྱེ་ཞིང་ཤི་བ་དེ་མཐོང་ན། །
སྐྱེ་ནས་དགའ་ཞིང་ཤི་ནས་མི་དགའ་ལྟར། །
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། ༦:༢༧།"

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པས། ཡིད་དུ་ནི་འོང་བའི་མཚན་མ་སོགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་སྣང་རུང་། དེ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་ཕྱི་མོ་ལྟར་རྫོབ་པ་འཁྲུལ་བའི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ལྟ་ཞིང་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་། དེ་དག་ལ་ཞེ་བ་ཐོག་དང་བྲེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ༑ ཞེས་པའོ།།

དེ་ལྟར་བདེ་ཞིང་བསྒོམས་ནས་ཞེ་བ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ནི༑ ཇི་སྐད་དུ་གཞུང་རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས—

"དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྤྲུལ་ལྟ་བུའི། །
དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཁྲོ་མི་འགྱུར"།། ༦:༣༠ །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་འདིར་འདོད་ཆགས་དང་; ཞེ་སྡང་སྤོང་བ་ལ་བདེན་མེད་དང་བདག་མེད་པའི་དོན་བསྒོམས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ? བདེན་མེད་སྒོམས་པས་ཆགས་སོགས་ཇི་ལྟར་སྤོང་ཞེ་ན? སྤོང་སྟེ! སྤོང་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་གཞུང་ནས་བཤད་དུ་ཡང་བཤད་ཟིན་ལ། སྙིང་པོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན་ཇི་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞལ་སྔ་ནས—

ལུས་ལ་ཁྲུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །
བདེ་ཚུག་ཀུན་ལ་གནས་ལྟར་ཏེ། །

དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར། །༦:༡༠།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ལུགས་འདིར་གཏི་མུག་ནི་མ་རིག་པ་སྟེ་བདེན་འཛིན་ལ་བཤད་པ་དང་། ཆགས་སོགས་ཀུན་འབྱུང་གི་འཇུག་རིམ་ནི་དང་པོར་མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་རྩོལ་མེད་ཡོད་བྱེད་དང་། དེ་ལས་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་པ་སྤྱུར་ལ་འཇུག་པ་ན་བུ་བ་བརྒྱ་བྱེད་པར་གསུང་བ་ལྟར་[1]ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་བཀག་པས་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

འདི་དག་ནི་མཉམ་བཞག་ཏུ་སྒོམ་ཐབས་བསྒོམ་པས། རྗེ་ཐོབ་ཀྱི་སྤྲོད་ལས་ཐམས་ཅད་མཉམ་བཞག་གི་ཉམས་དང་མ་བྲལ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་

1. བུ་བ་བཅུ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན—
ཀ) རྩ་བ་བརྟན་པར་བྱེད་དོ།།
ཁ) རྒྱུད་གནས་པར་བྱེད་དོ།
ག) ཞིང་དུ་སྦྱོར་པར་བྱེད་དོ།།
ང) རྒྱུ་མཐུན་པ་སྒྲུབ་པ་བྱེད་དོ།།
ཅ) ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།
ཆ) རང་གི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།།
ཇ) དམིགས་པ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པར་བྱེད་དོ།།
ཉ) རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་འདྲེན་པར་བྱེད་དོ།།
ཏ) དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལས་གཡོ་བར་བྱེད་དོ།།
ཐ) ཁམས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འཆིང་བའི་དོན་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་དོ།།
(མཛོད་གནས་ལྔ་པའི་༡༨་རྡེའུ། ཤོག ༠༧)

ངས; ལུས་སྣང་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཤེས་བའི་ཚུལ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་… ཡིན་ལ། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཚུལ་འདི་འབད་རྩོལ་ལ་གསར་དུ་མི་… དགོས་པར་ངང་གིས་འོང་བར་བཤད་དོ།། ༢༨ །།

གསུམ་པ་སྨོན་སོགས་ཟང་ཟིང་གི་བསླབ་བྱ་ལ་སྦྱོང་ཚུལ་ལ—

སྤྱིར་བྱང་སེམས་ཀྱིས་བསླབ་པར་མི་བྱ་བའི་ཆོས་མེད་ཅིང་། བསླབ་བྱའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་། མདོར་བསྡུས་ན; དེ་ལ་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་དང་། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་གཉིས་ལས། སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་དང་པོ་སྦྱིན་པའི་ཟང་ཟིང་ལ་སློབ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་ལུས་ཀྱང་བཏང་དགོས་ན། །
ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་(རྟེ)སྨོས་ཅི་དགོས། །
དེ་ཕྱིར་ལན་དང་རྣམ་སྨིན་མི་རེ་བའི། །
སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༩ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་མར་གྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཐོབ་པར་འདོད་པས; རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པའི་སེམས་དཔའ་དེས; རང་གི་ཐོབ་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོན་དུ; ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ད་བར་གཅེས་པར་འཛིན་ཅིང་བསྲུངས་པའི་རྟེན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ལུས་འདི་ཡང; གཞན་ལ་ཕན་ན་དང་ང་བ་མེད་པར་སྦྱིན་པར་གཏོང་དགོས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གསེར་དངུལ་…

ཟམ་ཐོར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རང་། ས་ཞིང་མཐའ་ཁྲང་ལྦ་སོགས་པའི་འགྱུར་བ་རྣམས་གཏོང་བ་སྐྱོར་ཅི་དགོས། དེ་ཕྱིར་ཐེ་འདི་དེ་ཕན་ཡོན་དང་། དམ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་རྩིས་ཤིང་། སྤྱི་ཚོར་རྣམ་སྒྲ་ཡོད་དུ་འོང་བའི་འཕྲུལ་ཆ་སོགས་ལ་ཐེ་བའི་སྤྱོད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་སྒལ་ཚུགས་གཉིས་ཀར་སེམས་ཅན་རང་འཁྲུལ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དང་ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཇོད་བར་སྦྱིན་ཕྱུལ་ཕན་དམིགས་ཕྱུལ་དེ་ལ་ཐུགས་སྐྱིང་རྗེ་དག་གིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པ་གཏོང་བའི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་པ་སློབ་པའི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངའོ།

དེ་ལ་འདིར་དངོས་སུ་ཟས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་ཉིད་བཤད་མོད། ཐུང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་རྗེ་སྟོད་སོགས་ར་རང་གི་དུས་ན། ལུས་ཀྱི་དགེ་ཚ་སོགས་ཀུང་སྦྱིན་པར་གཏོང་དགོས་པར་གསུངས་བས། དེ་རྟར་གཏོང་དགོས་ལ། དེ་ནི་དུས་གཟུར་གྱི་དགེ་ཚ་རྣམས་ཅད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཕྲུགས་ཅན་ཀྱི་སྐར་ཕྲུགས་ཀྱི་ཕན་བདེའི་དོན་དུ་གཏོང་བ་སྟེ། བསྔོ་བར་བྱེད་པའོ།

དེ་ཡང་རྒྱུ་ནོར་སོགས་ནི་དངོས་སུ་སྦྱིན་རྫས་དང་། དགེ་ཚ་སོགས་ནི་འབྲས་བུའི་ཚུལ་དུ་ཐོབ་ཏུ་བསྔོ་བ་ཡིན་ལ། སྦྱིན་བྱ་དེ་དག་ར་ཆགས་སེམས་སོགས་མེད་པའི་སྒོ་ནས་གཏོང་འདོད་ཀྱི་སེམས་པ་དཀོར་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱིན་པའི་ངོ་བ་དང་འབྲེར་བས, དེ་དག་ལ་ཡང་ 'སྦྱིན་བ' ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་ལས; ཕར་ཕྱིན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གཏོང་སེམས་ལ་འཛོག་པར་གསལ་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་ནས—

"འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་འདྲས་བཅས་ཏེ། །
རྒྱུ་བོ་ཀུན་ལ་བཏང་སེམས་ཀྱིས། །

སྦྱིན་བའི་པ་རོལ་ཕྱིན་གསུངས་ཏེ། །
དེ་ལྟས་དེ་ནི་སེམས་ཉིད་དོ།།"[1] །།

ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་—

"གཏོང་བ་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན།།"[2] །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དེ་ཡང་—

"ཇི་ལྟར་བྱིན་ཅིག་ཅེས་སྒྲ་ཐོས་བསམས་ལ། །
རྒྱལ་སྲས་བདེ་འབྱུང་དེ་ལྟར་ཐུབ་ཉམས་ལ།།"[3] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགའ་དད་སྤྲོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གཏོང་སེམས་ལ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པས; ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བློ་སྦྱོང་བར་བྱའི། འཇིགས་ཚངས་སེར་གསུམ་སྟེ་ཟད་དོགས་ཀྱིས་འཇིགས་པ; གཅིག་འཛིན་གྱིས་ཚངས་སེམས; དམ་འཛིན་གྱིས་སེར་སྣ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་གཏོང་སེམས་སོགས་དང་། ཁ་འདོད་གྲགས་འདོད་སོགས་ཀྱིས་གཏོང་བ་ནི་སྦྱིན་པ་དང་། དགེ་བའི་རྒྱུ་བ་ཙམ་ཡིན་ན་ཡང; སྦྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་དུ་འགྲོ་བར་མི་སེམས་སོ།། "སྦྱིན་པ" ཞེས་པའི་སྒྲ… འདི་ལ; དགའ་བ་དང; དད་པ་དང; སྤྲོ་བ་དང; ངེས་འབྱུང་སོགས་དང… རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་དོན; སྒྲའི་ཚིགས་དང་རྒྱན་ཕྱོགས་ནས་ཀ་སྤྲོ་ཡོད་པར་བཞི་བཀྲ་བའི་སྒྲ་འགྲེལ་དུ་བཤད་ཀྱང; འདིར་མང་བས་འཇིགས་ཏེ་མ་བྲིས་སོ།། ༣༠ །།

---

1. སྤྱོད་འཇུག། ༥:༡༠
2. འཇུག་པ; ༦: ༡༠༦
3. དེ་ཉིད། ༧: ༡༤

གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱིན་པ་ལ—

ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པར་རང་དོན་མི་འགྲུབ་ན། །
གཞན་དོན་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་གད་མོའི་གནས། །
དེ་ཕྱིར་སྲིད་པའི་འདུན་པ་མེད་པ་ཡི། །
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་སྤོང་བའི་བསླབ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་བའི་བསླབ་ཁྲིམས་ནི; ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདུང་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས—

"ཚུལ་ཁྲིམས་གདུང་མེད་མཚན་ཉིད་བཟོད།།"[1] །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ནི་བསླབ་བྱ་གཞན་ཀུན་གྱི་གཞི་དང་རྟེན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་; ངེས་པར་ལེགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་བདེ་འགྲོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས—

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེ་དང་། །
རང་བྱང་ཆུབ་པ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་དང་། །

1. འཇུག་པ་དེ་ཉིད།། ༦: ༣༠༦

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། །
མངོན་མཐོ་དེ་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །[1] ཿ ༎

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་མེ་ན་ནི་རང་དོན་མངོན་མཐོ་འི་རྟེན་ཙམ་ཡང་མི་ཐོབ་ཅིང་; ལྷ་མིའི་བདེ་འབྲས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྐལ་བ་ཡང་མི་ཐོབ་ན; ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་གི་ས་སྒྲུབ་འདོད་པ་དང་ཐོབ……འདོད་ན; རྒྱལ་དང་རྒྱལ་སྲས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གད་མོ་སྟེ་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྲིད་པ་སྟེ་འཁོར་བའི་བདེ་འབྲས་གང་ལ་ཡང་ཡིད་སྨོན་དང་། འདུན་པ་མེད་པའི་བློ་ནས་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་རོག་པ་སྡོམ་པའི་ཚུལ……ཁྲིམས་རྣམས་མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟར་བསྲུང་བ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སློབ་པའི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ། །

འདིར་ཚིག་ཟིན་ལ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམ་གཙོ་བོར་བསྟན་ཀྱང་། དགེ་བ་ཆོས་སྡུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་དོན་གྱིས་བསྟན་པས; དེ་དག་ལ་ཡང་སྐབས་འདིར་བློ་སྦྱོང་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འདི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་

---

1. དཔེ་ཀ། ༣:༨

རང་རྒྱུད་ལ་ན་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་གཞི་རྟེན་དང་ཉིང་ས་ཉེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས—

"ཁྲིམས་ནི་རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུའི་ས་བཞིན་དུ། །
ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལགས་པར་གསུངས[1]"།། །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ལ་སེམས་སུ་འདོད་པ་དང་། གཞུང་ཅན་དུ་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ལས། སྐབས་འདིར་སེམས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས—ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཞེ་ན? གཞན་ལ་གནོད་པ་སྤོང་བའི་སེམས་སོ།།" ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"སྤོང་བའི་སེམས་ནི་ཐོབ་པ་ལས། །
ཚུལ་ཁྲིམས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་བཤད།།"[2] །།

ཅེས་སྤོང་སེམས་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་གནས་ཐོབ་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ།། གཞུང་ཅན་དུ་བཞེད་པ་ནི་ཀླུ་བའི་ཕྱོགས་ལེན་པར་རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེས་བཞེད་དོ།

འདིར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱེད་པར་ནི་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར–འཆལ་བ་ངའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྤང་གོས་པས; མ་ཞུགས་པ་དང་།

---

1. བརྟེན་རྩེ། ༡ 2. སྤྱོད་འཇུག ༥:༡༡

དེའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པས་མ་གོས་པས་སྲིད་ཀྱི་དམའ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་མི་རྟག་པ་དང་། འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྒོམ་པ་ལ་…… སོགས་པ་ལ་བརྟེན་པས་མ་འདྲེས་པ་དང་། ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་བསམ་པས་མ་ཟིན་པས་མ་སྒྲིབས་པའོ། །ཉེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོན་མང་པ་ཟེ་ཟིན་མདའ་བས་མཛོད་པའི་བཞིས་སྦྲང་འགྲེལ་བར་བཤད་པ་རྫོང་ངོ།། ༢༨ ॥

གསུམ་པ་བཟོད་པའི་ངང་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་ལ—

དགེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་འདོད་པའི་རྒྱལ་སྲས་ལ། །
གནོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་རིན་ཆེན་གཏེར་དང་མཚུངས།།
དེ་ཕྱིར་ཀུན་ལ་ཞེ་འགྲས་མེད་པ་ཡི། །
བཟོད་པ་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༩ ॥

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དགེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ནི། མངོན་པར་མཐོ་བ་ལྷ་མི་ལ་སོགས་པའི… བའི་འབྲས་དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་དང་། ངེས་པར་ལེགས་པ་ས་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་འདོད་ཅིང་། བཟོད་བཞི་ཉམས་ལེན་ལ་གནས་པའི་རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ། དགྲ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་ནང་གི་གནོད་བྱེད་ཟེ་འདྲ་ཞིག་དང་ཟེད་ཐང་། རྙེད་པར་དཀའ་བའི་ནོར་བུ་ཆེའི་གཏེར་སྤད་པ་དང་མཚུངས་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས—.

"དེ་བས་ངལ་བས་མ་བསྒྲུབས་པའི། །
ཁྱིམ་དུ་གཏེར་ནི་བྱུང་བ་ལྟར། །

བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་གྲོགས་གྱུར་པ། །
བདག་གིས་དགྲ་ལ་དགའ་བར་བྱ། །"༣:༡༢༧།།

ཞེས་དང་།

"དེ་བས་རབ་ཏུ་སྡང་སེམས་ལ། །
བརྟེན་ནས་བཟོད་པ་སྐྱེ་བས་ན། །
དེ་ཉིད་བཟོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས། །
དམ་པའི་ཆོས་བཞིན་མཆོད་པར་འོས།།"༣:༡༡༡ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཟོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་བློ་སྦྱོང་བར་བྱ་སྟེ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་མཚོན་མ་ཟི་འདྲ་ཞིག་དང་སྣོད་རྫང། འཁྲུལ་སྣང་ཙམ་དང་། དེའི་འབྲེལ་བསྒྲུབ་ཞེད་པའི་ཚུལ་ལ་བསམ་སྟེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱིས་གནས་པ་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་ཞེ་སྡང་ཞིང་། དེ་ལ་ཞེ་འགྲས་མེད་པ་དང་། ངེས་བྱས་པའི་གནོད་པ་གང་ཡིན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བཟོད་པའི་རྒྱུ་ན་དུ་ལྟ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་བཞིན་དུ་གུས་བས་མཆོད་ཅིང་དང་དུ་ལེན་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པར་ཞེས་པར་བྱའོ། ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་ཐོབ་ན། བཟོད་པ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཐུས། མ་ཐོབ་ན་དགྲ་དང་། གནོད་བྱེད་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་བཟོད་པ་བསྒོམ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མདོ་དང་། སྤྱོད་འཇུག་སོགས་ལ་གསུངས་པ་རྣམས་པ་བློ་སྦྱོང་བའི་སྒོ་ནས་བསྒོམ་དགོས་སོ།། ༣༠ །།

བཞི་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་ནི—

རང་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་ཉན་རང་ཡང་། །
མགོ་ལ་མེ་འཇོར་བཟློག་ལྟར་བརྩོན་མཐོང་ན། །
འགྲོ་ཀུན་དོན་དུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི། །
བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ལ་རང་དོན་འབའ་ཞིག་སྟེ; རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཐར་བ་ཐོབ་བྱེད་··ཀྱི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང; དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ངེས་འབྱུང་གི་སེམས···ལམ་གྱི་སྐྱོག་ཏུ་བཙུང་སྟེ་ལམ་ལ་སློབ་པའི་གང་ཟག་ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་། ལམ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་སྐྲ་ལོའི་མགོ་ལ་མེ་འཇོར་བ་དང་། མི་སྡར་ཚའི་ནང་དུ་སྦྲུལ་འཁོང་བ་ལྟར; སྡིག་སྡོང་དགེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་སྐད་··ཅིག་ཀྱང་གཡེལ་བ་མེད་པར་ཤིན་དུ་སྦྱར་བའི་བརྩོན་པས་འཇུག་ཅིང་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཐབས་ལམ་རྣམས་ལ་རྟག་སྦྱོར་དང་གུས་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་ལ། དོན་ཉི་ཚེ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བརྩོན་པ་སྐྱེད་ལ་ཤུགས་དྲག་རྒྱུན་རིང་རྩོམ་པར་མཐོང་··ན། ཤིན་ཏུ་དོན་ཆེ་བ་མཁའ་ཁྱབ་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ; འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་མྱུར་དུ་ཐུང་བ་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་བྱང་ཆུབ···སེམས་དཔའ; བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས; དེ་ལྟ་བུའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་སྨོས་ཅི་དགོས། དེ་བས་ན; ཕྱི་རབས་ཀྱི་ལེ···

ཕོ་དང་། སྒྱིད་ལུག་པ་དང༌། ཞུམ་པ་དང༌། ཐ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པ་ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པའི་འགལ་རྐྱེན་མཐའ་དག་སྤངས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང༌། བརྟན་པའི་གོ་ཆ་དེ་གོ་བགོས་ཏེ་སྟོབས་ཀྱིས་གང་གིས་ཀྱང་མི་སློ་བའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་དགོས། དེ་ཡང་སྤྱིར་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སྤྲོ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"བརྩོན་གང་དགེ་ལ་སྤྲོ་བའོ། །" ༧:༢ ||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་དང་ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རླབས་པོ་ཆེ་ལ་སེམས་སྤྲོ་བ་དང་། འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྱུར་བའི་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་དང་བའི་སྤྲོ་བ་ཉིད་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བརྩོན་འགྲུས་ནི་སྒྱུར་བ་དང༌། རྟག་སྦྱོར་གུས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ཏེ་རྩོམ་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ།

དེ་ལྟ་བུའི་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང༌། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ—

ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བརྩོན་འགྲུས་རྗེས་འགྲོ་ཞིང་། །
བསོད་ནམས་བློ་གྲོས་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ[1] ||༨:༡||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༠ ||

1. དཔྱད་ཅ༠ །

ལྟ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་ལ—

ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །
ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས།།
གཟུགས་མེད་བཞི་ལས་ཡང་དག་འདས་པ་ཡི།།
བསམ་གཏན་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༧ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

སེམས་ཅན་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ; མ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་མ་སྤངས་པར; ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྒོམ་ཙེ; ཐར་པ་ཙམ་ཡང་ཐོབ་མི་སྲིད་ཅིང་། མ་རིག་པ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་གཙོ་བོ་ནི; ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟེ; སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་…ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན་པ་དང་། དེས་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་ལུས་སེམས…ཤིན་སྦྱང་གིས་ཟིན་པའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཉོན་མོངས་ཏེ; མ་རིག་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་མི་ནུས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པའི་ཞལ་ནས—

"རྩེ་གཅིག་བསམ་གཏན་ཙམ་ལས་འཁོར་བ་ཡི། །
རྩ་བ་གཅོད་པའི་ནུས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། །
ཞི་གནས་ལམ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །
ཇི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་མི་ལྡོག་པས"[1] ।। ।।

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

---

1. ལམ་རིམ་ཉམས་མགུར། ༣༥

དེ་ནས་རྗེ་ཉི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་དང་རབ་ཏུ་བརྟན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས; འཁོར་བའི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་ནས། ཞི་གནས་ཟུང་ཚེ་ར་འཇུག་རྗེན་པའི་ལམ་དུ་གྱུར་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་སྟེ—ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་; རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་; ཅི་ཡང་མེད་པ་དང་; འདུ་ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དམ་སྲིད་རྩེ་སྟེ; བཞི་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་བསམ་གཏན་དེ; ཆོས་ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་མཐར; སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བྲལ་ཅན་དང་བྲལ་བའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན; འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་སྐོར་བ་ནི; བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པའི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།། དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཞལ་ནས—

"བྱིང་རྒོད་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་སྐྱོན་སྤངས་ནས། །
ཆོས་ཀུན་བདེན་པས་སྟོང་པའི་གནས་ལུགས་ལ། །
རྩེ་གཅིག་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས།།
བསམ་གཏན་ཕར་ཕྱིན་"[1]། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འདིར "ཞི་གནས་རབ་ཏུ་བརྟན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས"། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱང་ལུས་ཕྲོགས་མེད་བཟང་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོར་འཇུག་འགྲེལ་བར—

1. ལྷ་མཆོད།

“སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཞི་གནས་དང…… རབ་ཏུ་ལྡན་པ་སྟེ; དེས་བསྐྱེད་པའམ་དེ་དང་རྗེང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།”[1]

ཞེས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ…… འཛིན་ལ་འདིར་བསྟན་ཞི་གནས་སུ་བཤད་ལ། རྒྱལ་ཚབ་ཆོས་རྗེ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱི་སྒྲོན་འགྲེལ་དུ་གོང་གི་ཚིགས་བཅད་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན—

“དགེ་བའི་དམིགས་པ་གང་ལ་རྩེ་གཅིག་པ་གོམས་པར་བྱས…… པས; བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ཏེ; ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་འདྲེན་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་རྟ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།”[2]

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་འདིར་བསྟན་ཞི་གནས་དེ་སྔོར་བཤད་གི་ཞི་གནས་ལ་བཤད་འདུག་ཀྱང་། འདིར་ལྡན་བྱའི་ཞི་གནས་དེ་ལྷག་མཐོང་ལས་རྣམ་གཉིས་དུ་ཕྱུར་པ; མི་སྡུག་པ་དང་། ཟད་པར་རྩེ་ལ་མཐོན་ལ་སོགས་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ནི་མ…… ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ལྷག་མཐོང་གི་རྒྱུ་ཙམ་བྱེད་ཀྱང; དེ་དག་དེའི་ངོ་མཚན་ཉིད་པར་མི་འོང་བས་སོ། །དེས་ན་འདིར—ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་དོན་ནི; ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་གྱི; དེ་མཚན་གཞིར……

---

1. རྒྱབ་ཟབ་སྒྲོན་དཔེ། ༢༥༥
2. རྒྱབ་ཙབ་སྒྲོན་དཔེ། ༡༦༡

རྟེན་པའི་དོན་དུ་མི་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པས; དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་ཆ་ནས་ལྷག་མཐོང་དང་། གནས་ཆ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚངས་པས; "ཞི་ལྷག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ"ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཏེ' ཇི་སྐད་དུ—

"ཡང་དག་གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །
སེམས་ལ་སེམས་ཉིད་འཛོག་ཕྱིར་དང་། །
ཆོས་རབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། །
ཞི་གནས་དང་ནི་ལྷག་མཐོང་ཡིན།"[1] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལས་རྒྱུད་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་ཐོག་མར་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བྱིངས་རྒོད་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཐོབ་དགོས་པས། སྤྱིར་ལྷག་མཐོང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཞི་གནས་ལ; ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་སོད།།དོན་ཀྱང་འདིར་ནི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་ལ་ཉེར་བཞེད་སྣང་ངོ།།

དགེ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་པ་ལ—

ཤེས་རབ་མེད་ན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་ཡིས། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པས། །

---

1 རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོན་འགྲེལ་ ད; ཚུགས་པཙད་འདི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་བཤད་ཀུན་; འདི་མདོ་རྒྱན་ཏུ་མི་གདའ། སྒྲོན་༡༩༤ ༢༥༥

ཐབས་དང་ལྡན་ཞིང་འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པའི།།
ཤེས་རབ་སྐོར་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༢ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེ་ལ་ཤེས་རབ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་རྒྱུ་ལས་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་འདིར་བསྟན་ཤེས་རབ་ནི; འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུ་སྨོན་པ་མེད་པ་དང་། ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ; རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ; སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞིང་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ; དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྤྲོ་ལ་རྩལ་བའི་ཞི་སྒོ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལམ་དུ་བཤད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པ་མེད་ན; སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔའི་ཚོགས་ཇི་སྙེད་རྣམས; ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་འབྲས་ཤིག་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྨིན་ནུས་ཀྱང་། ལམ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་རྫོགས་པ་དེ; ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ས་གོ་འཕང་མཆོག་གི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བགྲོད་མི་ནུས་ཏེ; ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས—

"དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །
ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །

(དེ་བཞིན) ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ལྟ་རོལ་ཅན་ཟླ་ནི། །

དམིགས་བུ་མེད་བས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ནུས་མ་ཡིན[1]།། ༧:༧ །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཤེ་རབ་མེད་ན་སྦྱིན་སོགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་འགྲོད་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། སྦྱིན་སོགས་ཐབས་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སར་བགྲོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པའི་ཐབས; སྦྱིན་སོགས་ནི་ཀུན་འབྱུང་རང་དགའ་བ་སྟེ; འཁོར་བའི་རྒྱུ་དང་། སྲིད་པའི་འཆིང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཡིན་ལ། ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱིང་རྗེ་དང; སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་གྲོགས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་ཞི་མཐར་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་འཆིང་བར་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པ་ལས—

"ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་དང་། ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་འཆིང་བའོ།"[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བགྲོད་པ་ལ་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པར་འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།[3] དེ་ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལ་བྲལ་གྱིས་རྫོགས་བྱང་ལ་རེག་མི་ནུས་ཤིང་། མཐའ་གཉིས་ལས་གྲོལ་བའི་ས་ཐོབ་མི་སྲིད་པ་དེ་

---

1. མདོ་སྡུད་པ། ༧:༧
2. ཇོ་མེད་གྲགས་མདོ; ཇེ་རགས་མོ། ཤོག ༢༠༧ །
3. ཐེ༥ བཅུ་—དགོན་རྩེགས༠ ཆ། ཤོག ༢༢༠ །

བས་ན; ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་དང་ལྡན་ཞིང༌ འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ; ཡིན་ལུགས་སུ་ངག་ཆོད་པའི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པས་འཇུག་པ་དང་། སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི: རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པའི་ལག་ལེན་གྱི་གནད་དབ་བ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།། ༢༢ །།

འདི་དག་གིས་ནི; སེམས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱལ་པའི་བསླབ་བྱ་ལ་ཇི་ལྟར་སློབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ་འི་ཞལ་ནས—

རེ་བ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། །
ཡང་སྲིད་མི་འདོད་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །
ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། །
ཡོན་ཏན་ཀུན་འབྱུང་བརྩོན་འགྲུས་དང་།། ༡༦:༡༨ །།
དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མིན། །
ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ནི། །
ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ལ། །
བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་སྦྱོར[1]།། ༡༦:༡༩ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་དགག་པའི་བསླབ་བྱ་སྤོང་བ་ལ; ག་འཕར་གསལ་ཆེགས་བཅད་བཞི་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་དགག་པ་ནི; སྤོང་བའི་མི་མཐུན

1. མདོ་སྡེ་རྒྱན། གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་རྣམ་བཞད་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀུང་ཁུངས་མདོ་རྒྱན་གྱི་གཞུང་ལྡོ་བ་འདྲེན་པ་རྒྱས་པ་གོ།།

ཕྱོགས་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་སྒོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་སི་འཛུགས་པར་བསྐྱང་ཉིང་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། གསུང་རབ་ལས་ཚུལ་དེ་དག་ཤིན་ཏུ་ཐུས་པར་སྦྱང་མོད; འདིར་ནི་དེ་དག་སྙིང་པོར་བཏུས་ཏེ་དོན་ཚན་བཞིར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོ་རང་གི་འཁྲུལ་བ་ལ་བརྟག་སྟེ་སྤོང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

རང་གི་འཁྲུལ་བ་རང་གིས་མ་བརྟགས་ན། །
ཆོས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་བྱེད་སྲིད་པས། །
དེ་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་རང་གི་འཁྲུལ་པ་ལ། །
བརྟགས་ནས་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ༣༣ ། །

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རང་རེ་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ཏེ; ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་སློབ་ཚུལ་དུ་ཐོས་ཀྱང་། ངས་ཀྱི… གོམས་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་ངོ་མ་ཤེས་ན; ཆོས་མིན་ཆོས་སུ་འཁྲུལ; ཀྱིན་ངན་གྱི་མཐུན་བསྐུས་ཏེ་ ཆོས་པ་ཆོས་མགོ་ནི་ཟོག། དེས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲུལ་བ་ངོ་ཤེས་པར་ངས་ཏེ; དེ་སྤང་བར་ལས་རྣམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཛུག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ར་ཡིན དེ་ཡ་འདིར་འཁྲུལ་བ་ནི; བདེ་མིན་བདེ་བར་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཚ་བའི་རྣམ་རྟོག་བཞི་དང་། དེའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་རྟོག་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ལ་དེ་དག་རྒྱས་བསྐྱེད་པས་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་བར… ངེས་ཏེ། སྣང་དོར་གྱི་གནས་ལ་རྨོངས་ཤིང་། ཆོས་མིན་ཆོས་སུ་འཁྲུལ་ནས་སྒོ་གསུམ་ཆོས་མིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་བཅས་ཏེ། ཆོས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་བྱེད་དུ་འོང་སྟེ།   དེ་ཡང་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟ་བ

ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་འཛིན་དང་; རི་དྭགས་ཀྱི་དགོང་བོས་བསྐྲུས་ཤིང་། རྒྱན···
སྐོངས་དང་; རྣམ་རྟོག་གི་བདུད་ཀྱིས་ཟིན་ཏེ; ཆོས་སྐུ་མ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ!
ཟེ་སྐད་དུ་སློད་དབོན་སངས་རྒྱས་གཉིས་བ་བཏགའི་ཞར་ནས—

"ཀྲྀའི་བདུད་ཕྱོགས་འཛིན་ཡིན་པས; ཕྱོགས་འཛིན་གྱི་མཐུད་འཁྲོལ (=ཁྲོལ)། སྐོམ་པའི་བདུད་སེམས་འཛིན་དང་བྲོ་སྐོམ་ཡིན་པས; རིག་པ་གསལ་སྟོང་ངང་ལ་སྐྱོང་། སྒྲོད་པའི་བདུད་ཚུལ་འཆོས་ཡིན་པས་ ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཞགོ་སྐོམ་གྱིས། འབྲས་བུའི་བདུད་རི་དྭགས་ཡིན་པས; གདོད་ཀྱབ་ཀྱི་རི་དྭགས་སྤྱོང་ལ་སངས་རྒྱས་སེམས་སུ་རྟོགས་པར་གྱིས། དཀར་ཕྱབ་ཀྱི་བདུད་འདོད་པ་ཡིན་པས; འགྲོ་དོན་སྙིང་རྗེ་གྱིས།།"[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; རྣམ་རྟོག་བདུད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ···
ཤེས་དགོས། གཞན་ཡང; བཀའ་གདམས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ནས···
བཏུས་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ—

"བདུད་ནི་གཉིས་ཏེ་མི་ཞིན་ནམ་ཏོག། །
རི་དྭགས་སྤྲངས་ཤིང་རི་ལྟར་མི་གཡོ། །
རི་ལ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ཞི་འབྱུང་། །
རྟོག་ལ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་སྤྱན་འདྲེན[2]། །"

ཞེས་དང་། འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང—

"སྤྱིར་བདུད་ལ་མི་མ་ཡིན་པའི་བདུད་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་བདུད་གཉིས་ཡོད། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་མ་ཡིན་པའི་བདུད་འཛུགས།།

1. ཐོབ་དགོན་བཅུ་བཞི་ཀྱང་།
2. བཀའ་གདམས་མན་ངག་རིན་ཆེན་སྤུངས་པ; ཤོག 22r, ཟླ་ཆེན་དཔར།

མཐོ་རིམ་དང་ཐུར་བའི་བར་དུ་གཅོད་བས་ན"བཅད"ཟེ་བ"གཅོད་བྱེད"ཟེ་བ་ཡིན་གསུངས།།"[1]

ཞེས་སོགས་རྒྱས་ཆེར་གསུངས་ཤིང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་རྣམ་གཡེང་གི་རྣམ་རྟོག་བདུད་དུ་འགྲོ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་འཁྲུལ་བ་འགོག་པའི་ཐབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ…རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། རྒྱུན་དུ་རང་གི་སྒོ་གསུམ་གྱི་འཁྲུལ་བ་ལ་དྲན་ཤེས་ཡ་མ་བྲལ་བར་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་བདག་དཔྱད་བྱེད་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་ངོ་ཤེས་ན་ཕྲལ་དུ་གཉེན་པོ་དང་སྦྲད་དེ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད། །དེ་ཡང་མདོར་ན། འབྲོམ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་ནས—

"རང་མཚང་རང་གིས་ཐུས་དང་མཁས་པ་ཡིན[2]།།"

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༧ །།

གཉིས་པ་བྱང་སེམས་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མི་སྨྲ་བར་འདོམས་པ་ལ—

ཉོན་མོངས་དབང་གིས་རྒྱལ་སྲས་གཞན་དག་གི །
ཉེས་པ་སྨྲོས་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་བས། །
ཐེག་པ་ཆེ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི། །
ཉེས་པ་མི་སྨྲ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

1. [illegible] ཤོག 22r, [illegible]

2. འབྲོམ་གྱི་[illegible]།

དས་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་ལ་རབ་འབྱུང་བ་སྟེར; གཞན་ངན་གྱི་བསམ་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱེད་པའི་བསམ་བློ་ཡོད་པར;·· ཕྲག་དོག་དང་; འགྲན་སེམས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་བློ་སྐྱེ; སེམས་ཉོན···· མོངས་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་དང་། རང་དང་རྟ་སྤྱོད་ནི་མཐུན་པ་ཅན་རྒྱ་མཚོན་དུ་བྱས་ཏེ; རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་གྱི་མི་མཐུན·· པའི་ལྟ་སྤྱོད་དང་། སྤྱོད་པ་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་བསླང་ན། བདག་ཉིད་ཀྱི་རྡུལ་ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་པས་སྐྲག་སྟེ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཞིང་དགའ་བ་ལ་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པས; ཤིན་ཏུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་ཕྲད་དུ་འོང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

"གང་ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྲས་སྦྱིན་བདག་ལ། །
གལ་ཏེ་ངན་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་དེ། །
ངན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གྲངས་བཞིན་བསྐལ་པར་ནི། །
དམྱལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་ཐུབ་པས་གསུངས"། །

ཞེས་གསུངས་སོ།

ཐུབ་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟར། རབ་ཏུ་ཞི་བ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཆོ་འཕྲུལ་གྱི་མདོ་ལས—

"འཇམ་དཔལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་·· ལ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་བརྙས་པའི་སེམས་སྐྱེད་པ་དེ་སྲིད་དུ;··

1 སྤྱོད་༡༨༧ ༡:༢༠

དེས་བདག་བསྐལ་བར་བསྒྲལ་བར་ནུས་པར་བྱའོ། ཞེས་གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱའོ།།"[1]

ཞེས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དད་པའི་སྟོབས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།[2]

དེས་ན་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདི… ལམ་ལ་ཞུགས་པ་འདི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས; རྒྱལ་སྲས་གཞན་དག་གི་ཉེས་པ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མི་བརྗོད་ཅིང་། སྨྲ་བར་མི་བྱ་བར་མ་ཟད་གཞན་སྐྱོན་ལ་ནམ་ཡང་མི་བལྟ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས—

"གཞན་གྱི་སྐྱོན་ལ་མི་བརྟག་ཅིང་། །
གཞན་གྱིས་བྱ་དང་མ་བྱས་མིན།།"[3] །

ཞེས་དང་། འབྲོམ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས་ཀྱང—

"གཞན་མཚང་རྗོད་ལ་ཞོག་དང་དགེ་བ་ཡིན།།"

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དང་; ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ; རྒྱལ་སྲས་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མ་བརྗོད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་དཔའ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་གནད་ཆེ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་ཞལ་ནས—

1. མདོ………………།
2. མདོ……… །
3. མདོ………………།
4 འབྲོམ་གཏམ…… ……།

"སྐྱེས་བུ་དམ་པ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་ཤིང་། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ལ་སྨོད་པ་ནི་ངན་འགྲོ་མི་བཟད་པའི་རྒྱ་ཕྲུལ་དུ་ཕྱིན་པར་མདོ་རྒྱུད་ཀུན་ནས་གསུངས་པས; ཐལ་བས་གཡོགས་པའི་མེ་དོང་བཞིན་དུ་གནས་འདི་ལ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་བག་དང་ལྡན་པར་བྱའོ"[1]།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།། ༢༨ །།

གསུམ་པ་སྦྱིན་བདག་དང་མཛའ་བཤེས་སོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ནི—

རྙེད་བཀུར་དབང་གིས་ཡོན་ཏན་ཆོད་འགྱུར་ཞིང་། །
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་བས། །
མཛའ་བཤེའི་ཁྱིམ་དང་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་རྣམས་ལ། །
ཆགས་པ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༩ །།

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཟས་གོ་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་བསོད་སྙོམས་ཀྱི་རྙེད་པ་དང་། ལེགས་སོ་དང; ཕྱག་དང; བསྟོད་བསྔགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཞབས་ཏོག་དང་བཀུར་སྟི་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཞེན་པ་དང; དེའི་དབང་གིས་ཆོས་པ་དང་། སློབ་པ་པོ་རྣམས་ངང་ཡོན་ཏན་ཆོད་པ་དང་། ཞེ་ཁོན་གྱིས་རྒྱུད་དཀྲུགས་ཏེ; ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ལྟ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས། རིགས་ལྡན་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་གཉེན་ཏེ་འབྲེལ་བ་དང་། ཆོས་དང; ནོར་དང; བྱ་བ་གཞན་

1. ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་རྣམ་བཤད་ནང་བསམ་གཏན་བཅུད། སྒྲ༠ ༢༡, ཤོ༠ ༡༥༠༨།

དང་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་བྱུར་དུ་ངོ་ཤེས་ཤིང་མཛའ་འབྲེལ་དུ་གྱུར་བའི་མཛའ་བཤེས་དང་། བསོད་སྙོམས་པ་སོགས་པ་སྦྱིན་པའི་སྦྱིན་བདག་གི་ཁྱིམ་ལ་དགའ་ཞིང་ཆགས་པ་ནི་ཆོས་བྱེད་པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་མཛེས་ཤིང་མི་འོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཛའ་བཤེས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་པ་དང་། སྦྱིན་བདག་སོགས་ཀྱི་གནས་དང་ཁྱིམ་ལ་ཆགས་ཞེན་སྤོང་བ་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

བདག་ནི་གྲོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ། །
རྙེད་དང་བཀུར་སྟིས་འཆིང་མི་དགོས།། ༦:༡༠༠ ||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༤ ||

བཞི་པ་ཅག་རྩེན་སྤོང་བར་སྟོན་པ་ལ—

རྩེད་མོ་དེ་ཙམ་གྱིས་གཞན་སེམས་འཁྲུག་འགྱུར་ཞིང་།།
རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཉམས་འགྱུར་བས། །
དེ་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི། །
ཅག་རྩེན་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༥ ||

ཞེས་གསུངས་དེ།

སྤྱིར་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤོང་དགོས་ཀྱང་། དམིགས་གསལ་འདིར་ཅག་རྩེན་སྤོང་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། ཉེས་པ་འདི་ལས་དང་པོ་བ་ལ་འབྱུང་ཉེ་ཞིང་། གཞན་ལ་གནོད་ཚབས་ཆེ་བ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་མཛེས་པ་དང་།

གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་དཀའ་ཀྱིན་དུ་འགྲོ་ཚབས་ཆེ་བས; དེ་ལྟར་གསུངས་པར་སྣང་ལ། དེ་ཡང་ཚིག་རྩུབ་མཚོན་ཆ་མེད་ཡང་མི་སྙིང་དུམ་བུར་གཏུབ་ཅེས་པ་ལྟར; རྩུབ་མོ་འདི་ཚིག་སྐྱ་བས་གཞན་སེམས་འཁྲུག་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཉིད་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་བཟོད་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཁོང་ཁྲོ་རུ་ཕྱིར་ལས་ངན་ཚབས་ཆེན་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས; གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཚིག་རྩུབ་མོ་སྨྲ་བ་ནི་རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ར་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཇོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་ཞལ་ནས—

"གཞན་གྱི་སྙིང་ལ་མི་ཕབ་པའི། །
ཚིག་དེ་མཁས་པས་རིང་དུ་སྤང་"[1]། །

ཞེས་དང་། དགེ་བཤེས་ཁ་རག་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་—

"ཚིག་རྩུབ་དུག་མདའ་ཆ་འཕེན་པར། །
རྒྱུ་ངན་ཞེ་སྡང་སྤོངས་ཤིག་ཨང་"[2] །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། ༢༨ ||

ཟླ་བ་ཉོན་མོངས་ལ་འབྱུང་འཛོམས་བྱེད་དགོས་ངར་སྟོན་པ་ལ—

ཉོན་མོངས་གོམས་ན་གཉེན་པོས་བཟློག་དཀའ་བས། །
དྲན་ཤེས་སྐྱེས་བུས་གཉེན་པོ་ནི་མཚོན་བཟུངས་ནས། །
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག །
འབྱུང་འཛོམས་བྱེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༩ །

ཞེས་གསུངས་དེ།

---

1. ཇོ་བོའི་གསུང་། 2. ཁ་རག་གསུང་, མོ་བཙུན་མའི་འགྲེལ་བར་སྣང་ངམ།

དྲན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་ར་ཉམས་ཞིང་རང་རྒྱུད་ཟག་མེད་དུ་ཕྱིན་ན། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་ཀུན་སློང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དུག་མང་དུ་བསྐྱེད་དེ། དགེ་བའི་བློ་ནུས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། རྒྱུད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་དང་བཅས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཅིང་གོམས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་ར་དང་བྲལ་ཏེ། གཉེན་པོ་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་ཡུན་རིང་དུ་ཕྱུས་ཞིང་གོམས་པར་གྱུར་ན། རི་གཟར་གྱི་ཆུ་བོ་འབབ་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིས་སུ་དེ་དག་བཟློག་པར་དཀའ་ཞིང་། ཐད་ཀར་གཉེན་པོ་བསྟེན་ན་མི་ནུས་པ་ཡིན་པས། དྲན་ཤེས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་ཞིང་ལག་པ་རྩང་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུས་གཉེན་པོ་ནི་མཚོན་བཟུངས་ནས། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་གང་ཡིན་ཡང་། དང་པོ་རང་རྒྱུད་ལ་འཛུག་ཅིང་སྐྱེ་བར་ཙོམ་པ་ཙམ་ན་དེ་ལ་འཐབ་འཛིན་བྱེད་པ་ནི། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་པའི་དཔའ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།།

འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་འཆད་ཁ་པའི་ཞལ་ནས— “ཉོན་མོངས་གང་ཆེ་སྔོན་ལ་སྦྱང་”[1] ཞེས་གསུངས་པའི་གནད་ངག་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚིག་ཡང་དེ་ཉིད་ལས—“དཀའ་བ་གསུམ་ལ་བསླབ་པར་བྱ’[2] ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་འགྲེལ་ཡིག་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་ལས“གསུམ་ནི་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ན། དྲན་པ། བཟློག་པ། རྒྱུན་གཅོད་པ་གསུམ་མོ’ཞེས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

---

1. བློ་སྦྱོང་དོན་བདུན་མ།
2. དེ་ཉིད།

གཞན་ཡང; དྲག་ཏུ་ཉོན་མོངས་ལ་རྟོག་ཅིང་། དྲན་ཤེས་ཀྱིས་བྱ་ར་བྱས་ཏེ; ཉོན་མོངས་སྐྱེས་མ་ཐག་གཉེན་པོ་དང་སྦྱར་ཏེ་སྤོང་ཚུལ་ཡང་སྟོན་འདུག་ནས—

"འཕྲབ་སྐྱིང་དགྲ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །
གསུལ་ཅོར་རལ་ཁ་ཐོགས་པ་བཞིན། །
ཉོན་མོངས་མཚོན་ལས་གཟུར་བྱ་ཞིང་། །
ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་འཇོམས་པར་བཏགས"།། ༎

ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།། ༢༧ ༎

དྲུག་པ་གཞུང་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ—

མདོར་ན་གང་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཅི་བྱེད་ཀྱང་། །
རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅི་འདྲ་ཞེས། །
རྒྱུན་དུ་དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །
གཞན་དོན་སྒྲུབ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་དང; ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གསུང་རབ་གཞན་དང་གཞན་དག་ལས; བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བར་གསུངས་པ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ན; རང་གང་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་གནས་ཤིང་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཀྱང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ; རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་དེ་དགེ་མི་དགེ་སོགས་ཅི་འདྲ་བཞིག་ཏུ་གྱུར་འདུག་པ་དང་། འགྱུར་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྟོག་ཅིང; དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་གྱིས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པ་བྱས

དེ; ལེགས་ཉེས་ལ་བླང་དོར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་ས་ཉམས་པར· བྱས་དེ; བྱམས་སྙིང་རྗེ་ལ་སོགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས···· གཙོ་བོར་གཞན་དོན་གྱི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་ཅིང་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས· རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་མདོར་བསྡུས་པ་རྣམས··· ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་སྤྱོད་འཇུག་ལས—

“རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་མི་བསླབ་པ། །
དེ་ནི་གང་ཡང་ཡོད་མིན་དེ”།། ||

ཞེས་དང་།

“བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་དག །
ཚད་མེད་པར་ནི་གསུངས་པ་ལས། །
སེམས་སྦྱོང་བ་ཡི་སྤྱོད་པ་ནི། །
ངེས་པར་དེ་སྲིད་སྤྱད་པར་བྱ”།། ||

ཞེས་དང་།

“དངོས་སམ་ཡང་ན་བརྒྱུད་ཀྱང་རུང་། །
སེམས་ཅན་དོན་ལས་གཞན་མི་སྤྱད”།། ||

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདིར་བཤད་པར་བྱ་བ་མང་ཡང་། སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ···· དང་། མི་ཕལ་པ་ཞིག་གིས་ཆོས་སྐད་ནང་ན་སྟོན་ང་བཞི་གོ་རྟོག་པའི···· དུས་སུ; མང་པོ་འདི་ནུ་བར་ནི་འོས་པས་དེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ།། ༢·

བཟུང་བ་དགེ་ཚ་ལ་བསྔོ་བས་རྒྱ་འདེབས་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ—

དེ་ལྟར་བརྩོན་པས་བསྒྲུབས་པའི་དགེ་བ་རྣམས། |
མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཕྱིར། |
འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། |
བྱང་ཆུབ་བསྔོ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། || ༢༨ ||

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

འདིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་ཚ་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བསྔོ་བྱའི་དགེ་ཚ་ནི; གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བསླབ་བྱ་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསླབས་པའི་དགེ་ཚ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བརྩོན་པས་བསྒྲུབས་པ་དང; སྒྲུབ་བཞིན་པ་དང; བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སྟེ; དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་ཚ་རང་གིས་བྱས་ཤིང་བསགས་པ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་རང་གཞན་སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཀྱི་དུས་གསུམ་གྱི་དགེ་ཚ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་སྒོ་ནས་བདག་གིར་བྱས་པའི་དགེ་བའི་ཚ་བ་རྣམས་ནི་འདིར་གང་བསྔོ་བར་བྱ་བའི་དགེ་ཚ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཇི་ལྟར་བསྔོ་བའི་ཚུལ་ནི; ཕུང་པོ་གསུམ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར; དགེ་བའི་ཚ་བ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཤིང་རྩོམ་སྟེ; གཞན་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བ་སྟེ; ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བྲལ་མེད་རྫོགས་

པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་བསྔོ་བར་བྱེད་པ་ནི; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བསྔོ་བའི་ཐབས་མཁས་ལ་སློབ་པའི་ལག་ལེན་དམ་པ་ཡིན་ནོ; ཞེས་པའོ།།

དེ་ཡང་བསྔོ་བ་འདི་ལ་བསྔོ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་། དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་འདི་ལ་སྨྲེ་ཚན་གཉིས་སུ་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་རིག་པ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་བཀའ་གདམས་གླེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེའི་ཚ་ཚིག་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ལས—

"དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཅི་བསགས་པ། །
བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྔོ། །
བསོད་ནམས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བདལ(=གདལ)"[1] །།༣=།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ལ་དང་པོ་ནི; རང་ཉིད་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་བསྔོ་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི; མཐའ་ཡས་པའི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གདལ་བ་སྟེ; དེ་དག་ཐམས་ཅད་གནས་སྐབས་སུ་འདོད་ཉེར་འཚེ་མ་ལུས་པ་ལས་ཐར་བར་གྲོལ་ཞིང་བདེ་སྐྱིད་དཔག་སྟོན་ཀྱི་དཔལ་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཕྱི་མ་མཐའ་རིས་ཡོན་ཏན་བཅུ་ལྡན (རིགས་གཟུགས་ལོངས་སྤྱོད་ཤེས་རབ་དབང་ཐང་ནད་མེད་ཚེ་རིང་བ) ཀྱི་རྟེན་ཐོབ་ནས; ས་ལམ་མྱུར་དུ་བགྲོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྔོ་བའོ།། འདི་ནི་མདོ་ལས—དགེ་བ་འདི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་ཏེ; བསྔོ་བར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་སྣང་ངོ་། །དེ་ལ་འདིར་བསོད་ནམས་ནི་གནས་སྐབས་ལྷ་མིའི་རྟེན་ཐོབ་བྱའི་བདེ་འབྲས་སོ།།

---

1. ནོར་ཕྲེང། ༣༩

བསྔོ་སྨོན་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དགེ་ཚོགས……རླབས་པོ་ཆེ་སྐྱེད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤེལ་བ་དང་། མི་ཟད་པར་བྱེད་ཆེད་ཐབས་མཁས་ཀྱི་ལམ་བླ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས—

དགེ་བ་ཆུང་ཟད་ཙམ་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི། །
ཐབས་མཁས་སྨོན་ལམ་མཆོག་གིས་ཟིན་བྱས་ན། །
འབྲས་བུ་དཔག་བསམ་ལྟ་བུ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་། །
མྱུར་དུ་མཛད་པའི་ནུས་ཡང་མི་ཟད་པར། ། ༡ །།
གསུངས་ཕྱིར་དུས་གསུམ་དགེ་བ་ཅི་མཆིས་པ། །
རླབས་ཆེན་སྨོན་ལམ་རྣམས་ཀྱིས་བསྔོ་བ་ལ། །
མཁས་པ་སུ་ཞིག་རབ་ཏུ་བརྩོན་མི་བྱེད། །
དེ་ཕྱིར་ཐབས་མཁས་དེང་ནི་འདིར་བྱས་སོ[1]།། ༢ །།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར; བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོས་ནས་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ཡང་འབྲས་བུ་མི་ཟད་པར་འཕེལ་བ་དང་། གཉེན་པོས་ཉོན་གྲིས་ཟིལ་གྱིས་ནི་གནོན་པ་དང་། དམན་པའི་བཟང་པོར་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་རང་རྡོ་སྡེའི་དགོངས་པར་ཡང་གསལ་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས—

"དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡང་དག་པར་བསྔོ་བ་གང་ཞེ་ན ! གང་ཇི་ལྟ་བུར་དགེ་བའི་སེམས་སྐྱེས་ཤིང་བྱུང་བ་དང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོངས་

---

1. རྗེའི་གསུང་འབུམ་པོད༠ ཁ། ཤོག༠ ༢༠༨།

སྲུ་སྲོ་ནར་བྱེད་པ་དེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་བྱ་བ་ཟད་པའོ། ཀྱེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་ཕྱིར་རོ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་མ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་ཟད་པའམ། གཏུགས་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་དོ། ཁཙུན་པ་ཤར་དུ་དྲིའི་བུ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཆུའི་ཐིགས་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བ་ནི། བསྐལ་མེས་ཟ་བསྲེགས···ཀྱི་བར་དུ་བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་ཟད་པའམ། གཏུགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཡོངས་སུ་བསྔོས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡང་བྱང་···ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་མ་འདུག་གི་བར་དུ་བར་མ་དོར་ཡོངས་སུ་ཟད་པའམ། གཏུགས་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་དོ།"[1]

ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་—དངུལ་ཆུའི་རིགས་ཀ་སེར་དུ་སྒྱུར་བ་ཞེས་པ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གིས། ལྕགས་ཁྲང་སྟོང་གསེར་དུ་བསྒྱུར་ཡང་། ལྕགས་དེས་དངུལ་ཆུ་དེ་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པ་དཔེར་མཛད་དེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དངུལ་ཆུའི་ཁམས་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ལྕགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཟད་པར་མི་ནུས་པར་གསུངས་སོ།།[2]

དེ་ལ་འདིར་དགེ་ཚ་ལས་ཉོན་གྱིས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ནི། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རྫོགས་བྱང་དུ་བསྔོས་པའི་དགེ་ཚ་ཡིན་ཕྱི། གནད་དེ་མ་ཡིན་···

1. བློ་གྲོས་མི། མདོ—མ། སྡེ་དཀར༢༠ ཤོག༠ ༡༠༠།
2. སྡེ་དཀར་དམར་ཅེན—ང། ཤོག༠།

དེ། སྤྱོད་འཇུག་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་རྩ་བསྐལ་པ་མང་པོར་བསགས་ཀྱང་། ཁོང་ཁྲོའམ་ཞེ་སྡང་ལན་གཅིག་སྐྱེས་པས་འཇོམས་པར་གསུངས་ཤིང་། འཇོམས་ཚུལ་ཡང་། དབུ་མ་སྙིང་པོའི་འགྲེལ་པར། མི་དགེ་བ་སྟོབས་བཞིས···· སྨྲངས་པ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་གནོད་སེམས་ཀྱིས་དགེ་རྩ་བཅོམ་པ་གཉིས་ཀ་ དེ་དག་གི་ས་བོན་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ་རྐྱེན་དང་ཕྲད་ཀྱང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་མི···· རུང་བ་ལྟར་བྱས་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་། དེས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་ནི་ཐར་པའི་རྒྱུར་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པ་ལས—

གལ་ཏེ་མཚན་མར་བྱེད་ན་དེ་ནི་བསྔོ་མ་ཡིན། །
ཅི་སྟེ་མཚན་མ་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་བསྔོ་བ་ཡིན[1]།། ༡༨ ༎

ཞེས་དང་། འཇུག་ཊཱིཀ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཀྱང་—

གཉེན་པོའི་དགེ་རྩ་ནི་སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས···· མཆོད་ལ་སོགས། (ཞེས་དང་) འཇུག་པར་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བ་ལ་བཤད་དེ། འགྲེལ་པར་ 'བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས' ཞེས་གསུངས་པས། བདག་མེད་ཤེགས་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་མི་བྱེད་པ་འདྲ་སྟེ། དཔྱད་དོ།།"[2]

ཞེས་གསུངས་པས་དེ་ལ་མི་བྱེད་པར་ངེས་སོ། །དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་ཡོད། རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ།། ༢༩ ༎

1. འཕགས་པ་སྡུད་པ—ཤེར་ཕྱིན་ཀ; ཤོག་ ༡།
2. སྡེ༠ འཇུག་ཊཱིཀ༠ ཤོག༠ ༡༠༡ གྲངས་རིམ་ ༡༦༠༢ །

གསུམ་པ་འཇུག་གི་དྲི་བ་ལ་ལྡེ་ལན; དང་པོ་གཞུང་གང་གི་དོན་དུ་བརྩམས་པ་ནི—

མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསུངས་པའི་དོན།།
དམ་པ་རྣམ་ཀྱི་གསུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །
རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་གསུམ་ཅུ་བདུན། །
རྒྱལ་སྲས་ལམ་ལ་སློབ་འདོད་དོན་དུ་བཀོད།། ༨༠ །།

ཅེས་གསུངས་ཏེ།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་མདོ་སྡེ་ལ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། གསང་སྔགས་ལ་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམས་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་སྔོན་བྱོན་དམ་པའི་མན་ངག་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་སུ་བླང་བྱའི་དོན་གནད་ཆེ་བ་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་ལག་ཏུ་ལེན་པའི་ཚུལ་རྣམས; ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སོ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི། རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་ལ་སློབ་འདོད་ཀྱི་བསྐལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་ཡི་གེར་ཕོགས་པར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།།

གཉིས་པ་གཞུང་འདི་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ལ—

བློ་གྲོས་དམན་ཞིང་སྦྱངས་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། །
མཁས་པ་དགྱེས་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་མ་མཆིས་ཏེ། །

མདོ་དང་དྲན་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །
རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་འཁྲུལ་མེད་ལགས་ཟར་སེམས།། ༡༧ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དངུལ་ཆུ་ཚོགས་མེད་བཟང་པོ་ཁ་བོ་རང་ཉིད་སྐྱེ་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམན་ཞིང་། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཆུང་བའི་དབང་གིས; གཞུང་འདིར་གཙོ་ལག་གི་གཞུང་ལུགས་ལས་བྱུང་བ་ཟུར་གྱི་མཁས་པ་དགྱི་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྒེབ་ཡིགས་ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་བ་མ་མཆིས་ཏེ; མེད་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞུང་འདིར་བཤད་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་བསླབ་བྱའི་ཉམས་ལེན་རྣམས; མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་དང་། བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་ནས་གདམས་པའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པའི་མན་ངག; དམ་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པས; རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་ཉམས་ལེན་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་ལགས་སོ; སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཤེས་པར་མཛོད་ཅིག; ཅེས་བྱའོ།། ༡༧ ༎

གསུམ་པ་ནོང་བཤགས་ལ—

འོན་ཀྱང་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་རྣམས། །
བློ་དམན་བདག་འདྲས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར།།
འགལ་དང་མ་འབྲེལ་ལ་སོགས་ཉེས་པའི་ཚོགས།།
དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད་དུ་གསོལ།། ༡༨ ༎

ཞེས་གསུངས་ཏེ།

སོང་དུ་བཞད་པའི་བསླབ་བྱའི་དོན་རྣམས། མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་གནད་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་མ་ནོར་བར་འགྲེལ་མེད་དུ་བསྟན་པར་བྱས་ཁྲལ་ཡང་། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་རླབས་ཆེ་ལ་ཟབ་ཅིང་དཔག་པར་དཀའ་བ་ཡིན་པས། སྐྱེས་སྐྱངས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་དམན་པ་བདག་འདྲ་བས་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། ནོར་བ་དང་ཁྲུར་བ་མི་འབྱུང་མི་སྲིད་པས། དེ་དག་ལ་འགལ་བ་དང་། མ་འབྲེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ན། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་ཆེན་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་བ་རྣམས་དང་། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་སྔར་མཐོལ་ཞིང་བཤགས་ན། ནོང་བ་དེ་དག་བཟོད་པར་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་པའོ།།

དེ་ལ་འདིར་འགལ་འཁྲུལ་མེད་མི་སྲིད་པའི་དོན་ཡང་། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། མཐར་ལམ་འབྲས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། ལམ་འབྲས་དང་། དེའི་རྒྱུའི་རྩ་བ་མཐའ་ཡས་པ་དང་། སྐྱེ་འཕགས་སོ་སོ་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་དགེ་མི་དགེའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་གོག་ཏུ་རྟུར་བ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས། སར་གནས་ཀྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་མི་ནུས་ཞིང་གནས་དེ་ལ་རློངས་པའི་དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། གཞན་རྣམས་སྨོས་ཅི་དགོས། དེས་ན་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་ཟང་གིས་བཞད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་ཡང་འགལ་འཁྲུལ་ཡོད་སྲིད་ཅང་ཐུག

བ་མཐུད་གཙང་གི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་བཟོད་པར་གསོལ་བ་ཡིན་གྱི། ཉེས་པ་ལ་ཉེས་པར་མཐོང་བས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ༨༢ །།

བཞི་བ་བསྔོ་བ་ནི—

དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན། །
དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་གིས། །
སྲིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི། །
སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤོག།། ༨༣ །།

ཅེས་གསུངས་ཏེ།

ཐོགས་མེད་བདག་གིས; རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས…ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་རྣམས་ལག་ཏུ་ལེན་པའི་པའི་ཕྱིར; གནད་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་ཤློཀ་སོ་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོན་པའི…བསྟན་བཅོས་འདི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་གང་ཞིག་བདག་གིས་ཐོབ་པ་དེས། ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ་པའི…འགྲོ་བ་ཀུན་ བརྩེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ལ…དམིགས་པའི་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། ཐམས་སྙིང་རྗེའི་ཚ་བ་ཅན་གྱི་རྫོགས་བྱང་ལ་དམིགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཏེ; སེམས་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱུད་སྤྲུག་ཅིང་། སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀའི་རྒྱུད་པ་ལས་གྲོལ་ཏེ; མཐའ་དེ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་གོ་འཕང་དམ་པ་བརྙེས་པ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ཕྱུག; འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་དེ་དང་མཚུངས་ཤིང་དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་ཤོག་ཅིག; ཅེས་པའོ།།

དེ་ཡང་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས; བསྒྲིབ་གཉིས་སྤོང་ཞིང་སྲིད་ཞིའི་མཐའ་སྟེ་འཇིགས་པའི་གཡང་ས་ལས་སྒྲོལ་བར་བྱེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ནི; ཞི་མཐའ་སྟེ; ཉི་ཚ་བགྲོད་པ་གཅིག་པ་དམན་པའི་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྟུང་བའི་འཇིགས་པ་སྟེ་མཐའ་ལས་སྒྲོལ་བ་ཡིན་ལ། མཐའ་དེ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པས་ན་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དེ། སྐུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ལྔ་དང་། འཕྲིན་ལས་སོ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པའི་གོ་འཕང་དེ་ཐོབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྱིར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དེ་ལ; ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་བཞུད་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་། སྐུ་བཞི་ཡེ་ཤེས་ལྔའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་ཚུལ་གཉིས་གསུང་རབ་ལས་མང་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་སྣང་ངོ་།། ༨༢ ||

ལྔ་པ་མཛད་བྱང་ནི—

ཅེས་པ་འདི་རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་དུ; ལུང་དང་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་བཙུན་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་དངུལ་ཆུའི་རིན་ཆེན་ཕུག་ཏུ་སྦྱར་བའོ།།[1]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚིག་དོན་གོ་སླ། འདིར་མཛད་པ་པོ་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ"ལུང་རིགས་སྨྲ་བའི་བཙུན་པ"—ཞེས་སྨོས་པ་ནི་རང་གི་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་དུ་སྨོས་པར་གོ་ཡང་། དགོས་པ་དམིགས་གསལ་བ་ཞིག

1. འདིར་གཞུང་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དུ—"ཐོགས་མེད" ཅེས་པ་ཙམ་ཞིག་གྲགས་པ་དང་། གཞུང་གཞན་དུ—"རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་བཟང་པོ" ཞེས་བྱུང་།

ཡོད་པར་མངོན་ནོ། དེ་ཡང་"ལུང་དང་རིགས་པ་སྨྲ་བ"ཞེས་བ་ནི་དེ་གཉིས་ལ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྙེད་པའི་སྒོ་ནས་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ལུང་ནི་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་སྡེ་དང་། ཁྱད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི… སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཇ་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མ་སྟེ། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། ཚུལ་དེ་དག་ལ་མ་རྟོགས་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཚར་གཅོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྨྲ་བ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བས་ན"ལུང་རིགས་སྨྲ་བ'ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ… འདིར་ཚིག་རྗེན་ལ–ཁོ་བོ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་རིགས་སྨྲ་བ་དང་། ཤཱཀྱའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་དྲང་པའི་'བརྩོན་པ'ཞིག་ཡིན; ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་གོ་ཡང་། དོན་ནི་ཁོ་བོས་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ཅིང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་བསྟན་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཉམས་སུ་བླངས་ཤིང་བརྩོན་པའི་ཆོས་ལ… གནས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་བཙོས་འདི་བརྩམས་པ་ཡིན་པས; རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱའོ; ཞེས་གདམས་པར་གསལ་ལོ།།

འདིར་སྨྲ་བ—

རབ་དཀར་རྒྱལ་སྲས་རྩ་ཤེལ་དབང་པོ་ཡི། །
བསྐྱབ་གཉིད་ནི་འོད་སྣང་ཆ་རེ་འཛོམས་པས་ཀྱང་།།
དུག་ལྔ་བདུད་ཀྱི་ཕོ་ཉར་མངགས་པ་ཡི། །
གདོང་མཛེས་པདྨོ་འི་ནགས་ཚལ་རྗེས་བྱེད་ན། །

དར་ཆེས་ནོ་མཚོ་ཡོངས་བརྒྱུབས་བཀྲད་ཙོ་མཆོག།
རྫོགས་བར་སྨྲོ་ད་ལ་སྐྲུ་རྡུགས་ཇུང་འཇིག་གི།

ཀུན་བཟང་རྫོར་འཁྲུབ་གཞོར་ཉུའི་གོ་དཔང་མཆོག།
སྲིད་སྣར་སྦུ་ཞིག་ཡིད་ལ་དཔྱུང་མོ་ཉུག།
དེ་ལྟར་ངང་ཚོག་མེད་སྲིད་པའི་མེ་བོ་ཡི། །
སྤྱི་རྒྱུག་ལས་བྱུང་ལས་ཀྱི་གཟླ་མ། །
ཀུན་འབྱུང་ནཚན་མ་བསྟུབས་རྐྱེའི་རྗེས་བཅིག་ཅིང་།།
རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་མཚོར་འཛུག་འདི་འཁོར་བའི་གཞིས།
ཙུལ་འདིར་ཐམས་ཐས་ཉམས་བཅའི་རྩ་གདེར་ལས།།
ཡིགས་ཐོན་སེམས་ཀྱི་དཔག་དམས་རྒྱོན་དབང་གི།།
ཀྱིབ་བསྒོལ་ལ་གནས་རྒྱལ་སྲུས་བདུད་རྩི་ཟ། །
ཉམས་ལ་གནམ་འདི་བདུད་རྩིའི་དགའ་སྟོན་ཡིན།།
དམ་ཆོས་རྫོག་བསྐྱལ་ཞི་བྱེད་འདི། །
དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་ལགས། །
ཉམས་ལེན་ལག་ཏུ་ལོང་ཞིག་དང་། །
སངས་རྒྱས་ལག་ཏུ་ལོན་ན་འོང་། །
ཀྱུང་འདི་གསུམ་རབ་དགོས་འགྲེལ་ལས། །
བཏུས་ཏེ་རིགས་པར་བཤད་སྙོད་ཀྱི། །
བློ་རིག་ཡོངས་སུ་མ་སྨྱངས་དང་། །
རིགས་པའི་གོལ་འགྲོ་འཇོར་བ་ཡི། །
སོ་སྐྱེའི་ལས་ལ་ཉེས་མེད་གནས་མེད་བས། །
ཉེས་ཚོགས་ཅི་མཆི་འགྲོ་བའི་ཉེས་ཚོགས་དང་།།

རྣམ་ཅིག་སྤྲུལ་བཅས་རྒྱལ་བའི་སྤྱན་སྔར་ག་ཤགས།།
ཉིས་པའི་ཟད་མཐར་སྐྱང་དུ་ཐོབ་པར་སྨོན་ནོ།
སོང་སོ་ དི་འདུ་བྱེད་ཚང་ཟད་འདུས་བྱས་བས། །
ལེགས་བྱས་བསོད་ཟིང་ཕུང་ནས་ལེགས་ཕྱི་བའི། །
ཀུན་དའི་ཟེའུ་འབྲུ་ལས་བྱུང་བདུད་རྩི་རྒྱས།།
འགྲོ་ཀུན་སྲིད་ཞིའི་གདུང་བྲལ་གནས་མཆོག་ཤོག །

ཅེས་ལག་ལེན་སོ་བདུན་མའི་འགྲེལ་བ"དཔལ་གྱི་སྒྲོན་མ"ཞེས་རྒྱབ་འདི་ཉི; དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོ་ཡི་མོས་འདུན་ལྟར; ལུང་རིགས་ཀྱིས་ཚང་…ཟད་བརྒྱན་ཏེ། ཤཀྱའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་གྲངས་པ་མདུད་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱིས…འཕགས་ཡུལ་ཆོས་འཁོར་བ་ནས་ དྲང་སྲོང་ལྷ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ[1] སྟོན་པ་ཞི་དབྱིངས་སུ་ཕེབས་པའི་འདས་ལོ—༢༥༢༠, མ་ཤི་ཏའི་འདས་ལོ—༡༠༨༡, བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པ་ཕྲོ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཤིང་མོ་གླང་ལོ་ཡི་ཟླ་བ་བཅུ་བའི་ཚེ་བཟང་བཞི་རྒྱ་སྐར་དབང་པོ་ཆ་ཤས་རྫོགས་པའི་དུས་སུ་རྫོགས་པར་བྲིས་པ འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས……དུས་ཀུན་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཅིག།

॥ ཤུབྷཱསྟུ་ཛ་ག་ཏཾ ॥

---

1. གནས་འདི་ན་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་ཚོད་དགེའི་ནང་གཏུགས་པའི་མདོ་དང་། དཔྱངས་དཔེ་རྣམས་སུ་ "ऋषिवदन" ཏེ་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་ཞེས་འདུག་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་དུང་ནང་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་འདུག་མོད། གེ་གེར་ ཞེས་པའི་ལ་གནས་སུ་ཐོབ་པའི་དགེ་སྡིང་དང་— 'ऋषिपतन' ཏེ་ 'དྲང་སྲོང་ལྷུང་བ་' ཞེས་འདུག་པས, དེ་བཞིན་བྲིས།།

ན་མོ་ལོ་ཀེ་ཤྭ་ར་ཡ།

नमोलोकेश्वराय

མཆོད་པར་བརྗོད་པ—

གང་གིས་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་འོང་མེད་གཟིགས་ཀྱང་། །
འགྲོ་བའི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་བརྩོན་མཛད་པ། །
བླ་མ་མཆོག་དང་སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་ལ། །
རྟག་ཏུ་སྒོ་གསུམ་གུས་པས་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ༡ །།

मङ्गलाचरण

जिन्होंने समस्त धर्मों के आगमन एवं निर्गमन की अभाव (निःस्वभावता) का साक्षात्कार कर लिया है, फिर भी गतियों (जीवों) के हितार्थ (वे) एकाकी उद्यत रहते हैं, (उस) गुरुवर को, तथा (लोक) नाथ अवलोकितेश्वर (के चरणों) में, मैं (काय, वाक् और मन) तीनों द्वारों से सदा सादर नमस्कार करता हूँ ॥ १ ॥

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ—

ཕན་བདེའི་འབྱུང་གནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས། །
དམ་ཆོས་བསྒྲུབས་ལས་བྱུང་སྟེ་དེ་ཡང་ནི། །

ད་ཡི་ལག་ལེན་ཤེས་ལ་རག་ལས་བས། །

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་བཤད་པར་བྱ།། ༢ ||

प्रतिज्ञा

सुख एवं अनुशंसा के स्रोतस्थान सम्बुद्धों का आविर्भाव सद्धर्म की साधना से ही होता है। वह भी उसे हस्तगत कराने वाले (अनुष्ठानां एवं उसके) ज्ञान की अपेक्षा से होता है। अतएव जिन पुत्रों के हास्तग्राह्य (अनुष्ठानों के सम्बन्ध में कुछ मुद्दे यहाँ मैं संक्षेप में) बताने जा रहा हूँ ॥२॥

དལ་འབྱོར་ལས་སྙིང་པོ་ལེན་དགོས་ཚུལ—

དལ་འབྱོར་གྲུ་ཆེན་རྙེད་དཀའ་ཐོབ་དུས་འདིར། །

བདག་གཞན་འཁོར་བའི་མཚོ་ལས་བསྒྲལ་བའི་ཕྱིར། །

ཉིན་དང་མཚན་དུ་གཡེལ་བ་མེད་པར་ནི། །

ཉན་སེམས་བསྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣ ||

क्षण सम्पत्ति की उपादेयता

स्व और पर (दोनों) के संसार सागर से उद्धार के हेतु दुर्लभ क्षण-सम्पत्ति रूपी परम नाव प्राप्त है, तो इस अवसर में बिना (किसी) तंद्रिता (=आलस्य) के रात दिन श्रवन, मनन एवं भावना करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनुष्ठान) है ॥ ३ ॥

ཕ་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་ཚུལ—

གཉེན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་འདོད་ཆགས་ཆུ་ལྟར་གཡོ། །

དགྲ་ཡི་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་མེ་ལྟར་འབར། །

བླང་དོར་བརྗེད་པའི་གཏི་མུག་མུན་ནག་ཅན། །

ཕ་ཡུལ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༤ ||

जन्मभूमि का आदीनव

वन्धु (=बान्धवों) के प्रति जल (प्रवाह) के समान राग का प्रचलन, शत्रुओं के प्रति अग्नि की तरह प्रज्वलित क्रोध और (समस्त) हेय-उपादेयता को विस्मृत (करने वाले) मोहरूपी अन्धकार से युक्त (अपनी) जन्मभूमि का त्याग करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनुष्ठान) है ॥ ४ ॥

དབེན་པའི་ཕན་ཡོན—

ཡུལ་ངན་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་རིམ་གྱིས་འགྲིབ། །
རྣམ་གཡེང་མེད་པས་དགེ་སྦྱོར་ངང་གིས་འཕེལ། །
རིག་པ་དྭངས་པས་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེ། །
དབེན་པ་བསྟེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༤ ||

विवेक की अनुशंसा

दूषित स्थान को त्याग देने से क्रमशः क्लेश घटता जाता है। (चित्त में) विक्षेप के न रहने से कुशल (कर्मों) से योग स्वतः बढ़ता जाता है। चित्त के प्रसन्न रहने या होने से धर्म में निश्चय (=सन्तीरण) का लाभ होता है। (अतः) विवेक का सेवन करना (= एकान्तवास) जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ५ ॥

ཚེ་འདི་བློས་གཏོང་ཚུལ—

ཡུན་རིང་འགྲོགས་པའི་མཛའ་བཤེས་སོ་སོར་འབྲལ། །
འབད་པས་བསྒྲུབས་པའི་ནོར་རྫས་ཤུལ་དུ་ལུས། །
ལུས་ཀྱི་མགྲོན་ཁང་རྣམ་ཤེས་མགྲོན་པོས་བོར། །
ཚེ་འདི་བློས་བཏང་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༥ ||

इह जीवन के प्रति आसक्ति का त्याग

लम्बे समय से साथ संगत प्रिय-मित्रों का वियोग हो जाता है। यत्नपूर्वक अर्जित धन-द्रव्य पीछे छूट जाता है, शरीर के अतिथिशाला मेहमान

विज्ञान के द्वारा छोड़ा जाने वाला है। (ऐसी स्थिति को देखते हुए) ऐहिकता की बुद्धि को त्याग देना जिन-पुत्रों का हस्तग्राह्य अनुष्ठान है ॥ ६ ॥

གྲོགས་ངན་སྤོང་དགོས་ཚུལ—

གང་དང་འགྲོགས་ན་དུག་གསུམ་འཕེལ་འགྱུར་ཞིང་། །
ཐོས་བསམ་བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་ལ། །
བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་མེད་པར་བྱེད་པའི། །
གྲོགས་ངན་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༧ ॥

बुरे संगत का त्याग

जिनकी संगति से (राग द्वेष एवं मोह) त्रिविध विष (रूपी दोषों) की अभिवृद्धि होती है, श्रवन, मनन एवं भावना कार्यों की हानि होती है और मैत्री एवं करुणा (की भावना) अवरुद्ध हो जाती है, (ऐसे) दुष्ट-मित्रों का परित्याग करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ७ ॥

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ—

གང་ཞིག་བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཟད་འགྱུར་ཞིང་། །
ཡོན་ཏན་ཡར་ངོ་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་འགྱུར་བའི། །
བཤེས་གཉེན་དམ་པ་རང་གི་ལུས་བས་ཀྱང་། །
གཅེས་པར་འཛིན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༨ ॥

कल्याण मित्र का सेवन

जिनके सेवन (संगति) करने पर दोषों का क्षय होने लगता है, शुक्लपक्ष के चन्द्रमा के समान गुणों की वृद्धि होने लगती है; (उस तरह के) कल्याण मित्रों को अपने शरीर से भी अधिक प्रिय के रूप में ग्रहण करना जिन-पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ८ ॥

སྐྱབས་གནས་ཡང་དག—

རང་ཡང་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བཅིངས་པ་ཡི། །
འཇིག་རྟེན་ལྷ་ཡིས་སུ་ཞིག་སྐྱོབ་པར་ནུས། །
དེ་ཕྱིར་གང་ལ་སྐྱབས་ན་མི་བསླུ་བའི། །
དཀོན་མཆོག་སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༩ །།

शरण गमन

स्वयं संसार के कारागार में फँसे लौकिक देवताओं द्वारा किस का त्राण हो सकता है, (अर्थात् वे अभय के लिये किसको शरण दे सकते हैं ?) अतः जिनके शरण में जाने पर (कभी) विसम्वाद (=धोखा) नहीं हो सकता, (उस) त्रिरत्न के शरण में जाना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ९ ॥

སྡིག་པ་གཤགས་དགོས་ཚུལ—

ཤིན་ཏུ་བཟོད་དཀའ་ངན་སོང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས། །
སྡིག་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཐུབ་པས་གསུངས། །
དེ་ཕྱིར་སྲོག་ལ་བབ་ཀྱང་སྡིག་པའི་ལས། །
ནམ་ཡང་མི་བྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༠ །།

पाप देशना

अत्यन्त असह्य दुर्गतियों का दुःख पाप कर्मों का ही फल है, (ऐसा) मुनि ने कहा है। अतएव (यह) प्राण भी छूट जाय, तो भी पाप कर्मों को कभी न करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ १० ॥

ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་དགོས་ཚུལ—

སྲིད་གསུམ་བདེ་བ་རྩ་རྩེའི་ཟིལ་པ་བཞིན། །
སྐད་ཅིག་ཞིག་ཞིས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན། །

ཉམས་ཡང་མི་འགྱུར་ཐར་པའི་གོ་འཕང་མཆོག། །
དོན་དུ་གཉེར་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༡ །།

निःश्रेयस

तीनों भवों (=कामलोक, रूपलोक और अरूपलोक) का सुख तृण के अग्रभाग में स्थित ओस (विन्दु) के समान क्षणिक एवं विनाशशील है। (इसके विपरीत) कदापि विकृत न होनेवाले परम (श्रेष्ट) मोक्षपद का अर्थी होना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०)॥ ११ ॥

སྙིང་རྗེའི་ཚ་བ་ཅན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད –

ཐོག་མེད་དུས་ནས་བདག་ལ་བརྩེ་བ་ཅན། །
མ་རྣམས་སྡུག་ན་རང་བདེས་ཅི་ཞིག་བྱ། །
དེ་ཕྱིར་མཐའ་ཡས་སེམས་ཅན་བསྒྲལ་བྱའི་ཕྱིར། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༢ །།

करुणामूलक चित्तोत्पाद

अनादिकाल से हमारे प्रति वात्सल्य (एवं स्नेह) रखने वाली (सभी) माताएँ (=जीव) दुःखी हैं तो स्वयं के सुख से हमें क्या करना (=क्या लाभ) है। अतएव अप्रमेय (दुःखार्त) सत्त्वों के त्राणहेतु बोधि-चित्त का उत्पाद करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ १२ ॥

བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བློ་སྦྱོང་ཚུལ—

སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་བདག་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གཞན་ཕན་སེམས་ལས་འཁྲུངས། །
དེ་ཕྱིར་བདག་བདེ་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དག། །
ཡང་དག་བརྗེ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༣ །།

स्व-पर की समता एवं विनियोग

निखिल (संसारिक) दुःखों का उद्भव आत्मा की सुखेच्छा (रूपी तृष्ण] से होता है। सम्यक्सम्बुद्धत्व का प्रादुर्भाव परहित चिन्तन से होता है। ऐसी स्थिति में अपने सुखों का एवं 'पर के दुःखों का सुविनियोग करना जिन पुत्रों का हास्तग्राह्य (अनु० है ॥ १३ ॥

མཐུན་སྐོང་གི་བསྒྱུར་བྱ—

སུ་དག་འདོད་ཆེན་དབང་གིས་བདག་གི་ནོར། །
ཐམས་ཅད་འཕྲོག་གམ་འཕྲོག་ཏུ་འཇུག་ན་ཡང་། །
ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་དུས་གསུམ་དགེ་བ་རྣམས། །
དེ་ལ་བསྔོ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༠ །།

बोधिसत्वों की सामान्य शिक्षा

अत्यधिक लोभवश कोई व्यक्ति हमारे सारे धन सम्पत्तियों का अपहरण कर लेता हो या अपहरण कराता हो, तो भी त्रैकालिक पुण्यों के साथ शरीर तक (यानि) समस्त भोग्य वस्तुओं को (उन अपहरण कर्ताओं) के लिये परिणामित (=सर्मपित) करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥१४॥

བདག་ལ་ཉེས་པ་ཆུང་ཟད་མེད་བཞིན་དུ། །
གང་དག་བདག་གི་མགོ་བོ་གཅོད་བྱེད་ནའང་། །
སྙིང་རྗེའི་དབང་གིས་དེ་ཡི་སྡིག་པ་རྣམས། །
བདག་ལ་ལེན་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༤ ।།

अपने में अल्पमात्र भी दोष न रहे, फिर भी कोई हमारे सिर तक काटने के लिए तत्पर हो जाय, तो भी करुणावश उन लोगों के पापों को अपने ऊपर लेना जिनपुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ १५ ॥

ཧགད་ཞིག་བདག་ལ་མི་སྙན་སྣ་ཚོགས་བ། །
སྟོང་གསུམ་ཁྱབ་པར་སྒྲོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང་། །

བྱམས་པའི་སེམས་ཀྱིས་སླར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི། །
ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༦ །།

कुछ लोग नाना प्रकार के अपशब्दों से त्रिसाहस्र (लोकधातु) पर्यान्त हमारे (दोषों का) ही संकीर्तन क्यों न करते हों, फिर भी मैत्री-चित्त पूर्वक पुनः उनके गुणों का ही आख्यान करना जिन-पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ १६ ॥

འགྲོ་མང་འདུས་པའི་དབུས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས། །
མཚང་ནས་བྲུས་ཤིང་ཚིག་ངན་སྨྲ་ན་ཡང་། །
དེ་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས། །
གུས་པར་འདུད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༧ །།

अनेक जनसमुदाय के सम्मुख कोई व्यक्ति हमारे दोषों का अन्वेषण करें, (हमारे प्रति) अपशब्दों का व्यवहार करें; तो भी उनके प्रति कल्याण मित्र का भाव रखना और विनम्रता से उनका आदर ही करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनुष्ठान) है ॥ १७ ॥

བདག་གི་བུ་བཞིན་གཅེས་པར་བསྐྱངས་པའི་མིས། །
བདག་ལ་དགྲ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱེད་ན་ཡང་། །
ནད་ཀྱིས་བཏབ་པའི་བུ་ལ་མ་བཞིན་དུ། །
ལྷག་པར་བརྩེ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༨ །།

(हमारे द्वारा) अपनी संतान के समान सस्नेह पालित (पोषित व्यक्ति भी यदि हमारे प्रति (जानी) दुश्मन की तरह से भी देखता हो, तो भी रोग से ग्रस्त पुत्र के (प्रति मां के) समान, उसके प्रति अत्यधिक दया रखना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है । १८ ॥

རང་དང་མཉམ་པའམ་དམའ་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །
ང་རྒྱལ་དབང་གིས་བརྙས་ཐབས་བྱེད་ན་ཡང་། །

བླ་མ་བཞིན་དུ་གུས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི། །
སྤྱི་བོར་ལེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༡༩ །།

अपने समकक्ष या अन्य निम्न स्तर के लोगों द्वारा अहंकार वश अपमानित किए जाने पर भी अपने गुरू के समान सादर (उनके व्यहारों को) शिरोधारण करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ १९ ॥

འཚོ་བས་ཕོངས་ཤིང་རྟག་ཏུ་མི་ཡིས་བརྙས། །
ཚབས་ཆེན་ནད་དང་གདོན་གྱིས་བཏབ་ཀྱང་སླར། །
འགྲོ་ཀུན་སྡིག་སྡུག་བདག་ལ་ལེན་བྱེད་ཅིང་། །
ཞུམ་པ་མེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༠ །།

जीविका से दारिद्र हो जाए, लोगों द्वारा सदा अपमानित होता हों, या घोर घ्निों एवं रोगों से ग्रस्त हो, तो भी समस्त गतियों (जीवों) के पापों एवं दुःखों को अपने ऊपर लेते हुए अविचलित (भाव से) रहना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनुष्ठ) है ॥ २० ॥

སྙན་པར་གྲགས་ཤིང་འགྲོ་མང་སྤྱི་བོས་བཏུད། །
རྣམ་ཐོས་བུ་ཡི་ནོར་འདྲ་ཐོབ་གྱུར་ཀྱང་། །
སྲིད་པའི་དཔལ་འབྱོར་སྙིང་པོ་མེད་གཟིགས་ནས། །
ཁེངས་པ་མེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༡ །།

वहुजनों के द्वारा नतमस्तक [सम्मान पाये] और सुयशस्वी हो जाए, कुवेर के समान धनाढ्य हो जाएँ तो भी सांसारिक श्री की निःरस्ता को देखते हुए घमण्ड न करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥२१॥

རང་གི་ཞེ་སྡང་དགྲ་བོ་མ་ཐུལ་ན། །
ཕྱི་རོལ་དགྲ་བོ་བཏུལ་ཞིང་འཕེལ་བར་འགྱུར། །

དེ་ཕྱིར་བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་དམག་དཔུང་གིས། །
རང་རྒྱུད་འདུལ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༢ །།

अपने अन्दर के द्वेष रूपी शत्रु का यदि दमन न किया, तो वाह्यशत्रु तो दमन करने से फैलते ही जाते हैं। अतएव मैत्री एवं करुणा रूपी सेना के द्वारा अपनी सन्तति (=अपने आन्तरिक शत्रु क्लेश युक्त मन) का ही दमन करना जिनपुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है॥ २२॥

འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་ཚུལ—

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལན་ཚྭའི་ཆུ་དང་འདྲ། །
ཇི་ཙམ་སྤྱད་ཀྱང་སྲེད་པ་འཕེལ་བར་འགྱུར། །
གང་ལ་ཞེན་ཆགས་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས། །
འཕྲལ་ལ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༣ །།

कामगुणों के प्रति आसक्ति का त्याग

कामगुणों (का सेवन) नमक के पानी (पीने) के समान होता है। जितना सेवन करोगे, (उतनी) तृष्णा फैलती ही जाती है। अतः जिन वस्तुओं (=विषयों) से कामासिक्त का उदय होता है; उनका तत्काल परित्याग करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है॥ २३॥

ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་སྤོང་ཚུལ—

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་དག་རང་གི་སེམས། །
སེམས་ཉིད་གདོད་ནས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ། །
དེ་ཉིད་ཤེས་ནས་གཟུང་འཛིན་མཚན་མ་རྣམས། །
ཡིད་ལ་མི་བྱེད་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༤ །།

अयोनिशो मनस्कार का त्याग

प्रतीयमान ये सभी (धर्म) अपने चित्त (की प्रतीति मात्र) ही हुआ करते हैं चित्त आदितः (स्वतः ही) प्रपञ्चों की कोटियों से मुक्त है इस (तथ्य) को देखते हुए सभी ग्राह्य-ग्राहक निमित्तों का (अयोनिशो) मनस्कार न करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ २४ ॥

ཆགས་ཡུལ་ལ་མངོན་ཞེན་སྤོང་ཚུལ—

ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་དང་འཕྲད་པའི་ཚེ། །
དབྱར་གྱི་དུས་ཀྱི་འཇའ་ཚོན་ཇི་བཞིན་དུ། །
མཛེས་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མི་ལྟ་ཞིང་། །
ཞེན་ཆགས་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༤ ||

रागनिमित्तों के प्रति अभिनिवेश का त्याग

मनोज्ञ [=मनोरम] विषयों के सन्निकर्ष [=निकटता] से सुन्दरतम प्रतीतियां होती है; पर वर्षाकालीन इन्द्रधनुष के समान [उसमें] सत्यता नहीं देखी जाती है; अतः [उन के प्रति] कामासक्तियों का त्याग करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ २५ ॥

འཁྲུལ་སྣང་བདེན་མེད་དུ་ངེས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཞེ་མི་སྐམས་ཚུལ—

སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་རྨི་ལམ་བུ་ཤི་ལྟར། །
འཁྲུལ་སྣང་བདེན་པར་བཟུང་བས་ཡ་ཐང་ཆད། །
དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་རྐྱེན་དང་འཕྲད་པའི་ཚེ། །
འཁྲུལ་པར་ལྟ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༥ ||

भ्रान्त प्रतीतियों की निःसारता

ये नाना प्रकार के दु ख, स्वप्न में पुत्र की मृत्यु (से होने वाले दुःख) के ही समान (भ्रान्ति मात्र) है। (इन) भ्रान्त (विषयों) को सत्यतः

ग्रहण करते हुए (लोग) परेशान रहते हैं। अतएव प्रतिकूल प्रत्ययों के सम्पर्क में आते समय (उनकी) भ्रान्तता का दर्शन करना (या उसे यथार्थतः पहचानना) जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ २६ ॥

སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན—

བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་ལུས་ཀྱང་བཏང་དགོས་ན། །
ཕྱི་རོལ་དངོས་པོ་རྣམས་ལྟ[1]་སྨོས་ཅི་དགོས། །
དེ་ཕྱིར་ལན་དང་རྣམ་སྨིན་མི་རེ་བའི། །
སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༧ ॥

दानपारमिता

बोधि के इच्छुक (लोगों) को (अपने) शरीर का भी उत्सर्ग करना पड़ता है; ऐसी स्थिति में बाह्य वस्तुओं के त्याग का तो कहना ही क्या है! अतएव प्रत्युपकार एवं (सुख) विपाक (फल) की बिना प्रत्याशा के दान देना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ २७ ॥

ཚུལ་ཁྲིམས—

ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པར་རང་དོན་མི་འགྲུབ་ན། །
གཞན་དོན་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་གད་མོའི་གནས། །
དེ་ཕྱིར་སྲིད་པའི་འདུན་པ་མེད་པ་ཡི། །
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ ॥

शील

शील के अभाव में स्वार्थ (=आकांक्षित सामान्य अर्थ मोक्ष) की सिद्धि भी नहीं होती है। (ऐसी स्थिति में) परार्थ साधन की आशा रखना

---

1. རྣམས་ཁ་ཞུ་བར།

(बोधिसत्त्वों के लिये अत्यन्त) हास्यास्पद हो जाता है । अतः एव भव-छन्द से वियुक्त शील का पालन करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥२८॥

བཟོད་པ—

དགེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་འདོད་པའི་རྒྱལ་སྲས་ལ། །
གནོད་བྱེད་ཐམས་ཅད་རིན་ཆེན་གཏེར་དང་མཚུངས། །
དེ་ཕྱིར་ཀུན་ལ་ཞེ་འགྲས་མེད་པ་ཡི། །
བཟོད་པ་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༢༨ ||

क्षान्ति

(विशाल) कुशल सम्पत्ति के अर्थी जिन पुत्रों के लिए सभी प्रकार के (बाधा एवं) बाधक (धर्म) रत्ननिधि के समान (बोधि के उपकारक बन जाते हैं) इसलिये सभी (प्रतिकूल प्रत्ययों) के प्रति बिना वैरभाव के क्षान्ति की भावना करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ २९ ॥

བརྩོན་འགྲུས—

རང་དོན་འབའ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་ཉན་རང་ཡང་། །
མགོ་ལ་མེ་ཤོར་བཟློག་ལྟར་བརྩོན་མཐོང་ན། །
འགྲོ་ཀུན་དོན་དུ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི། །
བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༠ ||

वीर्य

स्वार्थ (निर्वाण) मात्र का आशय रखने वाले श्रावक एवं प्रत्येक बुद्ध में भी सिर में आग लगने पर (जैसे) प्रतिक्रियाएँ होती है, उसी प्रकार [वे भी] उद्यम से युक्त देखे जाते हैं, फिर जीवमात्र के लिए (समस्त) गुणों का स्रोत (सम्बोधि के लिये वैसा ही) वीर्य आरम्भ करना जिन पुत्रों का हास्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३० ॥

བསམ་གཏན—

ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །
ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་ཤེས་བྱས་ནས། །
གཟུགས་མེད་བཞི་ལས་ཡང་དག་འདས་པ་ཡི། །
བསམ་གཏན་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༡ །།

ध्यान

शमथ से सम्प्रयुक्त विपश्यना के द्वारा ही क्लेशों का प्रहाण होता है, (इसी को) ध्यान में रखकर चार (रूपी और) अरूपी (ध्यानों) से अतीत ध्यान की भावना करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ३१।

ཤེས་རབ—

ཤེས་རབ་མེད་ན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་ཡིས། །
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པས། །
ཐབས་དང་ལྡན་ཞིང་འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པའི། །
ཤེས་རབ་སྒོམ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༢ ।।

प्रज्ञा

प्रज्ञा के विना अन्य पांच पारमिताओं से बोधि की प्राप्ति नहीं हो सकती। अतएव उपाय (भूत करुणा) से युक्त त्रिकोटि कल्पना से रहित प्रज्ञा की भावना करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३२ ॥

རང་གི་འཁྲུལ་པ་ལ་བརྟག་དགོས་ཚུལ—

རང་གི་འཁྲུལ་པ་རང་གིས་མ་བརྟགས་ན། །
ཆོས་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ཆོས་མིན་བྱེད་སྲིད་པས། །
དེ་ཕྱིར་རྒྱུན་དུ་རང་གི་འཁྲུལ་པ་ལ། །
བརྟགས་ནས་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༣ ।।

145

आत्मनिरीक्षण

अपनी भ्रान्त प्रवृत्तियों की परीक्षा स्वयं न की जाय, तो धर्म के वेश में अधर्म का कार्य होने की (वहुत) सम्भावना रहती है। अतएव सदा अपनी भ्रन्त वृत्तियों का परीक्षण एवं (उसका) प्रहाण करना जिनपुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३३ ॥

ཀ་ཉན་ཀྱི་ཉེས་པ་སྒྲོང་བ་སྤྱོང་ཚུལ—

ཉོན་མོངས་དབང་གིས་རྒྱལ་སྲས་གཞན་དག་གི། །
ཉེས་པ་སྒྲོགས་ན་བདག་ཉིད་ཉམས་འགྱུར་བས། །
ཐེག་པ་ཆེ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི། །
ཉེས་པ་མི་སྨྲ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༤ །།

दूसरों के दोषान्वेषण न करना

क्लेश वश इतरजिन पुत्रों के दोषों की उद्भावना करने से अपनी ही हानि होती है। अतएव महायान में प्रदिष्ट पुद्गलों (=बोधि सत्वों) के दोषों का उद्भावन न करना जिनपुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३४ ॥

བརྙེད་བཀུར་ལ་ཞེན་པ་སྤོང་བ—

རྙེད་བཀུར་དབང་གིས་ཕན་ཚུན་རྩོད་འགྱུར་ཞིང་། །
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་བྱ་བ་ཉམས་འགྱུར་བས། །
མཛའ་བཤེས་ཁྱིམ་དང་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་རྣམས་ལ། །
ཆགས་པ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༥ །།

लाभसत्कार के प्रति आसक्ति का त्याग

लाभ-सत्कार के कारण परस्पर विवाद का (जन्म) होने लगता है, (जिससे) श्रवन, मनन एवं भावना सम्बन्धी (शुभ) कार्यों की हानि होती

है। अतः दायकों एवं मित्रों के घर के प्रति आसक्ति त्यागना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३५ ॥

ཚིག་རྩུབ་སྤོང་བ—

རྩུབ་མོ་དེ་ཚིག་གིས་གཞན་སེམས་འཁྲུག་འགྱུར་ཞིང་། །
རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཉམས་འགྱུར་བས། །
དེ་ཕྱིར་གཞན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི། །
ཚིག་རྩུབ་སྤོང་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༦ ||

पारुष्यवचन का त्याग

पारुष्य-वचन (=कटुवचन) से दूसरों का मन विक्षुब्ध हो जाता है, (स्वयं भी) जिन पुत्रों के शील एवं चरित्र से च्युत हो जाते हैं। अतएव लोगों के प्रति अमनोज्ञ कटु वचन को त्यागना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३६ ॥

ཉོན་མོངས་ལ་འབྱུང་འཇོམས་བྱེད་ཚུལ—

ཉོན་མོངས་གོམས་ན་གཉེན་པོས་བཟློག་དཀའ་བས། །
དྲན་ཤེས་སྐྱེས་བུས་གཉེན་པོའི་མཚོན་བཟུང་ནས། །
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་པོ་སྐྱེས་མ་ཐག། །
དྲུང་འཇོམས་བྱེད་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༧ ||

क्लेशों का उभरते ही प्रहाण

क्लेशों के (अत्यधिक) अभ्यास होने पर प्रतिपक्षों द्वारा (उनका) प्रहाण करना (बहुत) दुष्कर हो जाता है। अतः स्मृति एवं सम्प्रजन्य (रूपी वीर) पुरुषों को (क्लेशों के) प्रतिपक्षरूपी शास्त्र का ग्रहण कराकर रागादि क्लेशों को प्रथमतया उभरते ही (=उत्पन्न होते ही) प्रहीन कर देना, जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३७ ॥

སྙིང་དོན—

མདོར་ན་གང་དུ་སྤྱོད་ལམ་ཅི་བྱེད་ཀྱང་། །
རང་གི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅི་འདྲ་ཞེས། །
རྒྱུན་དུ་དྲན་དང་ཤེས་བཞིན་ལྡན་པ་ཡིས། །
གཞན་དོན་སྒྲུབ་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༦ ||

उपसंहार

संक्षेप में जहाँ जो भी चरिका करे. अपने चित्त की अवस्था कैसे है ? इसका सदा स्मरण रखते हुए सम्प्रजन्य से युक्त होकर परार्थ की साधना करना जिन पुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३६ ॥

བསྔོ་བ—

དེ་ལྟར་བརྩོན་པས་བསྒྲུབས་པའི་དགེ་བ་རྣམས། །
མཐའ་ཡས་འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བའི་ཕྱིར།།
འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །
བྱང་ཆུབ་བསྔོ་བ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན།། ༣༧ ||

परिणामना

इस प्रकार उद्यमपूर्वक साधित सभी पुण्यों को त्रिकोटि परिशुद्ध प्रज्ञा के द्वारा अनन्त गतियों (जीवमात्र) के दुःख निवारणार्थ तथा सम्बोधि (के हेतु के) रूप में परिणामित करना, जिनपुत्रों का हस्तग्राह्य (अनु०) है ॥ ३७ ॥

གང་གི་དོན་དུ་བརྩམས་པ—

མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་གསུངས་པའི་དོན།།
དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །

རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ལེན་སུམ་ཅུ་བདུན། །
རྒྱལ་སྲས་ལམ་ལ་སློབ་འདོད་དོན་དུ་བཀོད།། ༤༠ །།

रचना का उद्देश्य

सन्तों के वचनों का अनुसरण करते हुए, सूत्रों, तन्त्रों एवं शास्त्रों में उक्त विषयों (को लेकर) जिनपुत्रों के सैंतीस हस्तग्राह्य (=अनुष्ठानों को यहाँ ग्रन्थ) के रूप में प्रयुक्त किया गया है, (यह) जिन पुत्रों के मार्ग के शिक्षार्थियों के लिए (संक्षिप्त दिग्दर्शन मात्र) है ॥ ४० ॥

ཉེས་ཆ་བཤགས་པ—

བློ་གྲོས་དམན་ཞིང་སྦྱངས་པ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། །
མཁས་པ་དགྱེས་པའི་སྡེབ་སྦྱོར་མ་མཆིས་ཏེ། །
མདོ་དང་དམ་པའི་གསུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །
རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་འཁྲུལ་མེད་ལགས་པར་སེམས།། ༤༡ །།

सम्भावित दोष का प्रायश्चित

मृदु मति एवं अल्प अभ्यास के कारण (मेरी इस रचना में) यद्यपि पण्डित (जनों) को आह्लादित करने वाली (छन्दादि) संग्रथन कारिता तो नहीं है। (तथापि) सूत्रों के (=बुद्धवचनों) एवं सन्तों के वचनों पर आधारित होने से (मैं) इसे जिन पुत्रों का अविपरीत हस्तग्राह्य (अनुष्ठान) ही समझता हूँ ।। ४१ ।।

འོན་ཀྱང་རྒྱལ་སྲས་སྤྱོད་པ་རླབས་ཆེན་རྣམས། །
བློ་དམན་བདག་འདྲས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །
འགལ་དང་མ་འབྲེལ་ལ་སོགས་ཉེས་པའི་ཚོགས། །
དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟོད་པར་མཛད་དུ་གསོལ།། ༤༢ །།

तथापि जिनपुत्रों की चरिकाओं की विशाल थाह पाना मेरे जैसे अल्पमति के लिए (अल्पज्ञ) दुष्कर है, अतः (इस रचना में शास्त्र)

विरुद्ध एवं असम्बद्धादि दोष (बहुत संभव) हैं। (उन दोष) समूह के लिए सन्त-जनो से (मैं) क्षमा प्रार्थी हूँ ॥ ४२ ॥

བརྩམས་པའི་དགེ་བསྔོ—

དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན། །
དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་གིས། །
སྲིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི། །
སྤྱན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། ༤༣ ॥

ग्रन्थकार-परिणामना

इस (कार्य के द्वारा) प्रसूत पुण्य से सभी गतियों (=जीवमात्र) में परमार्थ एवं सम्वृत्ति (ये दो) परमबोधिचित्तों (का उत्पाद हो, जिस) के द्वारा (ये सत्र) 'भवान्त' एवं 'शान्तान्त' में अप्रतिष्ठित (लोक) नाथ अवलोकितेश्वर के समान (पदप्राप्त) हों ॥ ४३ ॥

ཅེས་པ་འདི་ནི་རང་གཞན་ལ་ཕན་པའི་དོན་དུ་ལུང་དང་རིགས་པ་སྨྲ་…
བའི་བཙུན་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དངུལ་ཆུའི་རིན་ཆེན་ཕུག་ཏུ་སྦྱར་བའོ།།

इस ग्रन्थ की रचना युक्ति-आगमवादी श्रमण असङ्ग ने स्व एवं पर हितार्थ-"द्ङुल्-छु-रिन्-छेन्-फुग्" नामक स्थान में की है ॥

॥ शुभमस्तु सर्वजगताम् ॥